Universitätsbibliothek Paderborn

Dialogvs De Veneratione & inuocatione sancto[rum], co[n]tra perfidia[m] Lutherana[m], ad reuerendissimu[m] in Chr[ist]o patre[m], illustrissimu[m]q[ue] principe[m] & d[omi]n[u]m D. Herma[n]nu[m] de ...

Hoogstraten, Jacobus van

Coloniæ, 1524

VD16 H 4813

urn:nbn:de:hbz:466:1-35673

Visual Library

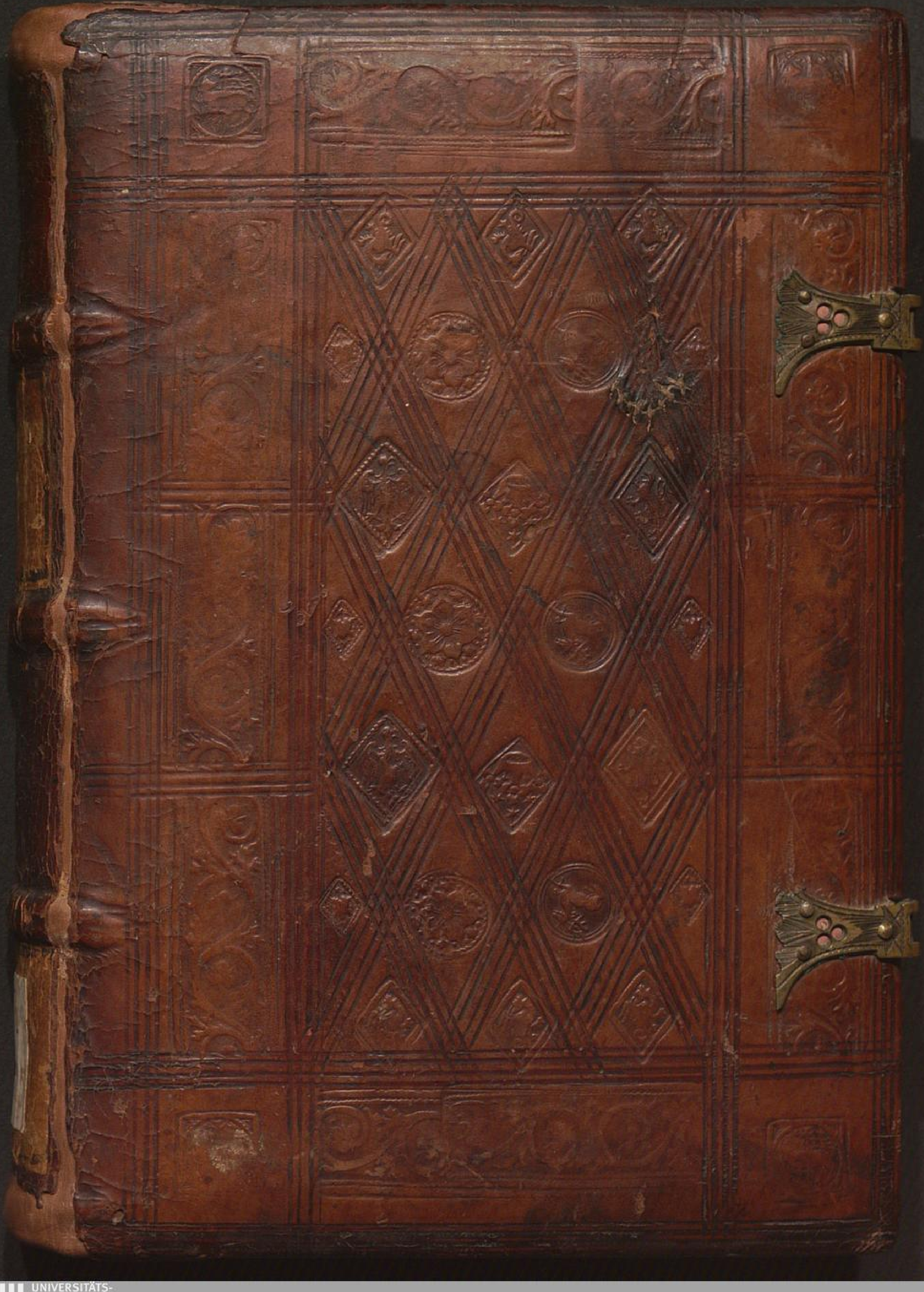

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Th 1075.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ERZBISCHÖFL.
AKADEMISCHE
BIBLIOTHEK
LEOSTR. 21
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Th 1505

[redacted]

DIALOGVS DE VENERATIONE

& inuocatione ſanctorũ, cõtra perfidiã Lutheranã, ad reuerendiſſimũ in Chr̃o patrẽ, illuſtriſſimũq; principẽ & dñm D. Hermãnũ de Weda Archiepiſcopũ Colonieñ. Principẽ, Electorẽ, &c̃. Authore I. Philalethe, uigilantiſſimo hæreticæ prauitatis inquiſitore.

Anno. M.D. XXIIII.

Ad Vsu Patrum Capucinorum Paderbornen.
Ex liberali donatione R. D. Iodoci Candidi Bonifaciati
summi templi ibidem. Orate pro eo.

Roma.x. PAulus doctor gentiũ, Iſraelitas ꝑſtringens, ſuos ſecũ
dũ carnẽ cognatos, Moſaicæ legis emulatores, Vo-
lũtas(inqt)cordis mei & obſecratio apd deũ ſit illis in
ſalutẽ. Teſtimoniũ eñ ꝑhibeo illis, ꝙ ęmulationẽ qdẽ id
eſt, zelũ dei hñt, ſed nõ ſcdm ſciam. Ignorãtes eñ iuſtitiã
dei, & ſuã uolẽtes cõſtituere, iuſticiæ dei nõ ſunt ſubiecti.
Hæc ſane aplica uerba, Reuerẽdiſſime in Chro pr & dñe,
priceps ꝗꝗ illuſtriſſime, ſi propi⁹ ſpectẽt, curioſiuſꝗ time
mur, nõ min⁹ ferme hoc nro æuo in ꝗplurimos germa-
niæ proceres, uiroſꝗ inſignes, cõueniet proferre, ꝗ olim
ea apls, ipis cõgrue iudęis obijciebat. Pari eñ ſtudio oẽs
Chriſtianam optant tueri libertatẽ, dolẽtes pariter(ꝗd eq-
dẽ uere dolẽdũ eſt)uenuſtiſſimã illã genuinãꝗ, olim ſan-
ctæ ecclæ faciẽ, uſꝗadeo mõ eẽ cõſpurcatam, atꝗ iccirco
ꝓſequẽdi laudib⁹, ꝙ zelũ dei oñdẽtes, eã priſtino ſuo de-
cori reſtituere conãt. Sed qd Corīthijs idẽ īpropat apls:
Laudo(inqt)uos, in hoc nõ laudo, ita profecto bona pars
germanoꝝ laudãda eſt, pro bono ſuo zelo, uerũ eadẽ ꝗꝗ
Philip.iij. uituperãda, qa eoꝝ plurimi zelũ qdẽ dei hñt, ſed nõ ſcdm
ſciam. Nã dũ ecclæ reformatiõi inhiãt, a ueritate fidei de
ficiũt, aplci teſtimonij īmemores, ꝗ clare aſſerit, iuſtitiã dei
nõ mõ in fide, uerũetiã ex fide eẽ, Deficiẽtes itaꝗ a fide, iu
ſtitiã dei ignorẽt neceſſe eſt. Porro iuſtitiã dei ignorantes
ſuãꝗ quęrẽtes ſtatuere iuſtitiã, teſtãte aplo, iuſtitiæ dei nõ
ſunt ſubiecti, Ac proiñ nimiꝝ ſeruituti diabolicæ(neceſſe
eſt)maneãt addicti, Prorſus igit execrãdi ſunt q oĩm fere
hæreſum, in unã ꝗſi ſentinã cõgeſtã colluuiẽ(Lutheranã
dico ꝑfidiã)ſectãtes, dei ecclíam(cui⁹ fides ꝑcipuũ funda-
mẽtũ eſt)rdformare ſimulãt, ꝗſi ecclíaſticę reformatiõi ipi
efficaciter cooꝑari nequeãt, niſi pri⁹ hęreticæ prauitati col
la ſubmittãt. Vt aũt ꝗ tẽdimus, capiat facili⁹, exẽplis rem
agamus. Si circa exeqas, defunctoꝝꝗ ſepulturas, ferme in-
ſatiabilis ſit parrochoꝝ alioꝝꝗ ſacerdotũ cupiditas, nũqd
ad hoꝝ obſiſtẽdũ abuſib⁹, ꝑfidis ad hęrẽdũ erit hoibus: q
docẽt nullũ eẽ purgatoriũ, & proiñ pro defunctis nõ eſſe
orandũ. Quid eñ eſt hoc aliud dicere, ꝗ tolla abuſus &

inducat̃ puerſa hęreſis. Ruꝛſ⁹ ſi ſacerdotes circa altaris obla
tiões, ac etiã circa ſtipẽdia celebrãtiũ, nimis ꝑpẽſe ſint cu
pidi, nunqd iccirco ad eã ueſaniã deueniẽdũ eſt, ut deſpera
tiſſimo cuiq; credam⁹, aſſerẽti ĩ officio miſſę, nullũ eẽ ſacri
ficiũ: nullã ꝑterea oblatõnẽ, ſed nudũ dũtaxat ſacramẽtũ:
nihil proficiẽs defunctis: ſed & inter uiuos, ſolis euchari-
ſtiã ſumẽtib⁹, aliqd afferre ſalutis: Si ꝑterea uiri eccl'iaſtici
nimis auide ex ſctõꝶ reliquijs, eorũq; uenerationib⁹, pecu
niarũ emolumẽta aucupant̃, nunqd ergo ad horũ obuian
dũ cupiditati, adhærẽdũ cẽſebimus docẽtibus, ſctõs nõ eẽ
inuocãdos: neq; eos ad int̃pellandũ pro nobis eẽ idoneos
patronos: Nunqd ad huic medendũ uitio, par erit glorio
ſiſſimã dei genitricẽ priſtino ſpoliare honore, & nõ alit̃ eã
atq; mulieres alias uenerari, ſpurco ore et ſacrilega lingua
dicẽtes, Beata uirgo mulier eſt ſicut aliæ mulieres, de q̃ uti
q; ſcriptũ eſt, Benedicta tu inter mulieres, de q̃ in ſacro euã
gelio legim⁹, Ecce em̃ ex hoc beatã me dicẽt oẽs gñatio-
nes: Ex infinitis pene ſilibus, illuſtriſſime princeps, paucu
la q̃dã in mediũ attulim⁹, ex qbus ſine magno negotio qli-
bet agnoſcere queat, q̃ puerſo ordine Lutherani ad refor
mãdã eccl'iam cõſpirãt. Nã certiſſimã mortẽ inferũt, dum
morbũ conant̃ auertere. Qd̃ ꝑfecto clare intelligẽs ſacra
Cęſarea maieſtas, diuĩo acta cõſilio, plurimũ iudicauit in
tereſſe diſcriminis, int̃ reformationẽ eccl'ię quã illi cupiũt Cæſaria ma-
et fidei nuꝑ collapſę reſtaurationẽ, quã ſua sereniſſima ma ieſtas.
ieſtas, ꝑcipua ſolicitudie intẽdit, nõ ignorans profecto, q̃
ſit impoſſibile, ſine ſyncera fide ad ſctõs mores puenire, ꝑ
be q̃q; callẽs, q̃ ridiculũ ſit fidẽ (q̃ totius eccl'iæ totiuſq; ſpi
ritualis ædificij unũ atq; originale ẽ fundamẽtũ) deſtruere
& ſctõs in eccl'ia mores uelle plantare. Etem̃ q ſic agunt,
his apprime ſiles ſunt, q domũ ruinoſam cupiũt ſtabilire,
& ſimul eidẽ nitunt̃ fundamẽtũ auferre. Quo ſane abſur- Crimina non
di⁹ nihil dici ꝑt. Et qdẽ ea q̃ uolum⁹, facile intelliget, qſqs tollunt fidem
dignat̃ aduertere, magnitudinẽ criminũ, etiã in peſſimis
morib⁹ nõ ꝑrſus uerã fidẽ excludere, neminẽ etiã cõſtitu-
ere hęreticũ, q̃diu male ſeſe agere fatet̃, & id q̃d iniq̃ agit

minime ſibi licere agnoſcit. Q᷑q̄ aũt in clero grãdis ſit ꝑ ſymoniã, ꝑ adulteria, ꝑ alia q̊qꝫ crimina moꝝ corruptio, nõ tñ eccl'iaſtici ita ſuos defendũt erratus, ut q̄ cõmittunt ſcelera, licere ſibi exiſtimẽt, ac in hoc rectã fidẽ retinent, q̄ ꝓfecto nõ min⁹ principiũ ẽ ſpiritualis uitę in aĩa, q̄ ſit cor principiũ naturalis uitæ in corpore. Quo circa quãtũlibet ſpũalis uita ꝑ corruptionẽ morũ langueat in hoĩe, deſpe-rãdũ tñ nõ eſt, ſi talẽ (de q̄ dixim⁹) rectã fidẽ habuerit. Qñ eñ credit minime ſibi licere, q̄ facit, ſuadere poterit ei qđ rectũ eſt, vñ ad uitæ integritatẽ reducibilis eſt. Qđ reuera ſine fide impoſſibile ẽ, id q̇d manifeſto exẽplo intueri licebit. Lutherani ſctis priſtinũ honorẽ ſubtrahũt, ſacras imagines exterminãt, uirgines deo dedicatas, monachis mr̃imonial'r iungũt, purgatoriũ negãtes, pro defunctis orare rennuũt, deniqꝫ chr̃ianæ libtati fidẽtes, nulli ſupioritati parere curãt. Ab his q̄ſo & ſĩlibus ſcelerib⁹, q̃uo abſtinebũt q̄ diu hæc ſibi licere ꝑtinaciter aſſeuerãt? Profecto nunq̄, Nã ut de ei⁹ uita deſperat, q morbũ nõ ſentit, ſic inſanabilis eſt, q culpã nõ recognoſcit. Opæꝑciũ igit nimiꝝ eſt, tales errores ꝑ rectã fidẽ antea corrigi, q̄tenus imprimis crimina deſerant, & eis tãdẽ extirpatis, boni mores reſartiãt Ex qbus ꝑſpicuũ relinquit, q̄ ſctẽ decreuerit ſacra impialis maieſtas, imprimis inſtaurãdã eẽ rectã fidẽ, q̄ inſtaurata, liberior, ſecurior, efficatiorqꝫ in eccl'ia ad morũ correctionẽ foret acceſſus. Qđ profecto niſi fieret, nullaten⁹ proſperũ, humani conatus, ſunt habituri ſucceſſum Nimiꝝ haud aliter, q̄ ſi qs (ut in ꝓuerbio eſt) añ eq̄s poſuerit curꝝ. Q᷑q̄ igi intur eccl'ia, id quod inficiari non poſſumus, ꝑ uniuerſum plurima ꝑperã agant, ſcãdala q̊qꝫ cõtingãt grauiſſima hæc tñ obſecro ita emendent, ut imprimis añ oĩa recta fides incõcuſſa cuſtodiat. Nũc ꝟo graciosiſſime dñe ac princeps illuſtriſſime, poſt longã eccl'iaſticæ reformatiõis reddítã rõnem, iuſtũ eſt ut ad te tui Iacobi, tui deuotiſſimi ſeruuli Hocſtrati redeat oratio, Venit eteñ in manus nr̃as cuiuſdã Lutheranæ ueſaniæ alũni libellus, ſctoꝝ pijs cul-

toribus nimis iniquus, in ſctõs q̃q; & dei eccl̃iam apprime blaſphem⁹, tã piculoſis deniq; reſpſus errorib⁹ ut pro debito officij nr̃i, talẽ libellũ ſine iuſta reprehenſiõe in ſctõs graſſatũ eẽ nephariũ iudicauerim. Arrepto igiť calamo, miſſis contumelioſis & quibus undiq; ſcatet libellus ille maledictionibus reſecatis, deinde plerumq; uerbis ſupfluis ad rem nihil facientibus, ea dumtaxat in propria forma, bona fide in mediũ attuli, q̃ doctrinali rñſione digna uidebanť. Porro q̃ lector clari⁹ inter nos poſſet ferre iudiciũ ſingulis p̃fati libelli, aduerſus ſctõꝝ uenerationẽ obiectionib⁹, ſingulas rñſiones ex ordine appoſui. Qđ quidẽ dũ cœpiſſem, mox tu un⁹ occurriſti ornatiſſime Archipſul aptiſſim⁹ ſane, cui potiſſimũ hũc uigiliaꝝ nr̃aꝝ dedicarẽ laborẽ cũ ſis ip̃e ſctõꝝ cultor ſtudioſiſſim⁹, nẽpe cui hoc anno ſatis nõ fuit, in ſctã Colouiẽſi ciuitate, ſub tuis utiq; fœliciſſimis auſpicijs, gñali ſplẽdidiſſimaq; pceſſiõe, ſctõs illic corpalr̃ qeſcẽtes eẽ honoratos, qn & tu ip̃e pro religioſa tua pietate etiã in eadẽ deo & hoĩb⁹ p̃dilecta ciuitate alterã ſilẽmq; adderes proceſſionẽ, cui p tua piẽtiſſima deuotiõe nõ ſine magna Chr̃i fideliũ ædificatiõe ĩterfuiſti, hũc igiť nr̃m laborẽ ſibi dedicatũ beniuolo uultu ſuſcipe, nr̃mq; cõuentũ (ut ſp fecit) benigno fauore proſeq digneť, tua reuerẽdiſſima eadẽq; gracioſiſſima dñatio, quã de⁹ optim⁹ maxim⁹ p Neſtoreos annos cõſeruare digneť incolumem Tu uero cãdide lector, haſce nr̃as (p̃cor) lucubratiũculas, pro honore ſctõꝝ, pia intẽtione & ſcholaſtico ſtylo conſcriptas, boni conſule. Vale.

Antiquoꝝ hæreticoꝝ diſſoluunť argumẽta

VT aũt in proceſſu cõgruẽtiori ordine procedať, operepreciũ uideť antiqꝝ hæreticorũ gñales (q̃s cõtra uenerationẽ inuocationẽq; ſctõrũ effinxerũt) inducere rõnes, earũq; diſſolutões ſingulis annectere. Proinde ut conuenienter id fiat hæretici loquanť.

¶ Deus iuramẽto firmauit ſeſe facturũ ſatis petitionib⁹ HERETICI.
nr̃is qñ inqt, Amen amẽ dico uobis, qcqd petieritis p̃rem

in noīe meo dabit uobis. Porro deus ad oīa danda ꝑ ſe eſt ſufficientiſſim⁹, Fruſtraneū igiť & ſuperuacaneum eſt ad optinendū q̊d petimus inuocare eius ſanctos.

THEOLO ¶Queādmodū deus optim⁹ maxim⁹, a principio oīpotētiæ ſuæ diuitias uolēs oñdere ex nihilo cūcta produxit, ita ſane & rebus initio iā productis etiā bonitatis ſuę theſauros accumulādo manifeſtauit qñ ſatis ei nō fuerit, ut q̧ ex nihilo plaſma creauerat, ꝑ ſuīpſius eē cōſortionē maieſti ſuę coexiſteret, niſi etiā ita ſuę maieſtati ceu indiſſolubili neceſſitudinis uinclo ſociareť, ut haberet opationē unam cū deo cōem, in q̄ ſane ſi creatura nō accurreret nō ipē ſeq̄reť affect⁹. Atq̧ incredibile ē ad quātū dignitatis culmen hac in re, benigniſſim⁹ ille opifex, facturā ſuā euexerit, qñ (Dionyſio teſte) nobiliſſimū qd ē dei eē coopatorē. Et ſicut hęc, q̄ cōmemorauim⁹, deo cūcta ſuauiť diſponēte, q̊ti die fiūt, ita & ab æterno, ꝑ diuinā prouidētiā ṗordinata ex iſtūt (aplo teſtāte) qa q̄cūq̧ a deo ſunt, ordiata ſunt. Ex hac

Roma. xiij.

ergo diuinæ ṗordinatōs radice, nō abs re, hāc cōcluſionē colligim⁹. Q̄tūlibet de⁹ ſufficiētiſſim⁹ ſit, ut ꝑ ſe cūcta cōſummet, neq̄q̄ tñ imaginandū ē, cauſas creatas diuīæ opatiōi, uľ ſupflue, uľ incaſſum coopatrices aduenire, niſi pariter (q̊d abſit) dicere uelim⁹ deū optimū, eūdēq̧ ſapiētiſſimū fruſtra ita ṗdiſpoſuiſſe, atq̧ ea rōne ſupuacaneā fruſtraneā q̧ eē dei ordinationē, q̊d ꝑfecto de diuīa ſapiētia blaſphemū ē uľ mēte cōcipe, tm̄ abeſt hoc quēpiā docere. Cū itaq̧ hoc q̊d ṗfati ſum⁹ in naturalib⁹ ita ſe hře, nemo, q ľ uno ſenſu polleat, inficiari poſſit, ſupeſt oñdere, eadēq̧ lege id ipm in opatione ſupnaturali hūanæ ſalutis, a ſcripturis ſacris nō abhorrere. Nā licet nōnullis rōnalib⁹ creaturis, citra cuiuſuis creaturæ amminiculū (id q̊d de angelis, primis q̧q̧ parētib⁹ ꝑſpicuū ē) cōtulerit de⁹ grām, q̄ iuſtificarenť, alijs tñ nō ſine angelico, uľ hūano, uľ eccľiaſtico iuť uenīēte miniſterio, grām hāc cōferri cōſtat, ſicut ſcriptū ē, Nōne

Hebræ. I.

oēs adminiſtratorij ſpūs ſunt, in miniſteriū miſſi, ppť eos

I. Corint. iiij.

q hæreditatē capiūt ſalutis. Et iteꝝ, Sic nos exiſtimet hō,

ut miniſtros Chr̃i, & diſpēſatores myſterioꝝ dei Pręterea
grām q̃ ſaluet̃, ad pias ſctõꝝ ſuorū interpellatiões qbuſdā
cōferri, ex eo uel maxie liqt, q̊d niſi id fieret, inuanū utiq;
dn̄s dixiſſet. Quæſiui de eis uirū, q interponeret ſepē, & Ezechie.xxij.
ſtaret oppoſit⁹ cōtra me, Fruſtra q̊q; propheta regi⁹ ceci-
niſſet, dixit dn̄s ut diſpderet eos, ſi nō Moſes elect⁹ ei⁹ ſte-
tiſſet in cōfractiōe in cōſpectu ei⁹, ut auerteret irā ſuam, ne Pſal.cv.
diſpderet eos. Sed qd clari⁹ in hui⁹ rei argumētū dici p̄t, q̃
q̊ nos ap̄ls Iacob⁹ hortat̃. Orate ingens pro inuicē ut ſalue Iacobi.v.
mini, & qđ apud Iob dn̄s đt. Iob ſeru⁹ me⁹ orabit pro uob̄ Iob.xlij.]
faciē ei⁹ ſuſcipiā, ut uob̄ nō imputet̃ ſtultitia &c̃. Itē ſuſce
pit dn̄s faciē Iob, & dn̄s cōuerſus ē ad pœnitētiā Iob, cū il
le oraret pro amicis. Et qđ ad Abimelech dixit dn̄s. Nūc Gene.xx.
ergo redde uxorē uiro ſuo, & orabit pro te, qa propheta ē
& uiues. Quib⁹ tā p̄clari teſtimoniis palā etiā alludit ap̄ls
qn̄ đt. Scio em̄ qa hoc proueniet in ſalutē propt̃ orõnem
ur̃am. Et alibi, Nō ceſſam⁹ pro uob̄ orātes & poſtulantes
ut impleamini cognitione ꝟitatis ei⁹, in oī ſapiētia & ītel-
lectu ſpūali, Demū alio in loco, De cætero inqt fr̃es pro
nob̄ orate ut ſermo dei currat &c̃. Et Roma. ſcribēs, Vo-
lūtas inqt cordis mei & obſecratio ad deū ſit illis in ſalutē
His iactis fundamētis, ad hui⁹ rei nodū diſſecandū, acceda Soluit̃ argu-
mus. In hoīs iuſtificatione ſolū dn̄m deū, ad impartiendū mētū hæreti-
ſpūm, infundēdamq; gratiam, potentē, idoneū, promptū, corum.
atq; etiam per ſe ſufficientiſſimū eſſe affirmamus, ſed dum
hancin deo omnipotētiam recognoſcimus, ſanctos fru-
ſtra uel ſuperflue conari, qn̄ pro peccatorū ſalute, dei im-
plorant auxiliū, minime confitemur, niſi ad id dementiæ
uentum ſit, ut deum ſapientiſſimum (a quo ceu fœcundiſ
ſimo fonte emanat, quicquid uſquam boni eſt, cui itē tam
ſenes quam iuuenes, omnem ingenii cultum acceptum fe
runt) cæco iudicio blateremus, ſuperuacue præordinaſſe
ut qui ſolus elargiendis bonis gratiæ ſufficiat, ad aliorum
tamen hoc facere conſtituerit precatus. Procul a ſano &
chr̃iano ſenſu abſit, ut in hanc tā nefandā prorūpam⁹ blaſ-

phemiã, ut eã deteſtemur aut ſiniſtris ſermonibꝰ carpamꝰ ordinationẽ, quã æternꝰ amor ĩ honorẽ ſctõrũ adqꝫ cõem oĩm nr̃m ſalutẽ eatenus añ diſpoſuit, q̃ mũdus fieret, q̃te-nus diuerſo qdẽ calle, uarijſqꝫ uijs ac medijs, ad unũ tñ be-

Varii mores grãm aſſe-quendi

atitudinis finẽ, oĩbꝰ q ſaluandi eẽnt, pateret acceſſus, dũ ij uel ſolis e ccl̃iæ ſacramẽtis, uel ſolicita dei mãdatorũ obſer uatione, aditum inuenirent ad regnum, alios uero uel angelorũ cuſtodia, uel pia ſctõrũ dep̃catio promoueret ad patriã, nimirũ ut ibi nulla eẽt damnatiõis querimonia, ubi tot & tanta eẽnt parata ſalutis antidota. Proinde ſi deꝰ or dinauerit impiũ, cuiuſpiã ſancti interuentione iuſtificare, profecto nõ añ ſequet̃ iuſtificatio, q̃ ſanctus ille orauerit, queẽadmodũ paulo abhinc etiã in naturalibꝰ ſil'e qd cõme morauimus, vñ fruſtra non orat ſctũs, cuius ſcdm diuinæ prouidẽtiæ ordinẽ tam neceſſaria pro impetranda iuſtifi-catione eſt interpellatio. Ex his itaqꝫ pronũ fuerit refelle-re, & euertere ne dicam cõtemnere argumẽtũ primũ, qd noſtræ ueritati hæretici obijciunt.

HERETICI. Arg. ij.

¶ Sancti cœlũ incolentes neqꝫ gratiam, neque ſalutem cõferre poſſunt. Scriptũ eñ eſt, Gratiam & gloriam da-bit dñs, quare implorandi non ſunt.

THEOLO

¶ Ne ſancti quidẽ terram incolẽtes, pñt nobis donare iuſtificationis grãm, ſed hanc dũtaxat impetrant, ſuis hoc improbis agẽtes p̃cibus, ut eã deꝰ ſua, q̃ cũcta fœliciſſime moderat̃, actione pctõribus infundat, ut paulo ab hinc ex ſcripturis demõſtratũ eſt. Sed ſi hoc ijs ſctis donatũ eſt, q

Iacobi. iij. I. Iohan. I.

coibus nob̃ erũnis, ſubiecti ſunt, adhuc a dño p̃egrinantes neceſſe hñt q̃tidie gemebũdi dicere, qa in multis offendi-mus oẽs, etſi dixerimus, qa pctm̃ nõ habemus, noſipſos ſe ducimus, & ueritas in nobis nõ eſt, qua fronte parẽ facul-tatẽ ſanctis in Chr̃o ſuauiter dormiẽtibus, & qbus ſalua-tor ip̃e tranſiens miniſtrat ad mẽſam ſuã recũbẽtibꝰ audẽt negare. Tãetſi eñ ſcti fœlicit̃ cũ deo triũphãtes ſua ip̃oꝝ actiõe grãm nõ cõferãt, credi tñ nõ dꝫ, ut q ſũt ĩ dei chari-tate firmati, nẽpe eiꝰ domeſtici ac eidẽ nũq̃ nõ p̃ſentiſſimi

minus grati ſint deo, uel accepti, ad obtinendā ſuis p̄cibus grām pctōribus, q̄ ſcti q a dn̄o adhuc pegrinant, de qbꝰ ſaluator dixit, q minor eſt in regno cœlorꝝ, maior eſt Iohāne Baptiſta. Sūt ergo ſcti in Chr̄o dormiētes implorādi, nō q̄ ipſi nobis grām largiant, ſed ut eā a deo oīs gr̄æ, ſalutiſq; authore, p̄cibꝰ nobis impetrēt. Ex qbus nimirꝝ cuilibet patere p̄t, q̄ friuole (ut nunq̄ ſui diſſiles ſunt) hęretici inferāt Sancti Chr̄o cōregnantes, nō ſunt ad grām nobis cōferēdā accōmodi, q̄re nec a nobis implorandi. Cæterꝝ utiliſſimū fuerit etiā & aliđ q̄d afferūt portētū ſubmouere, q ceu grūnienres cōtra ea q̄ nūc diximus, elato qdem ſupercilio & anniſu uaniſſimo in hūc modū ratiocinant. — Matth. ix

¶ Sācti cœlū incolētes, nihil aliud plenaria petere p̄nt uolūtate, niſi q̄ uidēt deū uelle conferre. Amicorꝝ qppe idē eſt, (ut eſt in prouerbio) uelle & nolle, Cōſequēs ergo erit orationes eorum fore ſuperfluas. — HERETICI. Argumēt. iij.

¶ Indignū plane ducerem his nugis r̄ndere, ſi nō inſtituti mei rō alio me uocaret. Tali nāq; ſophiſmate cōcludi æque poſſit, hoīes fruſtra pro ſeipſis orare. Aut em̄ decreuit deꝰ nō cōferre grām, & ſic uane ꝑ ea obtinēda orauerit hō, qn̄ uolūtatē eiꝰ or̄oe ul' flectere ul' mutare nō poterit Ipſe em̄ ſum, īqt deꝰ, & nō mutor. Si aūt gratiā largiri ſtatuerit deus, tūc profecto ad eā cōſequēdā, or̄one non egemus. Supflue ergo mltis hanc lachrymis & diutinis uotis q̄rimus, q̄ nobis etiā ocioſis oportuno tpe, nō deerit. Item ſupflue aſcēdit Publicanꝰ in tēplū ut oraret. Sed non fruſtra neq; ſupflue oramꝰ deū, cuiꝰ immutabili decreto fit, ut plerūq; grām nō tribuat, ſine n̄ris p̄cibus, ut infra oñdemꝰ, diffuſius. Neq; hic difficile fuerit, & ſuo telo aduerſarios cōfodere. Sic em̄ hallucinātes arbitrant. Sācti cœlū incolētes nihil aliud plenaria petere p̄nt uolūtate, niſi q̄ uidēt deū uelle cōferre, q̄re ſupuacanee eos dicūt orare. Nos uero e regione eadē in hoſtē ſpicula torquētes dicimꝰ, ſancti terrā incolētes (q̄s in hoc articlo Lutheranorꝝ cæcitas plurimi facit) & ſi diuinū nō ęque intueant bn̄placitū atq; ſan — THEOLO. Retorſio argumenti in ſuos authores. — Maiah. iij. — Lucæ. xviij. — Retorſio argumenti in ſuos authores

ctī Chr̄o cōregnantes, in ſuis tn̄ ad deū q̄tidianis dep̄catio nibus ita ſe diuinæ cōformant uolūtati, ut nihil petere uel exorare p̄ſumāt, niſi q̄d diuino bn̄placito fuerit q̄ maxie cō ſentaneū dicētes q̄tidie fiat, dn̄e uolūtas tua ſicut in cęlo et in terra, vñ ſi deꝰ dare rēnuit q̄d petiť, fruſtra orant, ſin aūt q̄d petiť, añ impartiri decreuerit q̄ orarēt, profecto illis nō orantibꝰ nihilominꝰ largiturꝰ ē. Quodcūq; itaq; hoꝝ dixe ritis, in eodē luto hęſitabitis. Nā ſcd̄m hūc modū neceſſū erit dicerē, fruſtra orare ſctōs, & q in terris ſunt pariter & q in cœlis. Hic ſuis ſe pcuſſos iaculis cōſiderēt q̄ in ꝟitatē neruis oībꝰ cōtēdebāt. Nōne mō q̄ſi ſorex, uṙo p̄diti eſtis iudicio? At ꝟo nūc cōijcio qd ad hęc dicturꝰ ſit Luthera- nus, Is ergo loquatur.

LVTHERA. Argumē. iiij. ¶ Sctī terrā incolētes nō fruſtra orāt, ſi uoti cōpotes n̄ fiāt, neq; reoptata potianť, ſiqdē orātes p̄ficiūt merito, etſi euētu ſuæ interpellatōis. i. re optata fruſtranť. Sctī ꝟo cœ lo regnantes, extra ſtatū merēdi ſunt repoſiti, vñ nequaq̄ eſt hinc & inde ſimile.

THEOLO ¶ Belle qdē dicis Lutherane, ſed meras nugas defēdis, nec in aliq̄ tuebiť hæreticos, diſſilitudo quā inducis. Neq; em̄ in q̄ſtionē uocabať, qd pro ſe, ſed qd p̄ alijs poſſint ſctī īpetrare iā ex fūdamēto friuolo, demōſtrare cōati ſūt here tici, oṙones ſctōꝝ cū Chr̄o regnātiū, ad id obtinedū, q̄d p̄ alij ſpetiť, prorſus eē fruſtraneas. Nos ꝟo e regōe ſuo eos (quē ueritati tetēderant) laqueo implicantes, ex ſua ipſoꝝ rōne, p uiā ſilitudinis firma & irrefragabili cōſequētia oñ- dimus, etiā oṙones ſctōꝝ terrā incolētiū, ad id obtinēdum q̄d petiť prorſus eē ſupfluas, q̄d qa conſpicis multifarie re- fragari ſcripturis ſupius adductis, fateatis nece eſt, enerue atq; proſtratū iacere hæreticorum argumentum.

HERETICI. Argumēt. v. ¶ Sancti in cœlo demn clare intuētes, uolūtati eiꝰ oi- bus in rebus iugiter acqeſcunt, proinde nec petere aliquid pn̄t, niſi ꝙ uiderint deū collaturꝝ. Quo fit ut eoꝝ ad impe trandū, oratio fruſtra fiat &c.

THEOLO ¶ Si hac uia elabi poſtuletis Chr̄m nō iiuria uob obijcie mus, q q̄ propiꝰ ac clariꝰ q̄ qlibet ſctōꝝ, diuinā cōtēplať uo

lūtatē, eo magis diuino ei⁹ bn̄placito ſp cōcors eſt atq; cō ſentit uolūtati. Si igit̃ pro aliȷs nō orāt q diuinę cōſcij ſunt uolūtatis eiq; acqeſcūt, fruſtra profecto ſtatut⁹ ē Chrs, ꝑ pctōribus in cœlis interpellator. His igit̃ expeditis ad tol lēdū aliud hæreticoꝝ monſtrum properemus.

¶ Sāctoꝝ merita affatim in cœlis ſunt remūerata, q̄circa nēo mortaliū p̄cari debet, ſe eoꝝ meritis i terris iuſtificari. HERETICI. Argumēt. vi.

¶ Iā rurſus ex eadē pharetra aduerſus uos ſagittā profe rim⁹. Sctī i terris degētes, neq; ſibi meruerūt, neq; in ſtatu ſūt, q̄ aliȷs iuſtificātē grām mereri p̄nt, cū hoc ſoli ſit Chro propriū, ſunt tn̄ i ſtatu aliȷs grām ipetrādi, queādmodū ſu pra mltimoda ſcripturaꝝ authoritate mōſtrauim⁹. Q̃uis āt eoꝝ merita, tāto cū fœnore i p̄ria reponēda ſūt, ut tāetſi pro aliȷs exaudiāt̃ i uia, nihil tn̄ propt̃ hoc eoꝝ p̄mio detra het̃ i p̄ria. Quid ergo erit q̄d prohibeat ſctōs i p̄ria, q̄ min⁹ p̄ter ſuę iuſtę remūeratiōis abūdātiā, etiā in terris uiuētib⁹ impetrēt iuſtificātē grām, citra p̄mij ſui q̄lēcūq; diminutio nē. ad hoc profecto plimū facit q meritū iuſtitię initit̃, c⁹ qdē ordo exigit, ut meritū p̄mio reddat̃, teſtāte aplo q ait. Repoſita ē mihi corona iuſtitię, quā reddet mihi dn̄s i illa die iuſt⁹ iudex. Et ſubnectit. Scio cui credidi & cert⁹ ſum, qa potēs ē depoſitū meū ſeruare i illū diē. Itē ad Heb. ſcri bēs. Nō iniuſt⁹ inqt ē de⁹ ut obliuiſcat̃ opis urī, & dilectio nis quā oñdiſtis, ac ſi diceret nā iniuſt⁹ uideri poterat, ſi urī obliuiſceret̃. E regiōe ꝟo. Orō & ipetratio nō iuſtitię, ſed donātis libalitati & diuiæ miſeratōi inhęrēt. Vn̄ ſcriptū ē Neq; em̄ i nr̄is iuſtificatōib⁹ proſternim⁹ p̄ces an̄ faciē tuā ſed i miſeratiōib⁹ tuis mltis. Vn̄ & ſctoꝝ orōnes ipetrādi efficaciā nō mō hn̄t ex p̄cedētib⁹ eoꝝ meritis, uerū etiā & ex diuīa acceptatōe, q̄ eorū orōes deo placēt. Cū ergo hęc q̄ attulim⁹, i ſctis terrā incolētib⁹ reſcindere ac conuellere heretici nō poſſint, uiderint ipi, qbus uel rōnib⁹ aut ſtro phis adacti, negēt eadē hęc ſctis cœleſtis p̄rię ciuib⁹ cōpe tere. Dicat̃ itaq; recte, cū apud utroſq; ſilis inueniat̃ cauſa effectū q̄q; uel euentū eundē debere inueniri.

THEOLO Retorſio argumenti in ſuos authores.

ij. Thimo. iiij.

Danielis.

HERETICI. Argumẽ. vij. Roma. viij.

¶Merita ſanctoꝝ in eis ſatis remunerata ſunt iuxta illud apl'i. Nõ ſunt cõdignæ paſſiones huius tpis &c̃. ergo ſancti recta uoluntate neq; uelle, neq; orare debent, opera ſua meritoria aliis prodeſſe.

THEOLO

¶Merita ſanctoꝝ ſatis ſupq; p ſupremã ſunt beatitudinẽ recõpenſata, quapropter etiã pro ſe nõ orant, meruerũt tñ aliis prodeſſe ut poſſint, nõ qdẽ quaſi hoc eoꝝ meritis, mercedis uice rependat̃, id q̃d ſatis cõuincit obiectio, aliis nẽpe mereri, ſoli Chr̃o eſt propriũ. Sed quia p ſua merita ad ſummã eiſq; debitã puenerũt beatitudiem, ad quã ſane mira reciprocatio ſecuta eſt, ut ſicut ipſi in dilectionẽ dei feruent, ita uiciſſim intimo amore deus eos proſequat̃, huius aũt nimiꝝ amoris ſeu diuinæ amicitiæ erga ſc̃tos fructus eſt, ea diuinę pietatis beniuolẽtia, qua p̃ter ſupeſfluẽtẽ ac longe ſupra merita p̃miationẽ, dignos adhuc habet ſanctos, ut ſi nõ ſtricto alicuius debiti cõmertio, certe iure quodã amicitiæ pro aliis auſint ſupplicare, q̃uis ſuæ eorũ p̃ces, neq; bonũ aliquod eis afferant, neq; maiorẽ dei amicitiã ſibi cõcilient. Nã & imperator cũ fidelẽ & ſtennuum militẽ affatim remunerauerit, ac pro rebus a ſe fortiter geſtis ad ſublime, ſummũq; honoris faſtigiũ prouexerit, eo interpellante pro aliis, merita illa, qbus ad hanc imperatoris ſui peruenit amicitiã, etiam ſcd̃m hunc modũ, nequaq̃ ſine uberi fructu eſſe ſinit, q̃uis ille p̃cando, maiorẽ ſibi imperatoris amicitiam non conciliet, ſed proſit dũtaxat aliis non quidẽ quaſi id ſibi debeat̃, ſed ex ſola imperatoris liberali & gratuita id impetret benignitate, Iſtis itaq; prælibatis libet modo cum noſtro Lonicero certamen inire, Ipſe igitur loquatur.

¶Coloniæ in officina honeſti ciuis
Petri Quentell.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

¶Iohannes Lonicerus. Caput .I.

VBi eſt pax, unitas, amicitia, nõ eſt opus mediatore, ubi uero lis, diſſidiũ, inimicitiæ inter duas ptes, illic opꝰ eſt litis cõpoſitore. Is ergo mediat q ex lite pacẽ &c̃. efficit, & oĩno q partẽ læſam p ſe placat. Porro humanũ genus &c̃. naturalr̃ eſt pc̃tõ obnoxiũ &c̃. Opꝰ igit fuit aliq mediatore, q mediũ ſeſe opponeret, hoĩ deũ cõciliaret. Hõ ſibi deũ placare nõ poterat, cũ ad aliud nihil niſi ad malũ deflectere pronꝰ eẽt. Deus ꝟo ſolꝰ bonꝰ &c̃. citra ullũ meritũ nr̃m, ꝓmiſit nob recõciliatorẽ, utq; certiſſimi eſſemꝰ cũ iuramẽto, teſtatus eſt Abrahamo, in ſemine eius futuram cunctis gentibus benedictionem. LONICErus.

¶Theologus.

¶Quæ enarraſti certiora ſunt chr̃ifidelibꝰ, q̃ ut hæſitationis quicq̃ admittãt. Certa nãq; fide explora tũ habemꝰ tãetſi deꝰ abſoluta ſua ptãte, citra mediatorẽ remittere humani gñis noxã potuiſſet, & eo ipõ nullo interueniẽte mediatore, potuiſſet etiã & illã q̃ ex pc̃tõ erat, int̃ deũ & hominẽ tollere inimicitiã, diuia tñ iuſtitia, & pœnalẽ, & condignã exigebat ſatisfactionẽ: cõdignã dico q̃ deo aliquid nõ minus acceptũ exhibet̃, q̃ ei exoſa fuerat offenſa. Hęc ſane ſatisfactio, qa mediatorẽ exigebat, nõ mõ hoiem, uerũetiã oĩ puro hoĩe, lõge ac in immẽſum p̃ſtãtiorẽ, iccirco in ſemine Abrahæ, id ẽ in aſſũpta hũanitate, ea ſatisfactio pacta eſt. Quẽadmodũ legimꝰ, qm̃ eiꝰ liuore ſanati ſumus & dñs poſuit in eo iniqtatẽ oĩm nr̃m. Proin Chr̃s nimirũ ea rõne q̃ hõ eſt, pfectꝰ dei & hoĩm mediator p̃dicãdus eſt THEOLOgus. Condigna ſatisfactio deũ hoiem media torẽ exigebat Eſaiæ. liiij.

¶Deus nõ eſt mẽdax, nõ uult promiſſionẽ iuramento cõfirmatã irritã fieri, uult aũt ut ipõ fidamꝰ ſolo &c̃. Q̃ ſi alios fingamꝰ mediatores, ex his q mortẽ oppetierũt. Deꝰ nõ eſt uerax iuramẽtũ, & ꝓmiſſa ſunt irrita, qñ non plene bñdixit in ſemine ſuo omnes gentes? LONICE. paulo poſt

¶Si alios ſtatueremꝰ nob mediatores, q nõ Chr̃i uirtute ſʒ ꝓpria autoritate quẽpiã deo recõciliarẽt, ex pditõis maſſa ꝓgenitũ. Profecto deꝰ uerax non eẽt, promiſſaq; ſua irrita forẽt, quũ nõ ſatis in unico ſemine Chr̃o, ſed in ſemi THEOLO

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cur gr̄a iuſtificāſ dicatur gr̄a recōciliāſ

nib⁹ oēs gētes bn̄dixiſſet. Demū grām iuſtificātem eo no
mine recōciliātē, nō iniuria uocādā ſupponim⁹, ꝙ ꝑ eā ꝑci
pue deo recōciliatꝛ, ac in grām redit ipius. Quid ita? Profe
cto qa in ea nō min⁹ deo optio, maxioqꝫ cōplacet, q̄ ei pec
cati diſplicebat īpictas. Hui⁹ aūt grǣ donū Chr̄s (q caput
eſt eccl̄ie) nō tm̄ meruit oib⁹, uerūetiā et cōfert ſuis electis
q̄propter ip̄e apd̄ apl̄m un⁹ dr̄ mediator. Sc̄ti ꝟo & ſi hanc
grām obtinere poſſint, largiri tn̄ nequeūt, ꝙ id Chr̄o pro
priū ſit, pn̄t tn̄ eā nob̄ apd̄ diuinā lib̄tatē ſuis p̄cibus impe

In parte prohemiali.

trare. Atqꝫ ut ad aſſentiēdū huic ueritati aīm inducas, nul
lāqꝫ elabēdi rimā repias ex utriuſqꝫ teſtamēti ſcripturis eā
propēſius a principio probauim⁹. Hac igiꝛ p̄miſſa uerita
te (euāgelicę nugator) ſic tecū agim⁹. Paulo an̄ ſic dixiſti.

Sc̄ti ſub Chriſto ſecundarij ſunt mediatores.

Is ergo mediat, q ex lite pacē efficit, & oīno q ꝑtē lęſam ꝑ
ſe placat. Id ſi recte aſſeueratū putes, dicas q̄ſo. Quid ergo
apd̄ te ꝓhibebit ſc̄tōs, q pc̄tōrib⁹ pacē, & placationē apud
deū impetrāt & exorāt, nōnullos ſcd̄arios ſub Chr̄o pri
mo ſummoqꝫ mediatore, appellari mediatores, qn̄quidē
ex Chr̄i meritis, hāc reuera grām aſſequuti ſunt, ut depre
cātes exauditi digni ſint ut exauditi nr̄ę recōciliatōis coo
patores iure cēſeantꝛ. Nū ob hęc aliq̄ ex ꝑte, Chr̄i minora
tionē fieri cauſaberis? Profecto meo qdē aīo nequaq̄, niſi
forte ad eā inſaniā redact⁹ ſts, ut grǣ Chr̄i plenitudinē idō

Iohan. I.

minui autumes, qa de plenitudine eius accepim⁹ oēs. Por
ro, qm̄ ea q̄ ſuppoſuim⁹, itē ea q̄ nūc collegim⁹, urgētibus
te ſcripturis, inficias ire neqs, in ſc̄tis uel terrā incolētibus,
cur recuſas eadē etiā fateri et admittere, in ſc̄tis Chr̄o cōre
gnātibus? Profecto nulla rō eſt, q̄ obſtrepere poſſes. Cęte
rū ne nob̄ forte apl̄i illud obiectes. Vnus eſt mediator dei

I. Thimo. ij.

& hoīm Chr̄us Ieſus, & ob id plures ponere mediatores.
Paulinæ doctrinæ prorſus aduerſari, profuſiorē tecū ini

I. Corin. iij.

re diſputationē in aīo eſt. Apl̄s, fundamētū (inqt) aliud ne
mo p̄t ponere p̄ter id q̊d poſitū eſt, q̊d eſt Chr̄us Ieſus, an

Ephe. ij.

huic refragatꝛ id, cui⁹ ip̄e teſtis eſt atqꝫ affirmat Epheſeos
ſupædificatos ſup fundamētū aploꝝ & ꝓphetaꝝ ip̄o ſum
mo angulari lapide Chr̄o Ieſu? An nō ex uerboꝝ ſerie dā

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſcrimē cernis deſignari, inter fundamētū & angularē eius lapidē Chr̄m Ieſum: Certo igit̄ argumēto colligim⁹, nobiſq; pſuademꝰ, p̄ter Chr̄m alid q̄ddā ap̄loꝝ eē & prophetaꝝ fūdamētū. Forte dices, qd nā ſit illd: R̄ndem⁹ fidē eo ꝙ hec & in pphetis & ap̄lis toti⁹ uitæ ſpūalis ſit firmamē tū. Porro hāc fidē eādē fuiſſe in ap̄lis & prophetis ſatis cō ſtat, quū ap̄ls dicat, q̄m h̄nt eūdē ſp̄m fidei, ſi āt eūdē ſp̄m fidei, eādē etiā fidē habebūt, neq; em̄ ſpūſſc̄tūs autor ē diſſidij, ſed unitatis. Iā hui⁹ fundamēti lapis angularis ē Chr̄s Ieſus. Cur ita: pfecto qa in Chrō utrorūq; fides cōnectit̄, nēpe quē ap̄li nunciarūt ueniſſe, eūdē uētuꝝ p̄dixere prophetæ. Accipim⁹ ergo ex ſcripturis, p̄ter Chr̄m aliud q̄d dā fundamētū, q̄d q̄dē ſc̄dariū appellare nō uidet̄ abſurdū ſup Chrō primario fūdamēto, utpote angulari lapide firmatū. Cui alludit & illud q̄d in Apocalipſi uidit Iohānes in muro Hieruſalē duodecim fundamēta, in q̄bus duodecim ap̄loꝝ noīa erāt deſcripta. Ruſ⁹ ſcriptū legim⁹. Vn⁹ eſt iudex uiuoꝝ & mortuoꝝ, un⁹ eſt deus, un⁹ eſt pr̄ oīm. Obſecro an his pugnare putabis q̄ ſcripta ſūt. Nā legim⁹ ap̄los ſup duodecim ſedes iudicaturos. xij. trib⁹ Iſrael. Sicut & illd. Ego dixi dij eſtis. Et illd. Abrahā ē pr̄ oīm credētiū. Poſtremo ut redeam⁹ vn̄ digreſſi ſum⁹, mlt̄a id gen⁹ apparētis repugnātiæ in ſcripturis exēpla, diligens lector facile inueniet. Quid ergo ipedit ſub Chrō mediatore ſupremo atq; p̄ſtātiſſimo, q̄ſdā inferiores & ſc̄darios (quēadmodū antea nō ſemel teſtati ſumus) ſtatuere mediatores, imprimis quū dn̄s q̄ſierit uiꝝ q ſe opponeret cōtra deū p terra, id q̄d etiā ſecundū te ſaltēm unus eſt mediatoris.

In eccleſia dei duplex eſt fundamentum.

I. Corin. xij.

Apoca. xxi.

Matth. xix.

Pſalm. lxxxi.

Ezech. xxii.

Lonicerus paulo poſt. Caput II.

LONICE.

COnſtituit de⁹ cū iuramēto filiū ſuū ſacerdotē inæternū. Sacerdotis mun⁹ eſt orare, & interpellare p populo. Ipē Chrūs uer⁹ eſt ſacerdos, ſolus etiā interpellator, p̄ter eū nemo, ꝙ nullus iuxta ordinē Melchiſedech ſacerdos eſſe p̄t, præter Chriſtū ſaluatorē noſtrū.

¶Et ſi un⁹ Chrūs, tātæ ſit tū dignitatis, tū authoritatis interpellator, ut intercedēs nō poſſit aliquā pati repulſam

THEOLO

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nēpe cui exauditio pro ſua debeat reuerētia, cuius ſane
rei ſibiipſi teſtis eſt, qn̄ ad prēm dt. Ego ſciebā qm̄ ſp me
Iohan.xi. audis. Eſto unic⁹ ille Chrūs (id q̊d infra ueꝵ nō eſt) tāti ui
Chrūs eſt in- goris, tātæq; uirtutis ſit interpellator, ut nō mō donū grāe
terpellator i- nob ipetret, uerūetiā & idē ipe grāe donū ipartiat ac cōfe-
petrans & lar- rat ipetratū, qppe ſub actiua ei⁹ ptāte penit⁹ cōſtitutū, hic
giens, Sancti oīa facile cū donam⁹, tū etiā ipi docem⁹. Nihil tn̄ eſt, q̊ mi
uero ſolū im- nus poſſint eē (neq; em̄ repugnat iis q̄ diximus) ſub Chrō
petrantes. aliq interpellatores nr̄i, q grādia nob ſuis p̄cibus obtineāt
(q̄ q̄ ea ipa p̄ſtare nequāt) bn̄ficia. Dein̄ qd ſibi uult q̊d tu
poſtulas, ſi ſolus Chrūs ſit ſacerdos ſcd̄m ordinē Melchi-
ſedech, etiā ſolus erit interpellator? Nūqd ſoli⁹ ſacerdotis
mun⁹ dices orare pro pplo, & nō poti⁹ ad uniuerſos Chr̄i
Iacobi.v. milites apl̄s Iacobus dicat. Orate pro inuicē ut ſaluemini
multū em̄ ualet dep̄catio iuſti aſſidua? Quid Salamō? quē
iii.Regū.viii de tribu nō fuiſſe ſacerdotali, ſine cōtrouerſia eſt, an is tū
ſacerdotis munere fungebat, qn̄ in dedicatōe tēpli ad deū
pro pplo prolixiorē habuit orationē? Quid ergo mōſtri ē
ꝙ tā ſophiſtica argutia infers, p̄ter Chriſtū neminē eē in-
terpellatorē, ꝙ ſacerdotis mun⁹ ſit orare, & interpellare p
Pſal.cxix. pplo. Rurſus illius ſacerdotii, q̊d eſt ſcd̄m ordinē Melchi
ſedech, ſine cōtradictiōe apud Chriſtū reſidet plenitudo.
Porro ad hoc ſacerdotiū ptinet, nimiꝵ illi⁹ bn̄dictiōis mu
I.Corin.x. nus, q̊ ex uino Chr̄i cōficit ſanguis, de q̄ id aplūs, Calix (in
qt) bn̄dictōis, cui bn̄dicim⁹, nōne cōicatio ſanguinis Chr̄i
eſt &c̄. Rurſus Chrūs ex hoc mūdo diſceſſur⁹, ut ſponſæ
ſuæ ecclīæ, pign⁹ relinqueret charitatis ppetuę, quādā ſui
Lucæ.xxii. ſacerdotalis muneris pticipationē diſcipulis cōicauit. Ete
I.Corin.xi. nim cū diceret, hoc q̊tiēſcūq; feceritis i mei memoriā facie
tis, tūc ſane eos ſui ſacerdotii miniſtros inſtituit & uicari-
os, Nēpe q eādē (ut oblationē interim p̄termittamus) ſal-
tē cōſecrationē cū Chrō eēnt cōfecturi. Quorſum (inqs)
hæc tendūt? Certe nō alio, q̄ ut nulla ſpes fugæ tibi relin-
quat. Quid ais? Nōne hui⁹ cōſecratōis mun⁹ apl̄s a Chrō
relictū apud ſcripturā ad ſacerdotiū ptinet, ſcd̄m ordinē q
Gene.xiiii. dē illius Melchiſedech, Qui hui⁹ ſacramēti typū expreſſe

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

rit? Hæc cũ ita ſe habeãt, eaq; inficias ire nequeas. Profe- ctò ipſa te cõpellit nec̃itas, ut dones uel inuitus, ſub Chrõ ſummo ſacerdote, etiã & alios ſcd̃m ordinem Melchiſe- dech ueros eẽ ſacerdotes, q̃nquidẽ eãdẽ cũ Chrõ cõſecra- tionẽ cõficiãt. Quid ergo adeo oblit⁹ es pudoris? ut præt Chriſtũ, ſcd̃m ordinẽ Melchiſedech blateres ſacerdotem eẽ neminẽ, ut ijs q ſunt in numeꝝ beatoꝝ relati, interpel- lationis munus adimas?

Hebræ. vij.
Sub Chriſto alij ſunt ueri ſacerdotes.

¶ Q; q̃ & nos uere ſcriptura cũ Chrõ et reges, & ſacer dotes cõſtituat, q & poſſim⁹ alter pro altero orare. Cęteꝝ de his q in Chriſto dormierunt, nõ de huius uitæ peregi- nis hic agimus.

LONICE. continuo ad præcedentia.

¶ Egregia ſane fabula. Tu tñ uelim eũ ſcripturæ locũ nob indicares, q nos cũ Chrõ uere ſacerdotes inſtituerit. At habeo & ſubolet (ut mea fert opinio) qd Lutheranoꝝ more dictur⁹ ſis, nẽpe diuũ Petrũ id inſinuaſſe. Scribit nã q;, Vos genus electũ, regale ſacerdotiũ, gens ſctã. Præcla ra uero (ita me de⁹ amet) & Martinianis technis & nenijs nõ iniuria, annumerãda probatio, nẽpe cui familiare ſatis eſt id q̃d in ſcripturis uniuerſitati tribuit ad quãuis eius p- tẽ temere cõtorq̃re. Atq; ut id magis pſpicuũ euadat, exẽ- plũ ſubijciam⁹. Neminẽ citra pc̃m̃ poſſe uitã agere, ſa- cræ liter ꝑiteꝝ atq; iteꝝ ꝓhibẽt ac docẽt, talibus ex ſcriptu ris mox quẽlibet iuſti hois actũ (q̃ppe q ad iuſti ptinet ui- tã) etiã optime factũ pc̃m̃ eẽ. Martinus aſtruere nõ ueret Quis uero ita eſt ſtupidus, q nõ uideat, q̃ hoc ſit alienũ a ſacris literis, & nõ tã refellẽdũ, q̃ cõtẽnẽdũ. Audi qd ſan- ct⁹ Ioſaphat teſtet. Sic faciẽtes (inq̃t) nõ peccabitis. Idẽ re fert apd̃ Petrũ, Hęc em̃ (inq̃t) faciẽtes, nõ peccabitis aliq̃n Deniq; & ipſa æterna ſapiẽtia eãdẽ depromit ſniam. Qui opant (inq̃t) in me, nõ peccabũt. Eiuſdẽ g̃ns & illud Iohã nis. Oĩs q natus eſt ex deo, pc̃m̃ nõ facit, qm̃ ſemẽ ei⁹ ma net in eo, & nõ p̃t peccare, q̃a ex deo natus eſt. Quę uerba diũs Aureli⁹ Aug. diſcutiẽs d̃t. Et qdẽ nõ p̃t peccare, q̃a charitas ſcd̃m quã natus ex deo eſt, nõ agit pperã, nec co- gitat malũ. Atq; hæc nõ alia de cã prolixiori pfecim⁹ ſer-

THEOLO

I. Petri. ij.

Confutat error Martini.
ij. Para. xix.
ij. Petri. I.
Eccle. xxiiij.
I. Iohan. iij.

mone, q̃ ut magis innoteſceret. Martinū toto (ut aiūt) cœ
lo errare, et nō ſemel in eadē ꝑte peccare, in idē q̄ꝙ uitiū ſę
pe ipingere. Vt eī ex ſcripturis ꝑperā itellectis, itulit que
uis iuſti hoīs actū eē pctm̄, ita ſuo more, ob ap̄lica uerba q̃
mō recitata ſūt talē eiuſdē momēti cōficit rōcinationē uos
eſtis genꝰ electū, nemo ergo ur̄m electꝰ nō eſt. Itē uos eſtis
gēs ſctā, qs ergo ueſtrū ſctūs nō eſt? Præterea cū ſitis rega
le ſacerdotiū, nec̄e eſt oēs uos iuxta eē reges & ſacerdotes
Mulieres non ſūt ſacerdotes Porro ſi ea argumētādi uia placet, etiā et mulieres ſacerdo
tes inſtituamꝰ, ut ꝑin̄ ſacra faciāt atq̄ꝫ uiri, q̄d oim ſn̄ia ab-
ſurdū eē cōſtat, et ne auditū qdē. His accedit, ap̄lm & pro
phetā inter ſeſe pugnare, ſi mulieribꝰ ſacerdotij ius cōceſ-
ſerimus. Legimus nāq̄ꝫ, Labia ſacerdotis cuſtodiūt ſciam,
Malach. ij. & legē dn̄i reqrunt de ore illius. Ap̄ls ꝟo ait, Mulieres in
I. Corin. xiiij. eccl̄ia taceāt, nō em̄ ꝑmitto eas loq &c̄. docere aūt mulie-
rē nō ꝑmitto, ſed eē ſub ſilētio. Quid habes q̄d ad hęc rn̄-
deas? Adeo ne ap̄lm prophetæ cōtrariū arbitraris, ut qd̄
hic iubeat, ille uetet? Hic ppl̄m ad ſacerdotes mittit, ut ab
eo legē dn̄i reqrant, ille ſacerdotes tacere cogat? Veꝝ ſi hę
minus placēt, neceſſe ē ut ſacerdotalis honoris gradū, mu
lieribus auferas, niſi forte eas dei Priapi ſacris pręeſſe uolu
eris, ibiq̄ꝫ eas ſacerdotū munia obire, de q̄ qdē ſacerdotio
iii. Reg. xv. ſcriptū legimꝰ. Rex Aſa matrē ſuā amouit ne eēt pꝛinceps
in ſacris Priapi, & ī luco eiꝰ quē cōſecrauerat. Et iteꝝ. Sed
ii. Para. xv. & Maathā matrē Aſa regis, ex anguſto depoſuit impio,
Inuectio. eo ꝙ feciſſet in luco ſimulachrū Priapi, quod omne con-
triuit, & in fruſta cōminuēs, cōbuſſit in Torrēte Cedron
Porro q̄lis eſt eccl̄ia, tale nimiꝝ in ea pleruq̄ꝫ ſolet eē ſacer
dotiū. Vos āt Lutherani ſacra ꝓphanaq̄ꝫ miſcētes, qcqd
uſq̄ ſacri ē uiolatis & tāq̄ ſctē caſtimoniæ publici hoſtes,
etiā uirgines deo dicatas tā religioſis q̄ laicis paſſim uiris
cōiūgitis, & ſub ꝟtutis mr̄imonijq̄ꝫ imagīe ipuritatibꝰ, aut
potiꝰ (q̄d magis moleſtū ē) luſtris oībus obijcitis ꝑ̄ficitiſq̄ꝫ
q̄tenꝰ deo Priapo, ueneriq̄ꝫ dignus inſtitueret honor. Qua
re mea ſn̄ia, q alios (ut eſtis ipudētiſſimi) Papiſtas dicitis, n̄
imerito Priapiſticū nomē & uos agnoſcere debetis, nēpe

Priapiſtica ſy/ nagoga.

apl̃icã, aut(ut ur̃a fert opinio) Papiſticã eccleſiã(ruptis oi/ bus pudoris & modeſtię uinculis) ſubſannãtes, uos Priapi ſticã inſtitutis ſynagogã. At obijcies forſitan Luthe. nũq̃ fuiſſe illi⁹ ſniẽ, nec docuiſſe, mulieres uiroſq́ʒ ex ęq̃ eẽ ſacer dotes, ſic em̃ ſcribit. Sacerdotes q̃q́ʒ ſum⁹ in ęternũ &c̃. q̄ p ſacerdotiũ digni ſum⁹ apparere, ꝓ alio orare, & nos in/ uicẽ q̃ dei ſũt docere, hęc ſacerdotis officia ſunt, Hęc ſunt Luth. ꝟba, ꝑſpicuũ ãt ẽ, mulieres ad docẽdũ miniẽ eẽ ap/ poſitas, q̃re apd̃ Luth. nec ſacerdotes eẽ pñt, ueꝝ ſacerdo talis dignitas ad oẽs uiros ita ſeſe extẽdit, ut oẽs iuxta ſint ſacerdotes. O egregiũ Luthe. patrociniũ. Profecto nihil neq́ʒ digni⁹ neq́ʒ apti⁹ p̃t dici q̊d faciat ꝓ Luthe. q̃propter merito fœlicẽ ſe iactet, q talẽ ſui emẽtiti ſacerdotij nactus ſit tutorẽ, adeo ſuis morib⁹ doctriniſq́ʒ cõueniẽtẽ. Vt igiť ꝟitatẽ ĩ his pãdam⁹, Petr⁹ apl̃s ſuũ ꝟbũ ex ueteri lege de/ ſumpſit, in q̃ dñs ſic dixit. Et uos eritis mihi in regnũ ſacer dotale et gẽs ſctã. Mõ ſatis cõptũ ẽ, tria illa officia(q̃ Lut. teſte peculiariť ſacerdotũ ſunt) etiã in ueteri lege ꝑtinuiſſe ad oẽs pios & iuſtos uiros, nec tñ lex ale q̃ten⁹ oibus ſacer/ dotij honorẽ tribuit. Nã ſi apl̃o credim⁹, Ex Iuda ortus ẽ dñs nr̃, in q̃ tribu nihil de ſacerdotib⁹ Moſes locut⁹ ẽ. Fri uolũ ergo & ridiculũ ẽ, aſſerere oẽs uiros uere eẽ ſacerdo/ tes, ob ea p̃ſertim officia, q̃ nõ ſacerdotib⁹ tm̃, uerũetiã & ijs q ſacerdotes nõ ſunt, citra diſcrimẽ cõia ſunt. Poſtremo tota lex ſp ſacerdotes ſegregauit a reliq̊ ppl̃o. Inter duode cim nãq́ʒ tribus una leuitica ſacerdotio fungebať. Qua er/ go frõte q̇ſpiã ex ꝟbo Petri apl̃i (q̊d ex lege ueteri aſſũptũ ẽ) colligere conabiť, oẽs uiros ſine diſcrimie eẽ ſacerdotes

Lib. de libert. chriſtiana.

Non oẽs uiri ſũt ſacerdotes

Exodi. xix.

Hebræ. vii.

Cap. III.

LONICE. cõtinuo poſt prædicta.

PAulus ad Roma. Iuſtificati(inqt) ꝑ fidem, pacẽ habe mus ad deũ, ꝑ dñm noſtrũ Ieſum Chriſtũ, ꝑ quẽ ac/ ceſſum habemus per fidẽ in grãm iſtã, in q̃ ſtamus & gloriamur in ſpe gloriæ filioꝝ dei, Audimus ꝑ Chr̃m no bis acceſſum eẽ ad deũ, non per ſanctos.

THEOLO

¶ Haud dubitamus Chriſtum unicũ eſſe illum media/ torem, citra quem nulli prorſus hominum ullo pacto ad deum pateat acceſſus, An quæſo hac de cauſa, nullus

orãdi pro nobis locus ſctis relictus eſt, ut p eos tãq̃ media tores iter & acceſſum habeam⁹ ad Chriſtũ, p Chr̃m ṽo ad deũ: q̃n quidẽ & ipſi deũ ꝓ nobis deprecãtes, ſub Chriſti noĩe id agũt, q ſe exaudiri digni fuerint, ex Chriſti nimiꝝ meritis hãc grãm aſſecuti ſunt. Porro ſi ꝓ ſolita tua impudẽtia, hæc ĩficias ire tibi aĩus nõ deſit, apire habebis ac oñdere, ubi nã ſcriptũ ſit per ſctõs nõ eſſe nobis acceſſum ad deũ, ꝙ adeo in totum damnas.

LONICE, continuo ad præcedentia.

¶ Qui proprio filio ſuo nõ pepcit &c̃. quõ etiã cũ illo nõ oĩa nobis donauit &c̃. Si Chrũs nobis donatus eſt, ergo & nobis oĩa q̃ Chriſti ſunt, donata ſunt. Chrũs eſt dñs oim creaturaꝝ, mortis, inferni, & diaboli, ſic & nos p fidẽ ſumus domini omnium cũ Chriſto.

THEOLO. Lucæ. xxiiij.

¶ Scriptũ eſt, nõne hæc optuit Chriſtũ pati, & ita intrare in gloriã ſuã, Chrũs itaq; donec p reſurrectionẽ, mortẽ triũpharet, nũdũ ut hõ, mortis dñs p̃dicãdus erat, qñ hæc ei adhuc dñatura erat, eiuſq; impio adhuc ſubiacere oportuerat, id q̃d manifeſte exprimere uidet apl's, dicẽs. Mors illi ultra nõ dñabit. Quanã ergo rõne, nos miſeri, mortis dñi dicemur, cuius tã duꝝ euadere aut declinare neqmus imperiũ? Quõ dñi inferni quẽ adeo expaueſcimus? Quõ dñi diaboli, cũ q̊ iuge certamen hñtes, ſæpe ſuccũbimus? Sũt igit cũ Chrõ nobis eaten⁹ donata hæc oia, q̃tenus cũ Chrõ donata eſt nobis charitas, p quã ad noſtrã ſalutẽ, uti poſſumus hiſce incõmodis ſeu aduerſis, ſicut ſcriptũ ẽ. Diligẽtibus deũ, oĩa cooperant in bonũ. Quapropter & charitas mortẽ amplectit, eo ꝙ hæc uia aut oſtiũ potius ſit ad uitã btãm. Quũ ergo hæc ita ſeſe habeant, blaſphemia ꝓfecto eſt nõ mediocris, & res Lutheranis deliramẽtis iure aſcribẽda, dicere, nos tot calamitatib⁹ obnoxios, hoꝝ pariter cũ Chrõ eſſe dños. Enimuero Chrũs ubi a mortuis reſurrexit, de his oĩbus triũphauit, & ita in gloriã ſuã ſe recepit. Quare nõ iniuria oĩm hoꝝ dñs cẽſendus eſt, id q̃d ſimul ac reſurrexiſſet, ipſe teſtatus eſt qñ dicebat. Data eſt mihi oĩs ptãs in cœlo & in terra. Nos uero q caducam ac mortalẽ ætatẽ hic tranſigimus, ancipiti periculo ab aduer

Roma. vi.

Roma. viij.

Matth. xxviij

ſarijs mille dolis, mille nocēdi artibꝰ in nos armatis oppu
gnamur, atqꝫ cū eis cōtinuū nobis bellū eſt, nēpe q mētes
noſtras telis igniferis, letaliqꝫ tinctis ueneno, moliāť cōfi-
gere. Quocirca in hac uita dñi eoꝝ dici nō meremur, cum
hoīs uitā, nō triūphū, ſed militiā dixit. Btūs Iob miles ipſe Iob. vij.
inuictiſſimus, nedū exercitatiſſimus. Iccirco blaſphemiæ
obnoxius es, q mortales Chrō cōferre ueritus nō ſis. Nō
em̄ tale in hac uita nos manet dominiū, ſed in alia, qn̄ tāq̄
cohæredes Chriſti, in æterna recipiemur tabernacula.

¶Id q̄d clare docet apl̄s Paulus. Oīa (inqt) ueſtra ſunt, LONICE. cōtinuo poſt prædicta.
ſiue Paulus, ſiue Apollo, ſiue mūdus, ſiue uita, ſiue mors,
&c̄. Proinde ex eo Pauli ſic infero. Petrus, Paulus, Aug.
Bernar. & oēs dei ſcti ſunt nr̄i, ergo nos ipſis maiores eri-
mus qui per fidem Chriſto adhæremus.

¶Hoc in loco plane deliras, & uigilās (ut aiūt) ſomnias THEOLO
Sermo em̄ in p̄ſentiaꝝ nobis eſt de his dei ſctis, q æternā
btitudinis palmā iā acceperūt, q̄d & tu faſſus es cū diceres
Cæteꝝ de his q in Chrō dormierūt, nō de huius uitæ pe-
grinis hic loqmur. Hoc āt loco apl̄m citas de his loquētē
q hanc mortalē uitā agūt. Proinde nō male tibi q̄drat, mē
dacē memorē eē optere, ꝙ alijs ſubinde petulanter obie-
ctas. Rurſus ſi nos cœlicolis p̄feras, & nos futuros eis ma
iores (cuius ſnīæ te eē nō pœnitet) rn̄de ꝙ te rogo, & dilē-
ma, ꝙ proponā enoda. Aut em̄ eā ſupeminētiam & ptā-
tis p̄rogatiuā nos in terris aſſequemur, aut in cœlis. Si ī ter
ris, maiores ergo ſumꝰ militāter, q̄ erimꝰ beati in cœlo tri-
umphantes, ꝙ p abſurdū eē iuxta ſaluatoris noſtri uocē ſa Matth. xi.
tis cōſtat. Sic em̄ nos inſtituit. Qui minor eſt in regno cœ
loꝝ, maior eſt illo, Iohannē intellige Bapti. Si uero alteꝝ
dederis, dic obſecro, qūo tūc diuina iuſtitia reddet unicui- Matth. xvij.
ꝗ iuxta opa ſua, ſi nos fide torpētes oſcitanteſqꝫ, btis p̄ficia
mur in cœlo, q Chrō fide admodū adamantina ſp adhæſe Roma. viij.
rūt. Fortaſſis & nos glorioſæ dei matri āponis, nec non
apl̄is eccl̄iæ fundamētis, quū tn̄ (apl̄o teſte) ipſi primicias Matth. xix.
ſpūs acceperint in terris, q̄s etiā ſeſſuros ſup ſedes duode-
cim tribus Iſrael iudicaturos legimus. Proin̄ hæretica &

blaſphema eſt illatio, quã ex apoſtolo hic colligis.

LONICE. ¶ Nos nõ ſumus eorꝝ, ſed ipſi ſunt nr̃i. Quid eſt nr̃i, niſi
continuo ad ſub ptãte nr̃a, ſub noſtro dñatu? Vult eĩ nos dñari Cephę
præcedentia. Apollini, morti, uitę, inferis, Chr̃us eſt dñs noſter, cæteri
ſub Chr̃o ſancti nõ itẽ, alioq non eẽt idẽ deus & dñs oĩm.

THEOLO ¶ Quouſq; inuolues ſnĩas ſermonibus impitis, ſcriptu-
Iob.xxxviij. rarꝝ deprauator? Qñ harꝝ neniarꝝ te capiet ſacietas? Cæte
rũ ut rẽ paucis aperiamus, linguãq; tibi occludamus, nec
nõ tuis nugis ſatiſfaciamus, qbus multos in fraudẽ & peri
cula illicis, deliramenta tua ad ſummã colligere in aĩo eſt,
I.Corin.iij. Primũ ut ex animi ſnĩa delirares, noſq; cũ Chr̃o parit̃ oĩm
eẽ dños oñderes, illud citaſti apl̃i. Oĩa ur̃a ſunt, ſiue Paul⁹,
ſiue Apollo, Deinde ex eiſdẽ uerbis Petrũ et Paulũ eẽ no
ſtros collegiſti, His iactis fundamẽtis, extẽplo ĩferẽdũ du-
xiſti apl̃orꝝ nos eẽ dños. Quo uero has nugas ſup uno apl̃i uer-
bo fundaueris, q̃ inqt, Oĩa ueſtra ſunt &c̃. ſatis cõſtat ex ijs
q̃ iã diximus. Reliquũ ergo eſt diſcutere apl̃i uerba, q̃ pa-
cto ipſe ea ĩtellexerit, an tuo ſubſcribat iuditio. Neq; eñ id
difficile ẽ uider̃, ſiqdẽ apl̃s declarãs ſeipm cõtinuo ſubiecit
Sic nos exiſtimet hõ, ut miniſtros Chr̃i et diſpẽſatores my
I.Corin.iiij. ſteriorꝝ dei, Et iterꝝ, Quid eſt Apollo? qd uero Paulus? et
I.Cor.iij. rñdens, miniſtri inqt eius, cui crediditis, Et alio loco. Mi
ij.Corin.xi. niſtri Chriſti ſunt & ego. An nõ cõſpicis mõ aplm, dum
Corinthijs ſcriberet, Oĩa ueſtra ſũt, ſiue Apollo, ſiue Pau
lus &c̃. de eccl̃iaſtico miniſterio mẽtionẽ feciſſet? quũ pe-
culiarit̃ exprimat ſeipm, alioſq; apl̃os nõ nr̃os, ſed dei eſſe
miniſtros. An uero apl̃s uoluit Corinthios (id q̃d tibi mirũ
in modũ pbat̃) apl̃orꝝ ſtatuere dños? q de ſe ad eoſdẽ ſcri-
I.Corin.vi. bit. Ego ſub nullius redigar ptãte, qnetiã et eidẽ cõminat̃
I.Corin.iiij. dicẽs, Quid uultis, in uirga ueniã ad uos, an in charitate et
ſpũ mãſuetudinis. Rurſus apl̃i ſunt paſtores nr̃i, iudices &
aduocati nr̃i, medici, p̃poſiti, doctores, pedagogi nr̃i, an ea
de cã ſũt abſolute nr̃i? ut hoc obtẽto mox ĩferas, ergo nos
ſum⁹ eorꝝ dñi? Nũ quis ſuo dñat̃ paſtori, nũ ſubditi, iudici,
aduocatis, & p̃onis cliẽtuli, medicis ęgroti, p̃poſitis ſubie-
cti, pedagogis doctoribuſq; diſcipl̃i dñant̃? Quis ita ĩſanit

ut ea ſentiat? Preterea fac ita eē, ſicut certe res ē, ut in ſpūa-
lib⁹ diſpēſandis, ecclię apl̄i ſint miniſtri, nō tn̄ chr̄iſideles
eo noīe, mox aploꝝ dn̄i cēſendi ſunt. Cæteꝝ hæc ſi more
tuo negaueris, dic age, qd iuris, qd ptātis, qd deniq; impii
in apl̄os habuere chr̄iſideles, q̄s tu ſōnias eis dn̄ari? Eqdē
nō uideo, neq; tu alid (ut arbitror) noīare poteris, q̄ ptātē, I. Corin. ix.
ꝓ loco & tpe, ab eis dei myſteria exigēdi, nēpe qꝝ diſpēſa-
tio in ſalutē fideliū ē apl̄is diuinit⁹ cōmiſſa, Hoꝝ ſane diſ-
pēſandoꝝ apl̄s ſe fatet debitorē, Neceſſitas (inqt) mihi in-
cūbit, uæ mihi ſi nō euāgelizauero. Neceſſitas āt hæc, nō
ab hoībus, ſed a deo p̄cipue nata ē atq; īpoſita. Sit ergo pe
nes chr̄iſideles ius exigēdi myſteria ab apl̄is, cedatq; in no
ſtrā ſalutē eoꝝ miniſteriū, an iccirco ipi ſūmi dei miniſtri,
mox erunt nr̄i ſerui, nos ꝟo eoꝝ dn̄i? qppe qbus eregione
obtēpare obligamur, ut dei miniſtris nō nr̄is. Q̄uis eī ad Hebræ. xiii.
nr̄am ſalutē eoꝝ terminet tēdatq; miniſteriū, nō tn̄ ido nr̄i
ſed dei p̄cipiētis, in hoc ſerui dicēdi ſunt & miniſtri, nēpe,
de qbus nob̄ p̄ſcriptū ē, Obedite ꝑpoſitis ur̄is. Quęnā er-
go ē illa ptās nr̄a dn̄atiua in apl̄os, quā tu ad cœlū uſq; at-
tollis? quā adeo nugis ornas, ne dicā oneras, ut mōtes ptu-
rire credas. Iā qa tibi nihil nō ex ſcripturis oñdi, ītegrū ē,
tuū ꝓfecto fuerit, q̄primū apire ac docere, ubi uel Chr̄s Hebræ. I.
uel Paul⁹ uoluerit nos dn̄ari Cephę & Apollo, q; ſi id effi
cere nequeris, deſine tādē ſc̄tis inceſſere, nec defrauda eos
debito honore. Poſtremo de angelis d̄t apl̄s, Nōne oēs
ſunt adminiſtratorij ſpūs in miniſteriū miſſi, ꝓpt̄ eos q hę
reditatē accipiūt ſalutis? Neq; tn̄ iccirco angeli ī cęlo triū-
phātes, nr̄i fiūt ſerui, q̄ſi nos eoꝝ cōſtituamur dn̄i. Quę ei
ptās nob̄ ī eos ē aut pmittit? Habes mō q̄rſū ſpectāt & q̄r-
ſū te redigūt tuę uaniſſimę īeptię, & qb⁹ te imergūt abſur
ditatib⁹, imo ī manifeſtas te p̄cipitāt cōtradictōes, & q̄ ma
gis hoc patere poſſit, tale tibi ꝓponim⁹ dilēma. Nos p fidē
īqs ſum⁹ dn̄i oīm cū Chr̄o, deiñ addis, Chr̄s ē dn̄s nr̄, cę-
teri ſub Chr̄o ſc̄tī nō itē. Huius ꝟo negatōis cām cōtinuo
adiungens, alioqn inquis non eſſet idem deus & dn̄s oīm
Tua igitur ſentētia, ſi quiſpiam ex Lutheranorum grege

uaniſſimo, abſoluto ſermõe, nos miſeros ſtatuat cũ Chrõ oĩm dños, ſctõꝝ ſcȝ mũdi mortes &c̃. eo euẽtu nullo mõ diuina lediť maieſtas, nõ uiolať eius dominiũ. Veꝝ ſi qs re ſtricto ſermone dixerit ſctõs Chrõ cõregnantes, dños ho minũ in terra degẽtiũ, mox cõmiſſum eſt crimẽ lęſæ maie ſtatis diuinæ, mox unitas dei tolliť, mox nõ eſt unus deus, & dñs oĩm. Nõ poſſum equidẽ nõ mirari, q̃ te intẽperies teneat, ut hæc tibi pſuadeas. Profecto nec delirus ſenex, nec garrula, nec temulẽta anus talia ſomniaret, tm̃ abeſt, ut quiſpiã fidẽ adhiberet

¶Lonicerus cõtinuo ad pręcedẽtia. Cap. IIII.

LONICE. Nos poti⁹ exaudiet q̃ illos, etiã ſi pro nobis orarent, ꝙ fugere ad ſctõs certiſſimũ ſit argumẽtũ deſpera-bũdi de bona dei uolũtate, bñficentia & miſcdia.

THEOLO ¶Hic ad noua pinde atqȝ pigmei & nani faciũt, confu-gis arma, qbus par eẽ etiã ſi te rũperes minime uales. Euol ue ſcripturas, fige mẽtis oculos in eis, & nihil inuenies q̃d

Roma. viij. deſideres. Nonne ſic ſcriptũ eſt? Spũs adiuuat infirmitatẽ nr̃am, nã qd oremus ſic ut optet neſcim⁹, ſed ipſe ſpũs po-ſtulat (hoc ẽ poſtulare nos facit) pro nob̃, gemitib⁹ inenar rabilibus inſpirando, uotũ deſideriũqȝ poſtulãdi, ut opor tet quale publicano uſu ueniſſe, euangelica refert hiſtoria Quare actus ipſe orandi meritorius eſt, nẽpe q a uirtute re ligionis, ſpũſctõ motore, ac pene eius inſtinctu, ac impul-ſu proficiſciť. Atqȝ hæc q̃ diximus nõ alio tendũt, q̃ ut nõ ignoremus, ip̃m dñm deũ in cõferẽdis ſuis bñficijs, ita cõ-cinne & nõ citra ordinẽ, etiã reſpicere ad diſpoſitionẽ, ani mũqȝ eius pro q̃ fundiť orõ, nedũ ad ipſi⁹ interpellantis in ſtantiã. Dicit nãqȝ ipſe dñs oĩpotens. Ad quẽ aſpiciã, niſi

Eſaiæ. lxvi. ad paupculũ corde, & tremẽtẽ ſermones meos. Huc acce dit & illud Chriſo. Hñt (ingt) uim pro nobis, & qdẽ max

Sup Mat. homilia. v. imã, orõnes ſupplicationeſqȝ ſctõꝝ, ſed tũc profecto, quũ nos q̃qȝ ad idipſum p grãm poſcimus. Porro ut candid⁹ le

Qꝫ drñter pe-um oram⁹ & hominum. ctor recte intelligat, cõſiderandũ eſt, nõ paruo diſcrimine diſtare, deũ precari, & hoĩem orare, Hõ em̃ ob id orať, ut annuat pmittatqȝ id, ad q̃d añ paratus non erat, ut mutet q̃

antea nõ erat, aĩm, hoc ẽ ut ipꝫ ad nouũ bñuolẽtię affectũ
inflectamus, ꝓuocemuſqꝫ. Deus uero nõ pinde ab hoĩbus
eſt orandus q̃ſi ipſe noſtris orõnibus ab inſtituto, & ab eo
q̃d decretũ eſt, poſſit reuocari, aut in nouũ bñuolẽtię erga
nos affectũ, poſſit imitari, q̃ſi iã qppiã recẽter uellet q̃d ab
æterno & ſp̃ nõ uoluerit, q̃ſi deniqꝫ ad p̃ces noſtras qd ſit
p̃ſtiturus, q̃d nõ ab æterno p̃ſtare cõſtituiſſet. Queadmo-
dũ eñi deus eſt oĩno immutabilis, ita etiã cõſiliũ eius, mu-
tationi nõ ſubijcit. Attñ ob id orandus eſt deus, ut eo tũ p̃
ueniente, tũ ad orandũ excitante, nos ipſos orantes, ad me
liorẽ mẽtẽ excitemus, & excitati, iã digni aut idonei effici
amur exaudiri. Quapropter damus operã & ſtudem⁹ deũ
pro uirili noſtra inuocare, nõ ꝙ ipm̃ deũ, q immutabilis ẽ
ſed ꝙ nos ipſos immutemus, uel a malo in bonũ (q̃d publi
canũ feciſſe in cõfeſſo eſt) ul' a bono in melius, id q̃d in ſan Lucæ. xviij.
ctis fieri pſpicimus. Nõ ergo eſt q̃d mireris, deũ nos poti⁹
exaudire ex ſua pia inſpiratione, preculas noſtras offeren-
tes, q̃ ſctõs ipſos pro nobis, ſine nobis p̃cantes. Iã uero ut
ipſam rẽ fuſiſſime, ſummaqꝫ diligẽtia explicem⁹, narra ob
ſecro, uter hoꝝ plus de dei miſcdia deſperet, is ne q ad ſan
ctos in dño dormiẽtes, an is q ad ſctõs & oĩ uirtute hoĩes
p̃ditos, adhuc in hac uita cõſtitutos cõfugit? q̃ꝝ alteꝝ mi
rũ in modũ laudas. Deus (inqs) hoĩem poti⁹ exaudit, ꝓ ſe
p̃cantẽ, deſipuit ne ergo Paulus, & nõ potius id deo placi
tũ eẽ putabat, ut mẽbra ſibi mutuo ſubuenirẽt. Romanos Roma. xv.
implorans, q̃tenus eoꝝ orõnibus a Iudæoꝝ inſidijs libera Heſter. iiij
ret. Deſipuit ne & Heſter, q̃ petijt orões oĩm Iudæoꝝ q̃
erant in Suſis. Inſup ipſe ſaluator noſter, non ſine magno
ſanctæ eruditiõis myſterio, ſuã de publicano adeo cõcin-
ne depinxit parabolã. Publicanus (inq̃t) a lõge ſtans ad cę Lucæ. xviij.
lũ oculos erigere nolebat, ſed pectus ſuũ ꝑcuſſit. Quantũ
uis ergo Chrũs mediator noſter uelit hoĩes ad ipm̃ cũ fi-
ducia accedere, an ideo publicanũ uituperabimus, ꝙ pro-
pius non acceſſerit? cũ nec Chrũs Petrũ reprehẽderit ſibi
dicẽtẽ, Exi a me dñe qa hõ pctõr ſum, Abiit. Vterqꝫ eñi Lucæ. v.
cũ humilitatẽ ſuã, tũ reuerẽtiã in deũ oñdit. Scriptũ ãt eſt,

Iudiht.ix. Iob.xv. I.Petri.I.

ꝙ humiliũ ſp deo placuit depcatio. Si ergo pctõr ppendat immẽſam diuinę maieſtatis puritatẽ, in cui⁹ cõſpectũ nec cœli ſunt mũdi, in quẽ angeli pſpicere deſiderãt, Itẽ eregione ipe ſuoꝝ pctõꝝ aĩaduertat ſordes, & eã ob rẽ a longe ſtans, oculos ad diuinã maieſtatẽ attollere formidans, ſctõ aliq̃ dei amico mediatore, cupiat in grãm recipi, qs hanc orõnis formã nõ magnifaciat? qs eũ orãdi modũ auerſabitur? Quis nõ imitet? Neq; ỽo nos dubitamus, ſi qs e pctõribus ad ſctõs aut ad probos hoĩes, q hãc terrã incolũt recurreret, qn magno pe pbares. Qñ ãt ad ſctõs, q iã cũ Chrõ triũphãt, cõfugit, id totũ ipm ſupſtitioſum ac ſacrilegũ eẽ cõtẽdis. Cęteꝝ qñ blateras (ut es ubiq; tui ſilis) confugere ad ſctõs certiſſimũ eẽ deſperabũdi argumẽtũ, id profecto ridiculũ ẽ, eadẽ eñ opa, habere refugiũ ad hui⁹ uitæ ſctõs certũ eẽt deſperabũdi de diuina miſeratõe indiciũ, q̃d ſane (queadmodũ oñdimus) hereticũ eẽt. Neq; deniq; illi q̃uis mõ diuinã miſerationẽ deſperãt, q maiorẽ firma fide deo aſſcribũt munificẽtiã q̃ ei tui ſectatores tribuũt. Si naq; nemine ſctõꝝ interpellãte, de⁹ Petro grãm largiať, iuſtificãtẽ, ut tua ẽ ſnia, tũc un⁹ Petr⁹ (ut hoc interim tibi cõcedamus) diuinæ munificẽtiæ & ſentit & exptus ẽ largitatem ſin aũt ad Pauli interpellationẽ (q̃d nos dicim⁹) Petro cõtulerit grãm, qs iã dubitat pter Petrũ, etiã Paulũ diuiæ miſerationis & fructũ & bñficiũ guſtaſſe ac ſenſiſſe? Proiñ qs nõ uidet q̃ futile nulliuſq; penit⁹ momẽti argumẽtũ ſit, ꝙ tuo iuditio certiſſimũ eẽ phibeť. Qꝛ aũt plus ſolito imoratus ſim, tua iportunitas in cã fuit, q̃ nos coegit. Sed perge porro ut cœpiſti.

Cõfugere ad ſctõs nõ eſt argumentũ deſperabundi.

LONICE. continuo ad præcedentia.

¶Chrs eſt q mortu⁹ eſt, imo q & ſuſcitatus ẽ &c. ſcti q eſcũt in pace, ſuſcitati nõ ſunt, Chrs eñ nõ eſt cõſtitutus interpellator anteq̃ a mortuis reſurgeret, ſed poſt reſurrectionem & aſcenſionem.

THEOLO

¶Quo facili⁹ cœligenas debito poſſis honore defraudare, nimis miras cõcitas tragœdias, execrabileſq; hæreticoꝝ oĩm introducis ac renouas colluuies, Chrs naq; añq̃ pateret, ſic de ſuis diſcipl'is ad patrẽ locutus eſt, Ego pro

Iohan.xvii.

eis rogo, nõ ꝓ mũdo, ſed ꝓ his q̃s dediſti mihi &c̃. nõ pro eis aũt rogo tm̃, ſed & ꝓ eis q credituri ſunt ꝑ ỽbũ eoꝝ in me, ut oẽs unũ ſint &c̃. Pro q̄bus Chr̃s hic rogauit? Non ne pro tota interpellauit eccl̃ia? q̃ utiq; ex his q̄ꝝ iã chr̃ia-na fides aĩos imbuerat, & ĳs q olim, hoc ẽ futuro tp̄e chr̃i fideles milites erũt, fuerat cõſtituẽda. Rurſus apl̃s oñſurus vñ Chr̃s ſuũ accepit ſacerdotiũ ſic d̾t. Chr̃s nõ ſemeipſum clarificauit ut põtifex fieret &c̃. ſed q locut⁹ ẽ ad eũ. Fili⁹ me⁹ es tu &c̃. Huic cõſine ẽ & ill̃d q̃d alio loco refert, Tu es ſacerdos in ęternũ &c̃. Ad hęc idẽ apl̃s cõtinuo p̃cipuũ ſui ſacerdotĳ ſubnectẽs d̾t, Qui in diebus carnis ſuę, p̃ces ſupplicatõesq; ad eũ, q poſſit illũ ſaluũ facere a morte, cũ clamore & lachrymis offerẽs exauditus ẽ ꝓ ſua reuerẽtia Vides ne obſecro mõ, euãgelicæ ỽitatis calũniator, Chriſtũ in cruce uitã ſuã innocẽtiſſimã cũ p̃cibus ſupplicationibuſq; deo p̃ri offerẽtẽ, int̃pellatoris fũctũ munere? Quid ergo ita inſanis, ut manifeſtã hęreſim aſſeras, ut Chr̃m nõ niſi a reſurrectõe & aſcẽſiõe cõſtitutũ eẽ interpellatorem, apertiſſime mẽtiaris. Sane cõmentũ hoc nõ placet, nec urget nos, ut cœlicolis interpellationis prouintia (q̃d tu efficere manibus pedibuſq; laboras) adimamus.

Hebr. v.
Pſalm. cxix.
Hebr. v.

Lutherani ap̃tiſſimũ mendacium.

LONICE.

¶ Quid ſi ſcti hoc pacto ñ cõſtituãt̃ int̃ceſſores ñ ſuſcitati.

continuo ad prædicta.

THEOLO

¶ Ex fũdamẽto (q̃d ſup̃ modũ hęreſim ſapit) niteris concludere id in q̃ uehemẽt̃ ſudaſti, & q̃d tibi ĩprimis in uotis eẽ cõſtat. huc em̃ feſtinas, ſctõs in Chrõ dormiẽtes, ne un q̃ poſt hãc uitã poſſe fungi officio int̃ceſſiõis, ſi poſt reſurrectionẽ ſuã Crhs cõſtitut⁹ fuerit int̃pellator. Neq; ei añ nouiſſimũ diẽ reſuſcitabũt̃, ut ſic ſuſcitati int̃ceſſores cõſtituãt̃ idonei. Porro ut paucis ꝑſtringam⁹, neq; ĩ ip̃a die nouiſſima, neq; p⁹ eã, locũ habitura ẽ int̃ceſſio, ſed expectãda dũtaxat ultima ſñia, ſup̃mũq; iudiciũ q̃ unuſq́ſq; ſcd̃m ea q̃ geſſit in corp̄e mortali, dignũ ꝓmiſſũq; recipiat ſtipẽdiũ. Nũq̃ igit̃ mortui poſt hãc uitã munus ſubeũt int̃pellãdi.

Nec ĩ die nouiſſimo, neq; poſt eũ erit interceſſio.

Cap. V.

LONICE.

continuo ad præcedentia

NOn em̃ in manufactis ſanctis Ieſus introĳt in exemplaria uerorum, ſed in ipſum cœlum, ut appareat, nunc uultui dei pro nobis. Et q̃d in uniuerſum alid̃ docet euãgeliciſſima illa ep̃l̃a niſi Chr̃m eſſe põtificẽ nr̃m

fratrē & interpellatorē, q nos redemerit, q cœlū introierit ut nos cū fiducia accedamus ipm &c. de ſctōꝝ aūt inuocatiōe, ſicut & nulla canonica ſcriptura ne iota in ſeſe continet. Quare facimus quod deus non præcipit, quæ præcipit omittimus.

THEOLO ¶ Oīa q̄ Chrō atttribuis, illa ei merito eē tribuenda, dubitauit nemo unq̄, q̄circa in hac pte tibi aſſentior, & in tuā ſnīam pedibus (ut aiūt) eo. Cæteꝝ qn̄ ad hoc inuigilas, ut ſctōꝝ inuocatōes a ſcripturis ſacris excludas, & ea rōne te nobis moleſtū eē putas, ac ſi urgeres uehemēter, Profecto inepte uanus es, & nō iniuria cani aſſimulandus, q importune latrat, ſed nullaten⁹ mordet. Quis eīn adeo eſt rudis, qn aduertat canonicā illā ſcripturā, huic rei pcipuā operā impendere, profuſiuſq; immorari, ut ſciamus ac diſcamus q̄nā pacto in ſupnoꝝ ciuiū coaptemur collegio, & ſupnę patriæ aſſcripti, angeloꝝ ſocij ſimus? Nō aūt ut eoꝝ ſtatū plene agnoſcamus, ppauca nimirū in particulari de ſctōꝝ ptāte ex ſcripturis nobis innoteſcūt. Quāobrē ſi tā exuberans ſit btōꝝ autoritas, ut & nobis ſuo interuentu poſſint patrocinari, nō mirum ſi ueritas hęc, non ita liquido, non adeo manifeſte in ſcripturis expreſſa inueniat. Cæterū ſi hæc q̄ dicimus tuoꝝ more gloriabūdus irriſeris, profecto tibi olim rn̄dit ſapiēs. Gaudiū ingens hipocritæ ad inſtar puncti. Perleue eīn fuerit tibi linguā occludere, ne q̄d obſtrepas habeas, ubi oſtenderim⁹ ipſam ueritatē quā oppugnas, etiā ſi firmiſſima fuerit, ab exordio naſcētis ecclię dū ſacræ cōderent literę, nullatenus ſcripturis fuiſſe mādādā. Q̄d ut planius, ſolidiuſq; fiat rē ipſam ſic aggredimur. Ex Corinthijs, tū chrīanæ fidei primitus inijciatis, nōnulli ab aplo inſtituti eruditiq;. eoꝝ oīm uerā tenebant ſciētiā, quę circa idoloꝝ culturā gerebant. Per hanc q̄q; iā certiores facti, nullo pacto illicitū fore arbitrantes idolaticū, hoc ē carnes idolis immolatas manducare, nullūq; infidelitatis picu lū, inde eis imminere, mō in idoli honorē, ac uenerationē id nō fiat. Hos ſane apl's ea fiducia fretos, uehementer obiurgat atq; auerſat, q̄d in idolo, hoc eſt in loco publico ad

De ſtatu btōrū ppauca ex ſcripturis nobis inoteſcūt.

Iob. xx.

Veritas de inuocatiōe ſanctoꝝ nō erat in ſcripturis exprimēda.

I. Corin. viij

hoc in idoli ueneratiõe dedicato ſæpe, palã carnes mãdu-
cabant, nec alicuius rei reſpectu eos increpare uoluit, ꝙ ne
cõfratres infirmi, a ſtudijs idolatriæ nouiter cõuerſi, fidei-
q; firmitate necdũ ſatis ſuffulti, alioꝝ ꝗs ſapientes iudica-
bant, externiq; opis exẽplo prouocati, priſtinũ morẽ nuꝑ
pene obliteratũ repeterent, carneſq; in idoli ueneratione
manducarẽt. Quocirca apl's cõqueri eos ꝑire infirmos, ꝓ
qbus mortuus eſt Chrs. Proinde apl's ad Rom. ſimilẽ per I. Corin. x.
tractans materiã, ſine offenſiõe (inqt) eſtote Iudæis & Gẽ
tibus & eccliæ dei, ꝙ certe tũc ex neophitis recẽter extitit Roma. viij.
collecta. Deĩde, Tu fidẽ (id eſt rectã cognitionẽ) inqt, quã
haber apud temetipm, apud deũ habe. Perinde ualet ac ſi Ibidem.
diceret, ſi uis ea uti, nõ corã infirmis inde ſcãdaliſandis, ſed
in occultis corã deo utere. quãobrẽ ꝑmiſit, ꝙ ædificatiões
ſunt ingens, inuicẽ cuſtodiamus, nec aliorſum apli uerba
ſpectant ꝙ infirmoꝝ ꝑditionẽ, ac errata nõ aliunde mana-
re, niſi ab ijs q̊ uerã de idoloꝝ cultu habebant ſciam, quiq;
alijs exẽplo eẽ deberent, ipſos alijs haꝝ reꝝ nõ ꝑinde exꝑ- Scopus.
tis, ad male agendũ authores eẽ. Et hoc qdẽ nſæ cõſidera-
tionis ſcopũ ſtatuimus. Hinc q̊q; attenta meditatione adiũ
gimus cõſiderandũ, ꝙ difficile fuerit Gentiles ad ueꝝ reli-
giõis cultũ adducere, ut abiectis idolis, opiõibuſq; falſorũ
deoꝝ abolitis, uiuũ deũ cognoſcerent, qppe qbus Chriſtũ
ꝑdicare crucifixũ, ſtultitiã ac extremæ demẽtiæ eẽ uideba I. Corin. I.
tur. Vt igit ad inſtitutũ ꝓperemus, nihil miꝝ cuiq; ſenſato
uideri debet, ſi euãgelicę doctrinę ſcriptores ꝗtũlibet nſę
aſtipularẽt ꝟitati, paꝝ de ſctis tũ uenerãdis tũ inuocãdis ꝓ
diderint. ſed Paulinũ ſeruarĩt cõſiliũ q̊ dr. Tu aut fidẽ quã Roma. viij.
habes apd teipm, apd deũ habe, qñquidẽ de ea re ſermonẽ
effũdere, ferme fuiſſet extremæ demẽtiæ. Si nãq; ſctoꝝ ꝑ-
conia, ſuffragia, ueneratões, inuocatões, & id genus ꝙ plu
rima, ꝙ ſanctis ac beatis tribuim⁹, hoĩbus adhuc myſterio-
rũ dei rudibus ꝑſuadere uoluiſſent, nõne magnã ad idolo-
rũ cultũ, feneſtrã apuiſſent? Nõne & ipſi Gentiles ex qb⁹
fundãda tũ erat ecclia, maxime Chri fidẽ aſpnati fuiſſent?
Nõne & blaſphemaſſent in chriſtianã doctrinã ac religio

nē, eo q̄ non mō ueterū deorū tollerent culturā, uerūetiā nouos quoſdā ſemideos colendos eſſe, abiectiſſimoſq; homines turpiſſima morte extinctos coli docerent: Quin & cōplures ex his qui paucis an̄ dieb⁹ Chr̄o nomē dediſſent, nō ſecus ac canes ad idolatrię uomitū rediſſent. Quapropter familiari ſpūs ſancti cōſilio ueritatē hāc, quā ſane firmiſſimā eē infra oñſuri ſum⁹, in ſacris lr̄is ſilētio ferme p̄termiſſam eē, & credim⁹, et aſtruere audacter nō ueremur quā tn̄ poſt Chr̄i fide iā ſolidata, de⁹ optim⁹ maxim⁹, per incremēta tpm ſine oī offenſiōe manifeſtatur⁹ erat, quēad modū etiā legalia p̄cepta nō ſtatim initio, ſʒ paulatim ſublata eē cōſtat. Apuimus igit̄ tibi, ſi tn̄ rōnis capax ſis, quid cauſæ fuerit, q̄ ueritas hæc in primena ecclīa palā manifeſtanda ac ſcribenda nō erat, nūc tu perge.

Cōſilio ſpūs ſancti, inuocatio ſctōꝝ ē in ſcripturis prætermiſſa.

LONICE paulo poſt præcedentia.

¶Ioannē audiam⁹. Si qs (inquit) peccauerit, aduocatū habem⁹ apud patrē, Ieſum Chr̄m iuſtū, & ip̄e eſt propitiatio pro p̄ctis nr̄is, ſed & pro totius mūdi. Mirū eſt, ſi ī tot ſcripturæ locis, ſolus Chr̄s p̄ponit̄ mediator & aduocatus & nō ſctōꝝ aliqs, Scilicet adeo obliti ſunt euangeliſtæ eaꝝ rerum quæ nobis neceſſariæ erant.

THEOLO

¶Q̄d antea interpellatoris eē mun⁹ dixiſti, nūc ad aduocatū refers, Veꝝ ut paucis p̄ſtringam⁹, pone Chr̄m eē nr̄m (q̄d & nos maximope probam⁹) generalē aduocatū, eūdēq; ſufficiētiſſimū & ad uniuſcuiuſq; hois ſalutē oīno neceſſariū, quū ſit un⁹ plen⁹ gr̄a, de cui⁹ plenitudine oēs capere debem⁹, nihil tn̄ prohibet, nihil huic obſtat ỽitati, qn poſſint eē cōplures alij p̄ticulares, & (ut ita dicā) ſpeciales aduocati, infra Chr̄m p̄cipuū aduocatū, ad ſalutē humanā quidē utiles, non aūt neceſſarij, itaq; ea rōne p̄termiſit eos euangelica hiſtoria. Breuiter ut tuā admirationē tollam⁹, Rn̄de q̄d te rogo, Diuus Iohannes, cū oībus ap̄lis, alijſque ſacraꝝ literarum ſcriptoribus ſup̄ſtes eſſet, ſi tū Petrū & Paulū, nec non & alios ap̄los tunc in Chriſto dormientes quū ſuū ederet euangeliū, beatoꝝ numero annumeraſſet, ac hoīes adhuc in terra degētes, eoꝝ opē ac patrociniū poſtulare docuiſſet, Nonne ipſius euangelium, per quod ex

Cur euāgeliſtæ ſctōꝝ inuocationē p̄terierunt.

idolatris colligēda erat eccl'ia in diſcrimē ueniſſet? Nōne gētiles ad idolatriā & ad errores qbus pridē reſignauerāt aīm adieciſſent. Quin & arrogātię aſſcripſiſſent q̄ſi ipē ad eū honorē aſpiraret, quē ſuis ſocijs iā defunctis haberi doceret, ut ipē uita funct⁹ ſi'li in terris gl'ia clareret. Tu aūt ut cœpiſti perge.

¶ Producā nūc Paulū .1. Thimo .ij. &c̄. Obſecro (inqt) oim primū fieri obſecrationes &c̄. hoc em̄ bonū & acceptū eſt corā ſaluatore nr̄o deo &c̄. q dedit redēptionē ſemetipm pro oibus, un⁹ (inqt) ē mediator. Si un⁹, ergo nō plures, Paulus uerax eſt, mentiunt̄ uero uniuerſæ pupę totaq; Romana lerna, dum canūt in Salue regina, uita ſalus ſpes noſtra &c̄.

LONICE. continuo ad præcedentia.

¶ Tāetſi ſicut unus eſt ſaluator noſter, ita & unus mediator, nō tn̄ ſcriptura ueret̄ & alios dicere ſaluatores. Scriptū em̄ legimus, Suſcitauit eis ſaluatorē Othomelē uidelicet, Et dediſti eis ſaluatores, q ſaluarūt eos. Quanā igitur rōne ita abſurdū tibi uidet̄, ſub uno mediatore & alios ſecundarios ſtatui mediatores? Verū ſat ſuperq; de uno mediatore tibi dictū eſt atq; dicet̄, q rōnibus deficientibus, in iniuriā (quæ eſt Lutheranoꝝ impudentia) ac contumeliā prorumpis. Et licet hæ ſint grauiſſima, adijcis tn̄ grauiora, inferendo em̄ contumeliā oībus, etiā benedictiſſimā dei matrē, dentibus tuæ caninæ malignitatis, rodere non times. Niſi em̄ illa beata uirgo dei mater, nobis mundi ſaluatorē enixa eſſet, qūo mediatorē, quomō interpellatorē, & ut ſemel dicā, qūo ſaluatorē apud deū haberem⁹? Si abſq; hoc eſſem⁹, q̄ ſpes ſalutis? Nū maternitas hæc uſq; adeo uilis, ac nullius præcij eſt, ut lex ipſa naturæ, q̄ parētes honore affici dictat, nihil loci apd eā inuenerit? Minime, Sic em̄ ſcribit̄. Et erat ſubditus illis. Quanquā ideo uirgo deipara non abſoluta dicat̄ hominum apud deum mediatrix, quū & ipſa, inter ſolos, & (ut ita dicam) puros homines, q nil aliud q̄ homines ſunt, annumeretur, nihil tn̄ obſtat, q̄ minus ipſa cæteroꝝ hominum apud filium mediatrix, & aduocatrix dicatur. Quare nec citra rationem ipſa dicitur

THEOLO

Iudith .iij.

Neomiæ .ix.

Defēdit̄ laus glorioſæ uirginis.

Lucæ .ij.

uita nr̄a, cū ip̄a nob̄ oīm uiuificatorē protulerit, nec etiā temere decantaꝛ ſpes nr̄a, affulget em̄ nob̄ nō uulgaris ſpes, ꝑ eius p̄ces nos ſalutē poſſe cōſequi. Qꝫ aūt ſcribis nos canere de ea, ꝙ ipſa ſit ſalus nr̄a, de tua illa uaniſſima ac mendaciſſima deprōptū eſt officina. Nā & ipſe cantus hoc indicat, q nō ſalutē, ſed dulcedinē exprimit, dictionē enim triſſyllabam exigit.

¶Lonicer⁹ cōtinuo ad pręcedētia. Cap. VI.

LONICE. continuo ad præcedentia

SEd ais uiui oram⁹ mutuo, alter pro altero p̄ces ad deū fundimus, id q̄d hoc loco Paulus q̄qꝫ poſcit, Itē ſancti dū adhuc in corpe eēnt, magna bona ſunt eccl'iæ cōſecuti, & mortui ꝑ eccl'ia nihil faciēt? Añs ueri⁹ eſt q̄ ꝙ qd hæſitationis admittat. Cōſequēs uero amplecti nō poſſū, dū ſcriptura nequeat probari.

THEOLO Hieronymus

¶Diuū Hiero. audiamus, q & te & patrē tuū uigilātiū nimis graphice ſuis depingit coloribus, Dicis (inqt) in libello tuo, ꝙ dū uiuimus mutuo orare pro nobis poſſum⁹, poſtq̄ mortui fuerim⁹, nulli⁹ ſit pro altero exaudiēda orō p̄ſertim quū martyres ultionē ſui ſanguinis obſecrātes, impetrare nō potuerūt. Si apl'i & martyres adhuc in corpore cōſtituti, p̄nt orare pro cæteris, qñ adhuc pro ſe dn̄t eē ſoliciti, q̄to magis poſt uictorias coronas atqꝫ triūphos? &c̄. poſtq̄ cū Chrō eē cœperūt, minus ualebūt? Paulus apl'us &c̄. poſtq̄ reſolutus, cū Chrō eē cœperit, tūc ora clauſur⁹ eſt, & pro his q in toto orbe ad ſuū euangeliū crediderūt, mutire nō poterit, meliorqꝫ erit uigilātius canis uiuus q̄ ille leo mortuus. Et paulo poſt Baſilidis antiq hæretici & impitæ ſcientiæ incredibilia portēta proſequeris, & ꝓponis, ꝙ totius orbis authoritate dānaꝛ. Et iteꝝ. Rides de reliquijs martyꝝ & cū authore huius hæreſeos Eunomio, eccl'iæ Chr̄i calūniā ſtruis &c̄. ſcribit aduerſus hæreſim tuā &c̄. Tertullianus uir eruditiſſim⁹ inſigne uolumē, q̄d Scorpiacū uocat &c. Hactenus Hiero. Vides ne nūc eos q̄s habes anteſignanos antiqſſimos fuiſſe hæreticos, pditiſſimoſqꝫ hoīes, ac doctrinā tuā nō mō nr̄is tpibus, uerūetiā olim totius orbis autoritate dānatā? At capio (pulchre

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

em̄ ingeniū tuū calleo)qd dicturus es. Sic em̄ Hiero. incu
ſes. Hiero. id q̄d dicit ſcripturaꝝ authoritate nō tueť, non
citat huius ſciētiæ fide dignos authores. Quid ergo? An
tibi parū eē uideť id renouare, ac inſtillare aurib⁹ hominū
q̄d olim ab oībus dānatū ac irritū factū eē cōſtat? Quid re
nouas doctrinā, & eā plus q̄ peſtiferā? qd eā reducis in ho
minū memoriā? uerū expecta paulisper, faciam ne hic fu-
gæ locus tibi remaneat.

LONICE. continuo ad præcedentia.

¶ Sed uideamus Paulū. Primū petit ꝙ oremus pro oi-
bus mēbris noſtris, ſicut et Chr̄s orare iuſſit. Pater noſter
non pater meus &c. Deinde ſequiť, unū deū uelle oēs ho-
mines ſaluos fieri, unū mediatorē dei & hoīm. Deus uult
oēs hoīes ſaluos fieri, nō tn̄ ſuis uiribus & ſuo conatu. Ita
ꝙ orandū eſt pro oīnibus. Hæc aūt oīa ad uiuentes, non
ad uita defunctos ſpectant. Eſt uero un⁹ mediator, oīnes
em̄ mēbra de uiuo Chr̄i ſumus corpe, oīnia tā bona q̄ ma
la cuiuſcūqꝫ mēbri toti q̄qꝫ corpi cōia ſunt, Singula mem-
bra pro oīnibus orant unius corpis ſui & oīm chr̄ianoꝝ.

THEOLO

¶ Et ſi hoc in loco apl̄m ad eos ſermonē habere cōſtet,
q nōdū e uita emigrarūt & nō ad cœlicolas, q iā lucē inac
ceſſibilē cōtēplantes, apl̄icæ inſtructionis nūc indigēt mi
nime, tu tn̄ uelim oñdas ſi potes, cur officia q̄ in eccl̄ia mi-
litante, charitatis ſunt & dilectionis, releganda ueniant
ab eccl̄ia btoꝝ triūphante, cuius illa q̄dā extat figura. An
nō electi ac ſancti dei, ſupnæ pr̄iæ ciues, cœleſtis curiæ ue
hementer cupiant acceſſum fieri, numerūqꝫ indies augeri
quū ad hoc manibus pedibuſqꝫ in uita cōſtituti contende
rent? Veꝝ de hoc capite finali excuſſior ſermo habebitur
Porro q̄ nullius momēti, q̄ ridicula ſit ea cōſequentia, quā
ſubinde ꝑtendis, qn̄ dicis. Eſt unus mediator unius corpo
ris ſui & omniū chr̄ianoꝝ Chr̄s, ergo ſancti in cœlo non
orant, uel ex hoc pſpicere poſſes, niſi oīnino ſenſu mēteqꝫ
careas, ꝙ eadē opa, cōtra te q̄qꝫ ſic dici poſſet. Eſt un⁹ me-
diator omniū chr̄ianoꝝ Chr̄s, ergo ſancti mortalē uitā a-
gentes, nō hn̄t orare pro corpe eccl̄iæ chr̄ianæ. Qd reuera
plane hæreticū eſt. Cæteꝝ de unico mediatore frequēs fe

I. Timo. ij
Retorſio argumenti in authorem.

ſtũ agis, ſemel igit̃ hui⁹ rei mõ capax ſis, noticiam accipe. Sol⁹ Chr̃s de⁹ & hõ ẽ, ſol⁹ igit̃ Chr̃s ſcd̃m cõmunionẽ na

Triplici mõ Chriſtus mediator eſt.

turę eoꝝ, int̃ q̊s mediat, mediator ẽ. Rurſus ſol⁹ Chr̃s nr̃æ redẽptionis ab æternæ ꝑditiõis reatu, cõdignũ p̃ciũ ꝑſoluit, q̃ ſane exoluto, de⁹ placat⁹ eſt, & mũd⁹ deo recõciliat⁹,

ij. Corin. v.

ſicut ſcriptũ eſt, De⁹ recõciliauit ſibi mũdũ ꝑ Chr̃m. Erat eñ de⁹ in Chr̃o ſibi mũdũ recõciliãs, id ẽ in Chr̃i hũanitate, q̃ diuinitati cõiũcta eſt. Proiñ ſol⁹ etiã Chr̃s & redimẽdo & recõciliando, mediator dei & hoim ẽ. Et q̃uis ij tres mediatiõis modi puræ creaturę nõ ſint cõicabiles, nihil tñ officiet, ſi ſub ſummo nr̃o mediatore & aduocato q̃dã alij in p̃cando & interpellãdo, uelut ſcd̃arij, ponant̃ mediatores, quẽadmodũ & Moſes ſtetit medi⁹ inter deũ & Iſrael,

Deutero. v. Hebræ. v.

Et ſicut ſcriptũ eſt. Oĩs põtifex ex hoib⁹ aſſumpt⁹, ꝓ hoibus cõſtituit̃ in his q̃ ſũt ad deũ, ut offerat ſacrificia ꝓ pc̃tis

I. Iohan. ij.

Neq; in his derogat̃ dignitati ſup̃mi illi⁹ int̃pellatoris, quẽ aduocatũ habem⁹ in cœlis, ſed ſuę bonitatis liberalitas declarat̃, ex eius q̃ppe meritis omnes ſanctoꝝ preces ſuã acceperunt efficaciam.

LONICE. paulo poſt prædicta.

¶ Etiam ſi uiuentes oramus pro alijs, nõ ideo mediatores ſumus. Chrũs eñ eſt ille unus, quẽ deus placide intuetur &c̃. qui niſi interpellator noſter foret, preces nr̃æ nullæ eſſent, iccirco ipſe eſt unus & primus mediator.

THEOLO Retorſio argumenti in authorem.

¶ Vniuerſa hæc obuijs (ut aiunt) ulnis amplectimur, q̃ uerificari etiã citra oẽm ambiguitatẽ & controuerſiam affirmamus, in cœlo pariter & in terra, Nã niſi Chr̃s interpellator noſter foret, profecto uacua eſſet oĩs ſanctorũ in cœleſtibus poſtulatio. Sed ſicut abſurda prorſus & minime cõſentanea illatio eſt, Sãcti in terris ideo nõ ſunt mediatores, q̃a Chr̃s un⁹ eſt & prim⁹ mediator, ergo ſancti in terris nõ orãt pro pc̃tõribus. Ita reuera ridicula eſt illatio,

Hebræ. v.

parẽ de ſc̃tis cœleſtis illi⁹ aulę incolis aſtruere ſñiam, Chr̃s nãq;, licet unus ſit & prim⁹ oĩm mediator, dign⁹ nimiꝝ q̃ ꝓ ſua apud patrẽ reuerẽtia nullã patiat̃ repulſam, nõ ẽ tñ cur his tã frigidis rõnibus mediatoris nomẽ ab hoib⁹ oĩno tollere nitaris. Et ſi eñ mediatoris nomẽ ſcripturæ ſacræ

cõtextus nõ exprimat, res tñ ipſa nois, & qđ p nomen inuenit, omi ex parte ſcripturæ cõſona eſt, id qđ Moſes apta inſinuatione teſtat dicens, Sequeſter & medius fui inter dñm & uos. Et Pſalm. inquit. Si nõ Moſes ſtetiſſet in cõfractione in cõſpectu eius. Deniqȝ propheta ait. Quæſiui uirũ, q poneret ſepẽ inter me & inter terrã.

Deutero v.
Pſalm. cv.
Ezech. xxij.

¶Quȝ ſi ſalus, uita, & ſpes, uel ex btã uirgine Maria, uel ullo ſctõꝶ pẽderet nobis, eẽnt multi mediatores, ſed cũ illi nos nõ redemerũt, mediatores eſſe nõ poſſunt.

LONICE, continuo ad præcedentia.

¶Si nr̃a ſalus ea neceſſitate ex diua pẽderet uirgine, ut eã donare Chr̃s nõ ſine uirgine, uel ipſa tribuere poſſit ſalutẽ ſine Chr̃o, tũc reuera ad ſalutẽ nr̃am uirgo mr̃ ſufficeret, & mediatores eẽnt plures, Hoc aũt qa nemo uel per ſomniũ cogitat, prodat ſe Lutherana nequitia neceſſe eſt q̃ tam inutiliter in dubiũ uocat, rẽ unam oim oculis q̃ maxime conſpicuam.

THEOLO

¶Claꝶ eſt ergo uẽtres iſtos mẽtiri & ſacrificulos, q̃tiẽs cantillant, uita, ſalus, & ſpes noſtra, Itẽ regina cœli qa quẽ meruiſti portare &c̃.

LONICE continuo ad prædicta.

¶Hęreticoꝶ more, eos mẽdacij inſimulas, q̃ꝶ nũq̃ poſſis expugnare ſñiam, oim ipſe hoim mẽdaciſſim⁹. Veteri qdẽ hæreticoꝶ cõſuetudine, ut quẽ bonis rõnibus ſupare neq̃as, cõuicijs & pbris adoriaris, ul' (qđ extremũ ẽ) tergiuerſatiõibus rẽ oẽm cõficias. Sed dicito q̃ſo mihi, q̃nã ſit ea ecclia q̃ in cãtico Salue regina (ut ais) cãtillauerit, ſalus, ſpes nr̃a. Mihi ſane nulla occurrit. Porro arbitraris ne inexpiabilẽ culpam, ſi interdũ pro chr̄ifideliũ affectu, uirgo deipara ex ſalutatiõis cõſuetudine pronunciet ſalus nr̃a: ut q̃ naufragãti iã mũdo ſalutis ediderit autorẽ: Neqȝ eñ alia rõne ſalus dicit Maria, niſi q ſaluatorẽ protulerit mũdo, uel etiã q aſſidue ſollicita ſit pro miſerorum filiorum Euæ ſalute, quã quidẽ ſententiam etiã ſi te ruperis, nunq̃ poteris opprimere. Sed ut pleni⁹ ſtomacho tuo ſatiſfaciã, & nõ quæraris frigidum eſſe interpretamentum. En ſcripturam tibi profero, cuius teſtimonio, diſcas, uentres iſtos & ſacrificulos (ut uocas) non mentiri, quotiens

THEOLO Mentitur Lutheranus de eccleſia.

cantillant(ſi tñ faciunt)uita ſalus &c. Scriptũ em̃ legimus

Abdie. Gene xli. Iudihc.iij.

Et aſcendent ſaluatores in montẽ Syon, Pharao quoq; Rex Aegypti uertit nomen Ioſeph, & uocauit ſaluatorẽ mun di. Et in lib. Iudicũ legit̃, qa ſuſcitauit eis dñs ſaluatorem. Scriptura nõ dedignat̃ hoies ſaluatoris noie, Et tu tã ſua uis hõ, uetas ſaluatricẽ ac ſalutẽ nũcupari q̃ nõ unũ aut al terũ cõmodũ, ſed totius nobis ſalutis plenitudinẽ attulit.

Lonicerus cõtinuo ad p̃cedentia. Cap. VII.

LONICE, continuo ad præcedentia.

CHriſtus uero imperauit fidelib⁹ ſuis, ut & ipſi orent pro ſe inuicẽ, nẽpe q & ipſi ſunt filij dei, & cõfratres Chri. Sãcti uero q uita defuncti ſunt, quũ uultui dei nõ appareant ut Chrs, nõ intercedũt, maxime dũ ne ullus qdẽ ſcripturæ locus doceat &c. qd ergo inuocam⁹?

THEOLO Retorſio ar gumenti in authorem.

¶ Viri ſancti quantũlibet etiã uitæ ſanctimonia pollen tes, dũ in hoc corpe adhuc a dño pegrinant̃, uultui dei nõ apparent ut Chrs. Etem̃ Chri p̃ſentatio in hũana(quã cœ lo intulit)natura, interpretabilis q̃dã eſt pro nobis conti nuataq; interpellatio, nẽpe ut deus pr̃, eoꝝ nequeat nõ mi ſereri, q̃ꝝ naturã tã eminẽter uiderit exaltatã in filio, Hac lege & ad hũc certe modũ, neq; ſancti uiuentes, neq; cœlũ incolentes, uultui diuino apparent. Nõ reclamaturũ aũt te puto, q̃d ſupius affirmaſti, qm̃ uiuẽtes orare poſſimus pro inuicẽ. Quæ nã igit̃ rogo cõſecutio, q̃ue illatio, ſancti uita defuncti nõ apparent deo ut Chrs, ergo nõ orant pro ui uis. Et uiuentes intercedũt pro ſe inuicẽ, q tñ uultui dei nullo mõ apparent, nedũ ut Chrs. Sed hoc cõueniebat cã dori chriano, ſic ſemel ſpoliare ſctõs, ut q̃d habebãt hono ris et ptãtis in exilio, careãt in patria. Verũ qa iã forte odo rari cœpiſti, oẽm ſimulationis umbrã detectã iri, & rati unculã hãc paꝝ fœlicit̃ p̃poſito tuo fuiſſe accõmodã, ut pote quã totus pene orbis iã, uelut ineptiſſimã pſuaſionẽ, derideat, uideo te iã ſarcinas cõponere, & ad cõſuetũ toti⁹ pfidiæ oimq; hæreticoꝝ aſylũ, q̃ſi propriũ recurrere ad ſe dẽ, ut dicas ſctõꝝ inuocationẽ, in nullo ſcripturæ ſacræ lo co eẽ expreſſam, ignorans illotiſſime grãmatiſta, locũ ab authoritate apud dialecticos, unũ eẽ oĩm infirmiſſimũ, ſi

eo negatiue rõcinando uti cupias. Si nãq; nihil aſſeuerãdũ
eſt, aut obſeruandũ, niſi ꝙ ſcriptura ſacra iuſſerit obſeruan
dũ, ubi quæſo aut qñ dñicam diẽ (ut de mille exẽplis unũ
ſufficiat,) ulis celebrabit eccl'ia, qppe q̃ nuſq̃ in ſacro elo- Celebratio
quio legit, ſabbati loco debere celebrari. Nunqd ergo ec- diei dñicæ nõ
cleſiã (nõ dico Romanã quã uilipendis) ſed uniuerſalẽ ſeu habet in ſcri-
catholicã aberraſſe blaterabis? Nũc ad rẽ ipſam ıñdeam⁹. pturis.
Etem̃ q̃uis nõ clare doceat in ſacra ſcriptura ut ſancti ora
re poſſint pro nob (q̊d ne expediebat qdẽ) (ut alio in loco
diffuſius tractauim⁹) Nõne tñ iccirco ad faciendã fidẽ, qa
ſancti cœlici orant pro nob, ſatisfuerat authoritas vlis ec- Supra cap. iij
cleſiæ p totũ orbẽ diffuſę, utpote q̃ & nũc & multis retro-
actis ſæculis in hac ueritatis ſnia cõſtitit atq; pmanſit, p̃ter
unũ aut alteꝝ, Eunomiũ uidelicet, Baſilidẽ, & Vigilãtiũ
q̊rũ ueſaniã impudẽtiſſimãq; hæreſim iã olim extinctã, ſe
ditioſus ipſe atq; ſchiſmatic⁹ ex hæreticoꝝ latebris, perin-
de atq; tartareo lacu, in lucẽ protrahis. Sed dices forſitan,
(qd em̃ ẽ q̊d nõ auſis dicere?) uniuerſam in hoc aberraſſe
Papiſticã eccl'iam, q̃ uenerationẽ ſctõꝝ ſine ſcripturaꝝ cõ
finxit legitimo teſtimonio. Proĩde ne uideamur detrectaſ Oñdit inuoca
ſe certamẽ ex ſacris lr̃is, paucis rẽ ipſam adoriamur, Chr̃s tio ſctoꝝ ex
in cœlũ mox aſcenſur⁹, ſigna ſuis relinquens declaranſq; ſcripturis.
diſcipulis, qbus ueritas promulganda p eos, gentib⁹ aſtru
enda eſſet, atq; probanda, ſic inqt, In noie meo dæmonia
eijcient, linguis loquent nouis, ſerpẽtes tollent, & ſi mor-
tiferꝝ qd biberint, nõ eos nocebit &c̃. Et ſubſecut⁹ euãge
liſta, Illi ꝟo (inqt) pfecti, p̃dicauerũt ubiq; dño coopante, Marci, xvi.
& ſermonẽ cõfirmante ſequentib⁹ ſignis. Vigilanti em̃ in
ſinuatione uſus eſt euãgeliſta, ut & iſſe apl'os, & ſubſecuta
diceret eẽ ſigna, Nẽpe ut admoneret, ꝙ ſi qñ in ꝟitatis aſ-
ſertiõe ãbigua titubatõe hæreret aius ad illa diuinit⁹ pmiſ
ſa ſigna, tãq̃ cęleſtia oracula refugerem⁹. Vñ q̃tũlibet ob
ſtinat⁹ ſis, atq; pteru⁹, negare tñ haudquaq̃ potes, qn mira
culoꝝ p apl'os patratoꝝ ſigna ſufficiẽtia ac ſatis efficacia fu
erũt, ad duriſſima infideliũ corda emollienda, q captiuan-
tes intellectũ ſuũ in obſequiũ fidei, oẽs tã uarios, tamq; re

motos a ſenſuū apprehenſiōe cōplecterent̉ fidei articulos Cū ergo nō ſuppetāt forte rōnes, quibus ꝑtinaci ac in ſuo ſenſu abūdanti hæretico queam⁹ ꝑſuadere, ſctōꝝ nob in-terceſſiones poſſe patrocinari & opitulari, p̄ſentiſſima tn̄ argumēta eē nō dubito tā crebra, immo innumera cœlit⁹ emiſſa ſigna interdum q̊q; ſignis a Chr̄o promiſſis p̄ſtan-tiora, q̄ ex probatiſſimis hiſtoriȷ̄s ad ſctōꝝ inuocationē di-uinit⁹ legim⁹ eē patrata. Hæc ſi Lutherane dicas ad ſctōꝝ patrocinia aſſeueranda, incōueniētia eē teſtimonia, neges neceſſe ē, & aplōꝝ miracula ad fidei aſſertionē ſuffeciſſe, ꝙ qa uir euāgelic⁹ nō dices, neſcio cur alteꝝ dicas, alterū neges. Nolo mihi dicas Lutherane, ꝑ ſctōꝝ inuocationē, iniuriā fieri deo, cui⁹ rei gr̄a merito ſit execranda. Nunqd em̄ par ē credere deū optimū maximūq; ꝑ ſuas ſuꝑnatura les, q̄ſq; ſol⁹ operat̉ uirtutes, fidē facere falſitati, ut q̄ uelint eē euidentiſſima & irrefragabilia aſſeuerādæ ỽitatis indi-cia, nūc uelit eē patrocinia, ſeu etiā lenocinia peſtiferæ fal ſitatis? Abſit ut de⁹ optim⁹ ſuis bn̄ficiȷ̄s & prodigiȷ̄s aſti-pulet̉ & ſuffraget̉ prauis p̄cibus, ſacrilegaſq; foueat ſuppli cationes. Abſit deniq;, ut ouū petēti, porrigat ſcorpionē.

Ecclīa p̄fini-to tp̄e nō ab initio debuit ſuꝑ inuocatio ne ſanctorum inſtrui.

Reliquū igit̉ eſt pie lector ex p̄miſſis colligere atq; cōclu-dere, ſpm̄ ſctm̄ (uti pridē diximus) ſignis & prodigiȷ̄s, q̄tū ad ſctōꝝ inuocationē attinet, nō ſtatim initio naſcētis ec-cleſiæ, ſed p̄finito ac ſtatuto tp̄e, ſuā uoluiſſe illuſtrare ec-cleſiā, quāobrē opæpreciū nō erat (ꝙ tn̄ miris p̄ſtigiȷ̄s euā geliȷ̄ impugnator cōtendit) eiuſmodi inuocatiōis articulū expreſſe ī ſacris deſcribi codicib⁹. Neq; em̄ expediebat ſic fieri, uti alias irrefragabili argumēto, in faciē tibi cōmon-ſtrauimus. Tuas aūt nūc proſequere nenias.

¶ Nec ideo dāno inuocantes, ueꝝ nō inuocātes p̄ter ſo lū deū & Chr̄m eius, melius agere affirmo, ꝙ hoc p̄ceptū eſt, illud uero nō p̄ceptū, q̄ d'uo inter ſeſe diſtant, ꝑinde at-q; aurū, argentū, lignū fœnū, ſtipula.

LONICE cōtinuo ad p̄-cedentia.

¶ Supra nō ſine magna uerboꝝ maieſtate aſſeueraſti, qa cōfugere ad ſctōs certiſſimū ſit deſperabūdi de munifi-cētia & miſcdia dei argumētū. Hic uero nō dāno (inquis)

THEOLO Lutheran⁹ ſi-b'ipſi cōtrari⁹

inuocãtes, Cõcorda hic q̃ſo canticũ cũ cythara, & miſce,
ſcilicet ignẽ cũ aqua. Atqui oportuerat imprimis (ut ẽ in
ꝓuerbio) medacẽ bñ memorẽ eẽ, ne dũ pugnãtia ꝓferret
ſuo ſibi laqueo gulã interſtingueret, q̊d profectoſi nõ in
alio, certe hoc in loco manifeſtũ ẽ cernere, niſi forte tã de
lirus ſis ac tui ĩpotẽs, ut deſperabũdũ de miſericordia dei
aĩm, a culpa penit⁹ abſoluas. Porro ꝙ exiſtimas meli⁹ age Cõſilia p̄pon
re eũ, qui q̃ p̄cepti ſunt, q̃ qui q̃ nõ præcepti (id eſt q̃ con- derant præce-
ſilĳ ſunt) egerit, facile donarem, mõ uacuũ eſſet ab errore. ptis.
Nã cõtinẽtia cõiugalis ſub p̄cepto eſt, dicẽte dño, nõ adul
teriũ facies. Virginitatẽ ꝟo p̄ceptũ nullũ mãdat, cũ dicat I. Corin. vĳ.
apl̃s, De uirginib⁹ p̄ceptũ dñi nõ habeo, Cõſiliũ ãt do. In
cõfeſſo tñ eſt, uirginitatẽ antecellere & pręſtare cõtinẽtię
cõiugali, Id q̊d Paulus teſtat̃ dicens. Qui uirginẽ ſuã ma- Ibidem.
trimonio iungit, bñ facit, qui aũt nõ iungit, melius facit.
Melius ergo facit qui q̃ cõſilĳ ſunt, fecerit, q̃ qui q̃ pręce
ti ſunt, egerit. Quęrat aũt inter hæc forſan diligens lector
utrũ duoꝵ expediat magis, deũ inuocare an ſanctos eius?
Interrogatio hæc ſimilis eſt illi q̃ quærit, melius ne ſit ac
utili⁹ hoi deũ p̄rem inuocare, an filiũ eius incarnatũ. Et ite
rũ deũ diligere, an proximũ? Vtrũq; eñ hoꝵ act⁹ eſt cha
ritatis & utrimq; formaliter ſimul & principaliter (q̊d for
taſſis Terentianus Theologus non intelliget) diligit̃ deus
Vt eñ inquit diuus Auguſtinus, qui ſancte ac ſpiritual'r Sup Iohannẽ
diligit proximũ, quid in eo diligit niſi deum? Ita quoq; & tracta. lxv.
nos dicamus inuocare deũ, & ſanctoꝵ implorare ſubſidia
actus ſunt illius uirtutis quã religionẽ nuncupamus, & in
utroq; præcipue inuocat̃ deus. Nã quotiens ſanctos inuo
camus, quid aliud precamur, q̃ ut ipſi a deo bonoꝵ omniũ
largitore bona nobis impetrent, Vnde nõ tam ipſi ſancti
q̃ deus ipſe inuocat̃ in ſanctis. Et quemadmodũ inter di-
ligere deũ & proximũ, ita & ĩter inuocare deũ & ſanctos,
inter inuocare deũ patrẽ, & filiũ ei⁹ incarnatũ, id credi de-
bet magis profutuꝵ homini, quo ſe ſenſerit magis deditũ
ac deuotũ fieri deo, uel in quo percipit maiorem ſpiritum
deuotionis. Sed nunc properemus ad alia.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Lonicerus cõtinuo poſt p̃dicta. Cap. VIII.

LONICE. QVæ p̃t eẽ maior laus Mariæ dei mr̃is, q̃ q̃ tũ a pro
pheta tribuit illi. Ecce uirgo cõcipiet &c̃. & tũ ab
angelo, Aue gr̃a plena, dñs tecũ, bñdicta tu inter
mulieres &c̃. Neq; uero diua uirgo meruit unq̃ ꝙ eẽt mr̃
ſeruatoris, ſed deus p̃elegit eã &c̃. Veneramur beatã uirgi
nẽ, dũ eius gratulamur præelectioni &c̃. Laudamꝰ eã ue-
re, & deũ in ipſa, ſi deũ obſecrauerimꝰ, ut nob̃ ipſe donet
q̊ poſſimus amplecti &c̃. doctrinam quã immaculata uir-
go in ſuo cãtico p̃cinuit &c̃. Hæc ẽ uera laus & ueneratio

THEOLO ¶Queãdmodũ uirgo deipara, nusq̃ ſuis hoc cõmeruit
Roma. xi. opibus, ut eẽt plena gr̃a (nã ſic gr̃a ſcd̃m apl̃m nõ eẽt gr̃a,
ſed debita) Ita ſane nec hoc tanq̃ mercedẽ debitã ſuis obti
nuit meritis ſeu opibus, ut mr̃ fieret Chr̃i ſeruatoris. Tãtæ
ſiquidẽ ſublimitatis dignatio hũana oĩa uincit merita. Sed
& digniſſima illi Chr̃i ſeruatoris aĩa, operibꝰ ſuis aſſecuta
nõ eſt, ut in hypoſtaticã unionẽ coiret cũ ṽbo dei, Nẽpe,
ꝙ hoc ip̃m totius etiã creaturę tranſcẽderet meritũ. Sicut
Maria digna fuit cõcipere redemptorem mundi. ergo aĩa Chr̃i, nõ ideo minus promeruit, id eſt digna fuit,
habituali dignificatione, ut hypoſtaticę uniret dei ṽbo, ꝙ
hãc nõ ex ſe, uel ullis ſuis meritis, ſed ex diuina haberet in-
fuſione, Ita q̊q; beatiſſima uirgo & mr̃ dei Maria, ſine om
ni hæſitatione credẽda eſt promeruiſſe, id eſt digna fuiſſe,
ut & mr̃ eẽt ſeruatoris, & a nobis in ſummo ſp̱ haberet ho
nonore. Eo qdẽ loquẽdi gñe, q̊ priami ſpẽs dicta eſt digna
Pſal. xlvi. Lucæ. I. impio, & q̊ inqt propheta, Elegit nobis hęreditatẽ ſibi ſpe
ciẽ Iacob: quẽ dilexit Neq; eñ ſine cã dixit uirgo ſanctiſſi
ma, qa reſpexit dñs hũilitatẽ ancillæ ſuæ, q fecit mihi ma
gna. Reſpexit inquã decorẽ quẽ ipſe dederat, neq; tñ quia
ipſe dederat, idcirco uirgo nõ minus digna fuit. Attñ q̃-
tũlibet glorioſæ uirgini ſis iniquus, habẽdæ tñ ſunt tibi uł
Ibidem. Gr̃æ dicũtur Lutherano. ſemel a nobis gr̃æ, q ex euangelico eulogio beatã uirginẽ
ut gr̃a plenã p̃dicas eẽ laudandã, Diſſidẽs in hoc & diſſen
tiens a ſeditioſiſſimis illis & impiiſſimis tuis cõgerronibus
q beatũ Stephanũ (ſcripturæ teſtimonio adacti) cõfitẽtur
Actuum. vi. gr̃a plenũ, beatã uero dei genitricẽ (interpretatiõe neſcio

qua freti) eſſe grã plenã prorſus auerſant̃. Rurſus dũ inqs eodẽ nos actu diuã laudare uirginẽ, & deũ in ea, huic profecto ueritati lubentes ſubſcribimus, ꝙ nõnihil etiã utilitatis allatura ſit his intelligendis, q̃ in ſequẽtibꝰ adhuc reſtant diſcutiẽda. Si nãq; (ut ais) diua uirgo honorat̃, qñ deum oramus, ut uirginis ſectemur doctrinã, reuera etiã uiciſſim deus honorat̃, eiuſq; munificẽtia recognoſcit̃, q̊ties matrẽ eius imploramus, ut ſuis apud filiũ p̃cibꝰ, grãm nobis impetret & ſalutẽ. Nunc tua proſequere.

LONICE. cõtinuo poſt prædicta.

¶Q; aũt eã ueneramur roſarijs (ut uocant), decẽq; granis mendacia ſunt, & nugæ p̃dicatoꝝ & Franciſcanoꝝ, q ſunt Antichr̃i cũ cæteris ſupſtitioſuloꝝ ordinibꝰ ueri diſcipuli, q̊s deus ſpũ oris ſui deſtruat, Amen.

Roſaria brẽ uirginis mẽdacia ſunt.

THEOLO. Defendit roſariũ glorioſę uirginis.

¶Nihil hic affers q̊d doctrina aut chr̃iano dignũ ſit homine Si aũt maledictis rõnem exigere ſtatuiſti, arena mihi prius cedendũ credã, q̃ arma ſumenda, nã in arte maledicẽdi Lutherani oẽs, nõ pauca trophea retulerũt, añ multos iã annos, utpote ab optĩo mgr̃o oĩm maledicoꝝ principe diabolo optime inſtructi. Sed ſi hęc nugę ſunt & mẽdacia p̃dicatoꝝ & Frãciſcanoꝝ, Nũqd & mẽdax fuit Elizabeth, huius carminis & ſalutationis p̃centrix? q̃ impleta ſpũ ſctõ (ut ueritas habet euangelica) exclamauit uoce magna, Bñdicta tu inter mulieres & bñdictus fructus uẽtris tui. Nunqd hallucinatus fuit archangelus ille primæ ueritatis nũcius, q & ipſe ut futurã dñi matrẽ, digno ſalutaret eulogio, ſic ait, Aue grã plena dñs tecũ, bñdicta tu in mulieribus. Habes igit̃ hic Lutherane ſalutationẽ angelicã, nõ ex p̃dicatoꝝ & Franciſcanoꝝ nugis aut mẽdacijs cõfectã, ſed ex ueridicis paranymphi & beatę illius, grandeuę mulieris ſermonibus cõfectã, q̊ꝝ qdẽ uerboꝝ ſermonũq; ueritas ſicut tũc, ita q̊q; & nũc indubitata eſt atq; firmiſſima. Quid ergo culpæ eſt his, aut qd mendacij cõmittũt, q hanc ſalutationẽ decies aut qnquageſies, q̊dam q̃ſi ordine replicant, aut q docent & ꝑſuadent ſic eẽ eam in honorem uirginis replicandam.

Lucæ. I.

Ibidem.

LONICE. paulo poſt p̃cedentia.

¶Orare debemꝰ, nõ ſctõs, ſed deũ & Chr̃m eius, ut ipſe

Orandus eſt deus, nõ ſcti

fidẽ & uirtutẽ largiať æque atq; ſuis ſanctis donauit &c. q̃ de re præclarus eſt locus ad Hebræos, quoꝝ intuẽtes exitũ cõuerſationis imitamini fidẽ, nõ opera, ſed fides ſpectãda eſt qua uirtutes operati ſunt.

THEOLO

¶ Vbiq; ferme eadẽ febre laboras, arbitrans dũ ſctoꝝ poſcimus auxilia, diuinã opẽ ſecludamus, in quo plurimũ a ueritate deliras. Quid eñ ſctõs inuocando aliud poſtulam⁹, q̃ ut ipſi pro nob deũ interpellantes: honoris uiciſſitudinẽ deo reddant, quẽ honorando bona nobis obtineãt q̃ ſuis ipſe uiribus nobis pſtare nequeũt? At uero, qd ſibi uult, ꝙ dicis, deũ orare debemus ut nobis fidẽ & uirtutem largiať, ęque atq; ſanctis eius donauit? Nunqd chriane humilitatis eẽ arbitraberis, uelle ſe æquari glorioſæ uirgini, aut parẽ eẽ qbuſlibet ſctis? Abſit, Proinde miſericordiam dei petentes, mẽſurã grãæ, diuinæ, potius diſpõni relinquere debemus, ſicut ſcriptũ eſt, Vnicuiq; ſicut de⁹ diuiſit mẽſurã fidei. Et alibi. Hæc aũt oĩa operať unus atq; idẽ ſpũs, diuidens ſingulis prout uult, Vnicuiq; eñ data eſt gratia ſecundũ menſuram donationis Chriſti.

Roma.xij.
I.Corin.xij.
Ephe.iiij.

LONICE.
cõtinuo ad pcedentia.
Horrẽdũ Lutherani mendacium.

¶ At hoc horrẽdũ eſt impẽdio, ꝙ ſcti ne dũ inuocẽť hodie, ſed ul' p dijs, imo & idolis colũť, cõtra primũ pceptũ. Et ut ex innumeris paucos recẽſeã, Sctũs Sebaſtianus peſti epidimię &c. alius alij pficiť morbo &c. Alius ponit fiduciã, ſpem, ſalutẽ in uirginẽ Mariã, ut tã etſi homicida ul' immũdiſſimus ſcortator fuerit, mõ ſabbatũ ieiunet, autumet ſe propter id opuſculi nõ quaq̃ dãnatũ iri &c. Quid quærim⁹ ſalutẽ in ſanctis dei creaturis, & gloriæ dei derogam⁹, creaturæ tribuẽtes, q̃d ſoli creatori exhidẽdũ erat?

THEOLO
Hieronymus

¶ Hoc tã patulũ tãq; ineptũ mendaciũ, nõ alia rñſione dignũ arbitramur, q̃ q̃ ab Hiroñ. obijciť Vigilãtio hęretico. Quis eñ (inqt ille) o inſanũ caput, aliqñ martyres adorauit, qs hoĩes putauit deũ? Nã ſi ſctis ſanitatũ & miraculoꝝ uirtutes aſſignaremus, tãq̃ his q ſua ipſoꝝ facultate & ptãte poſſent miracula facere, ea tãdẽ ſumma eẽt impietas p quã diuinæ glĩæ nõ paꝝ decederet derogaretq;. Si uero tãtis tãq; frequẽtib⁹ ſignoꝝ indicijs & experimẽtis, nr̃o eti

am cõmodo pſuaſi & illecti, eius benignitatis credam⁹ & cõfiteamur creatorẽ erga electos ſuos, ut ad eorꝫ inuocati onẽ grãm cõferat ſpiritualẽ, aut aduerſam corpis ualitudi nẽ curet, in hoc ꝓfecto nullaten⁹ maieſtati ſuę p̄iudiciũ fa cim⁹, ſed poti⁹ munificẽtiã ei⁹ cõmẽdam⁹. Vñ tibi indig- ne calũniãti ſctm̃ Sebaſtianũ peſti epidimię, aliũ ꝟo ſctm̃ aliꝫ p̄fici morbo, nõ iniuria forte rñdeat dñs. An nõ licet mihi q̇d uolo facere? an ocul⁹ tu⁹ neq̃ ẽ, qa ego bon⁹ ſum Cęterꝫ q̇d de glorioſę uirginis ſtultis cultorib⁹ cauſaris, dif ficile nõ fuerit diui Hiero. ꝟbis diluere. Is nãqꝫ Vigilãtio (dicerẽ ueri⁹ Dormitãtio) ſctõrꝫ uigilias accuſanti rñdẽs. Error (inqt) & culpa iuuenũ, uiliſſimarꝫ qꝫ mulierꝫ, q p no ctẽ ſæpe dep̄hendit, nõ eſt religioni imputãdus, qa & in uigiliꝭ Paſchę tale qd fieri plerũqꝫ deprehendit, & tñ pau corꝫ culpa nõ præiudicat religioni. Et ſubiungens, aplorꝫ (inquit) fidẽ Iudæ proditio nõ deſtruxit. — Matthæi. xx. / Hieronymus

¶ An ne hoc diabolicæ rei eſt indiciũ, quũ uſqꝫ adeo & adoleſcentulæ & iuuenes irritant, ut nõ poſſint omittere quin cũ impetu & furore ad beatam uirginẽ (uulgo in das Grymmendall &c.) Quis author huius impetus uel furo ris præterq̃ cacadæmon? — LONICE. cõtinuo ad p̄cedentia.

¶ Bella ſane & Lutherano digna cõparatio, in q̃ leuiſſi morꝫ hoim in qb⁹ nihil modeſtię minimũqꝫ pietatis & re ligiõis refulget opa, his cõferunt & æquant in qb⁹ ſola ad deũ eiuſqꝫ ſctõs deuotio cõſpicit. Faceſſat igit̃ ineptiſſim⁹ nugator atqꝫ his neniꝭ eorꝫ aures demulceat, q bonis rõ- nib⁹ clauſas hñt, nob certe ꝟba nõ dabit q̃tũlibet uideat aſtut⁹. Et qs q̃ſo cãdide lector, hui⁹ tã abſurde tãqꝫ incõue niẽtis collationis author & inſpirator credẽdus eſt, q̃ ca- cadæmon aliqs Lutheranorꝫ aĩm a cõſiliꝭ? — THEOLO Friuola Lu- therana com- paratio.

¶ Ad me (inquit) uenite, nõ ad ſctm̃ Iacobũ uel alio, Ia cobus non eſt deus, nec iuuare uos poteſt, Sinite ſanctos meos quieſcere &c. — LONICE. paulo poſt p̄- cedentia.

¶ Tametſi ſctũs Iacobus dono grẽ aut ſanitatũ ſua ipi- us uirtute nobis pręſtare nequeat, iccirco tñ cõſequẽs non eſt, ut ſuis nos orõnib⁹ iuuare nõ poſſit. Nã ſi nemo iuuare — THEOLO Retorſio argu menti in au- thorem.

nos p̃t niſi deus, Fruſtra uidet apl̃s Paulus poſtulaſſe Ro⸗
Roma.xiij. manoꝝ ſe p̃cibus adiuuari. Ille nãq; Romanos interpel⸗
lans, Obſecro (inq̃t) uos fratres p̄ dñm nr̃m Ieſum Chriſtũ
ut adiuuetis me in orõnibus ur̃is pro me ad deũ, ut liberer
ab infidelibus in Iudæa. Stipulet & interroget Lutheran⁹
apl̃m q̃ temeritate, aut q̃ etiã fide ad eoꝝ cõuolat p̃ſidiũ, q̃
de ſuis ſe miſerijs expedire uix ſufficiũt, & nõ poti⁹ uadat
ad Chr̃m, q̃ dat oĩbus affluenter. Voluit ergo iuuari, uo⸗
luit & liberari, nõ p̄ Romanoꝝ uires, ſed p̄ eoꝝ orõnes. Si
ergo q̃ppiã auxilij huic ſil'e a cœlitibus poſtulemus, quod
apl̃s petijt ex uiuis pctõrib⁹, An iccirco ex ſctõ Iacobo ul'
alio q̃libet deũ facimus?

Lonicerus paulo poſt præcedentia. Cap. IX.

LONICE. Nõ fiũt apud ſepulchra ſan⸗ ctorum niſi a malo ſpũ mi⸗ racula.

SEd q̃d de miraculis ſentiendũ eſt, q̃ apud ſctõꝝ fiunt ſepulchra & reliq̃as, Nulla a ſctis miracula fieri eq̃dẽ opinor, aut ſi qua fiunt, a ſpũ calumniante originem ducere &c̃.

THEOLO Miracula nõ fiunt a dæmo ne.

¶ De p̃fida Phariſæoꝝ ſecta eſſe probaris, q̃ quũ Chri miracula inficiari nõ poſſent, in Beelſebub principe dæ⸗ monioꝝ, ea fieri calũniabãt. Rurſus Heliſeus uiuẽs mor⸗ tuũ pueꝝ ſuſcitauit. De mortuo aũt ſic legimus, Proiece⸗ rũt cadauer in ſepulchrũ Heliſei, q̃d cũ tetigiſſet oſſa He leſei reuixit hõ, & ſtetit ſup̄ pedes ſuos. An hæc a ſpũ calũ

iiij. Regũ. xiij niatore & nõ potius a deo in Heliſei honorẽ, in eius ſan⸗ ctitatis teſtimoniũ, originẽ duxiſſe credimus. Sed ſit ſane, dæmones poſſe hoĩes ludificari, & eis quaſdã tenebras cu dere, & prẽſtigijs, neſcio q̃bus, hoĩem circũuenire, nũ igit & mortuos ſuſcitare p̃nt? nũ ad uidendũ, ambulãdũve or⸗ gana prorſus p̄empta reſtaurandi p̃tatẽ hñt? At dices for ſan p̄inde, atq; cõdiſcipulus tuus eiuſdẽ farine, nob̃ quõn⸗ dã obiecit, Dæmones aliq̃n mortuos ſuſcitaſſe, Phitoniſ⸗ ſa eñ p̃cibus Saulis regis ducta, Samuelẽ ſuſcitauit. Quæ ſo te, q̃t annis ſeu menſibus, ſeu ad minimũ diebus (ut alijs circa hiſtoriã miſſis difficultatibus, ſermonẽ in pauca cõfe ramus) Samuel a Phitoniſſa reuocatus in uita p̃ſtitit ſuper terrã, quemadmodũ q̃ plurimos ad ſctõꝝ monumenta in

uitã longã reuocatos ex ꝓbatiſſimis cõſtat hiſtoriῇs: Qua-
propter Hieronymũ audiamus, tibi tuoq; ꝓnono Vigilan
tio hæretico ſic rñdentẽ. Sentio infœliciſſime mortaliũ,
qd doleas, qd timeas, Spũs iſte immundus, q te hæc cogit
ſcribere, ſæpe hoc uiliſſimo tortus eſt puluere, imo hodie
torquet, ut q in te plagas diſſimulat, in cæteris cõfitet, ni
ſi forte in morẽ gentilium impioꝝ Porphiriῇ & Eunomiῇ
has ꝓſtigias dæmonũ eẽ effingas, nõ uere clamare dæmo-
nes, ſed ſua ſimulare tormẽta. Iã & diuũ Chryſo. audiamꝰ
Sanctoꝝ (inqt) oſſa hñt ptãtem multo maiorẽ, dæmones
eñi ſiſtũt & torquẽt, & uinctos ab illis, ſoluũt ſemiſſis uin
culis. Quid hoc foro magis uenerandũ, quũ uideat nemo
nemo dæmonis inſtet laterıbꝰ, uoces ſentiunt & laceratio
nes &c̃. & cinis, oſſa, & fauilla inuiſibiles illas ptãtes dila-
niant &c̃. Multi reges, plerũq; huiꝰ ſpectaculi gratia pere
grinati ſunt. Hactenus ille.

Hieronymus

Homil. lxvi.

¶ Etiã ſi miracula apud martyꝝ & ſanctoꝝ dei ſepul-
chra fiant, non fiunt quia ſancti hoc impetrant, Cæterum
quia uehementẽ in ſctõs ſuos amorẽ teſtat deus.

LONICE
paulo poſt ꝓ-
cedentia.

¶ Quẽadmodũ ῇ q in euripo ſunt, huc illucq; iactant,
itidẽ & tu nũq̃ tibi cõſtas, ſed tanq̃ cæcus & ebriꝰ in mul-
tis plerũq; locis tecũ ῇſdẽ ſp de rebus diſſides. Nã ꝙ mõ tã
topere oppugnaueras, id nũc nobis penitus cõfirmas. Cũ
eñi ꝓ cæteris deus ſctõs ſuos amat, cur in eos ſuũ amorem
miraculoꝝ ſignis manifeſtat, niſi ob eoꝝ merita q̃ deo ſua
gr̃a illis auxiliãte, opati ſunt. Hæc ſane merita quodã mõ
interpellãt deũ, ſicut & orare dicunt, ueluti ſcriptũ eſt. Cõ
clude eleemoſynã in ſinu pauperis, & ipſa orabit pro te, q̃
mõ & ſanguis Chr̃i pro nobis dicit ueniã petere, Hac (ni
fallor) rõne, ſancti ueteris teſtamenti orantes, ſæpe merita
pr̃m ſuoꝝ recẽſebant, q̃tenus illoꝝ ſuffragantibꝰ meritis,
ipſi faciliꝰ exaudirent in ſuis dep̃cationibus. Exẽpla ſunt,
Exodi. xxxῇ. Dani. iῇ. aliῇs q̃q; pleriſq; locis, qnimo & do
minꝰ oñdere uolens, q̃tũ eũ ad bñficia cõferẽda moueant
merita pr̃m: tã pr̃m q̃ meritoꝝ ſuoꝝ frequẽter memor eſt,

THEOLO
Retorſio argu
menti in au-
thorem.

Eccle. xxix.

ut Geñ.xxvi.Exodi.iiij.III.Reg.ca.xi.aliiſq; locis cōſpi-
cere licet. Porro queadmodū bona merita interpellāt, ita
etiā & eodē loquēdi gñe impetrare dicunt. Nā qd aliđ eſt
impetratio, q̄ interpellationi rñdens boni aſſecutio. Nec ē
q̆ in pſentiarꝫ miteris interpellare merita, eo em̃ interpel-
lare dicunt, q deū ad taliū prodigiorꝫ prouocāt manifeſta
tionē, queadmodū & ediuerſo crimina clamare dicūtur,

Gene.iiij.
Diſt.xlv. q̄rti

qñ deū ad uindictā incitāt, ſicut ſcriptū ē. Vox ſanguinis
fratris tui Abel clamat ad me. Cōſonat his mgr̄ ſniarꝫ. In-
tercedūt ingens ad deū pro nob ſancti merito, dū illorum

Sancti dupli-
ci modo inter
cedunt.

merita ſuffragant nob, et affectu dū uota nr̄a cupiūt imple
ri. Oram⁹ ergo ut intercedāt, i. ut eorꝫ merita nobis ſuffra
gent &c. Quocirca ſancti etiā nō ſupplicātes, mō q̄dā in
terp̄tabili p ſua merita interpellāt, & impetrant, qñ nos ob
eorꝫ merita a dño iuuamur. Neq; id ſolū ſatis ē recēſuiſſe,
uerūetiā qñ deū oram⁹, ut eorꝫ merita nob ſuffragent, tūc
eo ipſo nimirū & eos oram⁹, ut & ipſi p nob impetrēt &
intercedāt. Neq; hæc mira cuiq̄ uideri debēt, quū ab hoc
loquēdi mō nō multū abhorret id q̄d iis q ius ciuile profi-
tent, nō minus elegāter q̄ frequēter in ore eſt, dič interpel
lare pro hoie, Vt igit ad id vñ digreſſi ſum⁹ reuertamur, ſi
cut ſcti etiā nō ſupplicātes, meritis ſuis interpellāt, ita p ea
dē merita diuini erga ſe amoris in ſignis & uirtutib⁹ teſta-
tionē impetrant. Vides ne mō Lutherane q̄ malignitatis
tuæ ſtudiū deductū ſit, cū id q̄d reprobare totis uiribus cō
tēdis, approbaſſe tua ipſi⁹ te v̄ba cōuincāt. Cernis ne tuo
te gladio (ut aiunt) facile iugulatum?

LONICE
cōtinuo ad p̄-
cedentia.
Nō pp̄ter mi
racula ſancti
ſunt iuocādi.

¶ Nec ſic argumētandū eſt, Deus opat miracula apud
ſctōrꝫ ſuorū ſepulchra, ergo inuocādi ſunt, ſed erit ſequela
ergo de⁹ q̄ unice ſctōs ſuos diligat, oñdit. Imo de⁹ hac uia
ad ſeſe nos inuitat. Indicat em̃ q̄ benignū ſe ſuis exhibeat
et iis q i carne q̄ndā, ut nos hodie circūcirca onerati erant.

THEOLO
Oñdit bonū
eſſe inuocare
ſanctos.

¶ Alterā quā tu probas ſequelā nequaq̄ abnuim⁹, imo
nō grauatim donam⁹. Primā aūt nimis temere refellere p-
gis, quā ſic aduerſum te firmare ac cōponere in aio ē. Cō-

pertũ habem⁹ calamitoſos ac oppreſſos, nec nõ & anxios pios hoĩes, ea rõne plerũq; inuocare ſctõs, ut ipſi ſua interceſſione apud altiſſimũ, diuinã impetrẽt opẽ atq; miſericordiã. At diuina maieſtas ad eã qualẽ iã explanauim⁹ inuocationẽ, crebro miracula ſanitatũ ſiue ſubuẽtionũ, circa monumẽta aut reliqas ſctõꝝ operat̃. Vtraq; propõ teſtatior ac notior eſt, cũ ex hiſtorijs, tũ experimẽtis multis q̃ ut alterã eaꝝ aliq̃ arte aut fuga labefactare q̃as. Ex his ergo fit & cõſlat̃ quã intẽdim⁹ cõcluſio, Sctõs (inquã) iuocandos eo noĩe, ut diuinã mortalib⁹ opẽ impetrẽt. Si em̃ ſancti nõ ſunt inuocandi (in q̃ ſnĩa tu es) ergo ꝑperã ab hoĩbus inuocant̃, ſane ad hoc inſuꝑ cõſequẽs eſt, deũ optimũ ſuorum miraculorũ uirtutib⁹, pios hoĩes ſacrilego errore detinere irretitos, q̃d reuera cogitare nephas eẽ cõſtat, tm̃ abeſt, ut hoc qſpiã ſentiat ac dicat. Finalis concluſio.

¶ Hinc ad exiliũ breuibus Giaris, arcti⁹ ablegãdam eẽ falſam de deo opinionẽ, ſcilicet ꝙ forſan nos acceptare nolit, aut ꝙ iram ſuã q̃ manſuetudinẽ potius effundere uelit. LONICE. cõtinuo ad ꝑcedentia.

¶ Nõ ablegãda, nec in breues giaros ꝑducẽda ea ẽ opinio, ſed ꝓ ſyncera ꝟitate amplectẽda ac exoſculanda, q̃ dicimus, irã dei in tpalib⁹ miſerijs ac pœnis, nõnunq̃ aduerſus hoĩes uſq;adeo eẽ firmatã, ut nullæ btõꝝ preces, eam poſſint auertere, etſi nunquam ſalutis uiam alicui præcludat. Nam Hieremiæ dñm dixiſſe cognouimus. Tu ergo noli orare pro pplo hoc, ne aſſumas ꝓ eis laudẽ & orõnẽ, nõ obſiſtas mihi, qa nõ exaudiã te &c̃. Et alibi. Nõ exaudiã in tpe clamoris eorũ ad me. Et alio in loco. Noli orare pro pplo iſto in bonũ, cũ ieiunauerint nõ exaudiã ꝑces eoꝝ, & ſi obtulerint holocauſta & uictimas, nõ ſuſcipiam ea, qm̃ gladio & fame & peſte ego cõſumã eos. Et iterum Si ſteterint Moſes & Samuel corã me, non eſt aĩa mea ad pplm iſtũ. E regione ꝟo principio etiã oñdim⁹, deũ uiciſſim in multis reb⁹ ſua ſnĩa, ordinatiõeq; ſtatuiſſe, neq; boni qppiã cõferre, nec malis hoim leuare, niſi ob certa merita, ꝑceſq; ſctõꝝ. Quare nihil agis, ſed meras nugas oggãnis. THEOLO. Deus interdũ ẽ implacabil. Hieremię. vij. Ibidem. xi. Ibidem. xiiij. Ibidem. xv.

LONICE. cõtinuo ad p̄cedentia. Sctõs nobis ſuppetias ferre dũ inuocãt ſumma eſt impietas.

¶Sctis dũ adhuc in corpe p fidẽ pegrinarẽt, adeo ſe de⁹ &c̃. miſericordẽ pręſtitit, ut id q̃q; poſt mortẽ illorũ teſtet in hiſce miraculis, q̃ uera aliqñ repiunt &c̃. Ne igit timeamus accedere illũ. futurũ eſt em̃, ꝙ nob æque atq; illis miſericors &c̃. ſit, mõ ne auerſemur eũ quẽ nunq̃ auerſati ſũt ſancti ſui. Qui ut nobis ſuppetias ferant, rẽq; tẽporalẽ iuuent, dũ inuocant, tanta eſt impietas, ut hũanus aĩus haud facile poſſet illã aſſequi. V tinã chrĩani principes hic uigi larẽt, iſtaq; idola deſtruerẽt, qs adeo hoĩes a uero abducũt

THEOLO Retorſio argumenti in authorem.

¶Perplacet teſtimoniũ de miraculis ſctõꝝ, & tecũ in ea re ſentim⁹, uerũ ꝙ ŋ q ſctõs inuocant deũ auerſent, non placet. An qd ſtulti⁹ fingi poſſit, q̃ talia ſomniare? Tu tñ uelim expedias hoĩm mordaciſſime, an etiã deus cõtẽnat qñ ſctõs aut ꝑuectæ uirtutis hoĩes, adhuc in hac terra peregrinantes (q̃d tu ſcriptura approbãte mirifice laudas) im ploram⁹? Dices utiq; nequaq̃. Quare igit nequaq̃? Certe qa eorũ auxiliũ implorantes, deũ nõ repellim⁹, qn potius ip̃m in nr̃a inuocatiõe p̃cipuũ habem⁹, aimq; ad eũ primo intẽdimus. Nõ em̃ ſic ſctõs imploram⁹, q̃ſi ipſi nobis ſuis uirib⁹ ſuppetias ferãt, hoc em̃ eẽt repellere deũ, ſed ut ſuppetias nob ſuis p̃cibus apud deũ obtineant. Cũ aũt hic nullã impietatẽ eẽ, ipſe facile cõcedas, quę nã ergo (ut tuis ꝟbis utamur) ea eſt impietas, quã tantopꝫ (ut tua eſt ſnĩa) humanus aĩus execrat, a q̃ natura hũana abhorret, ſi ſancti q iã cũ Chr̃o cupito potiunt brauio, eo mõ ſicut dixim⁹ inuocent? Et ut impedimẽto ſim⁹, ne idẽ nobis ſubinde obiectes, uideam⁹ qd de hac re in actis apl̃oꝝ repiat. Nõne ibi diſcimus, Petri apl̃i adhuc uiuẽtis mirũ in modũ ab hoĩb⁹ p̃ſidiũ imploratũ fuiſſe? Itidẽ & de Iacobo cæteriſq; apl̃is factũ nõ dubitam⁹, Nẽpe p manus apl̃oꝝ fiebant ſigna & prodigia magna in ppl̃o, hæc aũt cũ ita ſint, q̃re nunc magis Petrus & Iacob⁹ cœleſtis gl̃iæ iã participes, a chrĩanis principib⁹ tanq̃ idola q̃dã ſunt cõterẽdi (utpote qb⁹ hoĩes a uero abducunt) q̃ cũ adhuc mortalẽ uitã agerẽt, atq; ab hoĩbus nõ mediocriter ĩplorabãt? Qꝫ ſi diſcriminis rõnẽ

Actuũ. ŋ. v.

afferre nequeris, mitte nugas iſtas, ac deſine tandē menda ciis & iis qdē ĩpudẽtiſſimis ſctōs blaſphemãdo uellicare.

Lonicerus in ſolutionib⁹ argumẽtorũ. Cap. X. LONICE.

SIc ſcilicet probas &c. ſctōꝝ inuocationē Chorebe in ſignis. Principio ais eccl'iam nō erraſſe in ſctōꝝ inuocatione cũ ſpũs ſctũs docuerit illã oēm ueritatem &c. Si ex te quęrã, qd ſit eccl'ia, nōne rñdebis mihi, Papa cũ ſuis. Sic hanc ob cauſam duplicē pono, alterã catholicã, q̄ caput Chr̄m habet unicũ, aliudq; neſcit, ipſa uero corpus eſt q̊ddã Chr̄i p̄cioſum, ſiue ſit in oriẽte uel occidente, auſtro uel aqlone, q̄ euangelio & ỽbo dei regit̃, uiuit & cōſeruat̃ hæc nō uidet̃ oculis carnis, nō eſt pſonata, nō inſidet mulabus excellẽter phaleratis, nō eſt certo loco colligata, uerũ ubicũq; baptiſma, & uerũ dei uerbũ eſt, promulgat̃ & uiuit̃, iſtic eſt eccl'ia. Porro hæc dũ uerbo dei uero dirigit̃, errare nō p̄t, dũ uero uerbo dei deſtituit̃, nō p̄t nō errare. Alterã Romanã ſiue papiſticã, q̄ caput habet papã &c. effœminatũ illud Antichr̄i corpus, q̄ dũ ſe iudicē uerbi dei cōſtituit, illud pro ſuo tm̄ quęſtu exterminans, nunq̄ non errat &c. ita ut nō mereat̃ dici eccl'ia, ſed rectiſſime ſynagoga ſathanæ, Babylon q̄q; meretrix illa magna &c.

¶ Audi qd mihi ſcripſerit uenerãd⁹ theolog⁹, quē tu tãq̄ Chorebũ aſpnaris, ỽitatis (ĩqt) deprauator ille Ioãnes Lonicerus, q̊ rñſioni ſuæ uiã pararet, rñſionē ſomniat, quam q̄ſit⁹ nũq̄ dediſſem, ut ꝙ eccl'ię noīe, nihil aliud q̄ papa et ſui intelligãt̃. Quid uero ſit eccl'ia, & qd ſentiẽdũ ſit de ea quã tu inuiſibilē ponis, dudũ mgr̄o tuo Luthero, q in hoc errore arcē tenet, eo libello q ſcriptus eſt ad inuictiſſimum Cæſarē Carolũ rñdimus, ubi in p̄fatione non oſcitanter ſup hoc articulo diſſeruimus, accuratius tñ & effuſius hãc rē alias, qñ cũ Lutheranis fucis nob̄ res eēt, explanauim⁹. THEOLO

Cæterũ ut cōuicia, cōtumelias, iniurias, opprobria ſilẽtio p̄tereamus, hoc unũ dicere ac rñdere uiſum eſt. Ex eccl'ia quã catholicã, ac uerbo dei & euangelio cōſeruatã p̄dicas ne unus qdē ſctōꝝ auerſatus fuit inuocationē ſanctorum.

Nullus unq̃ ſctõꝝ auerſatus eſt inuocationẽ ſctõꝝ.

Veꝝ tres dũtaxat int̃ tot hęreticos(Hiero.teſte)Baſilides Eunomi⁹atq; Vigilãti⁹,ob id ab uniuerſo orbe dãnati,ſanctoꝝ iuocationẽ execrati ſunt,q̃ꝝ ſane cęcitatẽ,Lutherana rabies imitat̃. An ỹo hi tres hęretici de qb⁹ mẽtionẽ fecim⁹ cũ uniuerſo Lutheranoꝝ cœtu,catholicã eccl'iam p̃ ſe ferãt,& nõ poti⁹ ſicut antea dixim⁹ priapiſticã ſynagogã exprimãt,alioꝝ eſto iudiciũ. Tu aũt de eccl'ia ꝓſeqre.

LONICE paulo poſt p̄cedentia.

¶Nõ refert ꝙ m'lti ſcti uixerint & hodie uiuant in iſta ſynagoga,p̄t deus ſuos in medio fornacis ardẽtis cõſeruare. Gloriaris Balthaſar mateologe te uelle cũ Au. Hierony. & reliqs errare pr̃ibus ſctĩs. Hic tibi obijcio chr̃ianum apophtegma & ſcite dictũ p̃clari & ſummi Eſlingẽſiũ cõſulis. Si(inqt)maiores natu & progenitores nr̃i iter inceſſere lubricũ & ſalebroſum,qd ni recta(dũmodo manfeſtetur)incedam⁹? Sed tu ꝓſequere. Ergo ſcti pr̃es lubricũ ambulauerũt,& nõ recta uia? Imo nõ in oĩbus, ſed aliqb⁹, uerũ nõ ptinaces pſtitere in ſuis obſeruatiunculis. Si qſpiã p ſcripturas eos redarguiſſet,recta aſpernati nõ fuiſſent. Pius error fuit,quẽ fides eoꝝ erga deũ & proximũ extinxit Tu impie erras &c̃.cũ Auguſtino, & Hier. te errare iactitas &c̃. Augu. nõ uult ꝙ eũ imitemur,ſi erraſſe cõuincit. Quid igit̃ tu ſophiſta uis errare cũ ſanctis patribus?

THEOLO

¶Sctõs adhuc in corpe cõſtitutos, magna eccl'iæ bona adeptos eẽ,ueri⁹ notiuſq; ſupra eẽ dixiſti,q̃ ut hęſitatõnis qcq̃ admittat. Ex ĩpis ergo tuis ỹbis ſic cõtra uiſum eſt argumẽtari. Pro certo ſcim⁹ ingẽtẽ ac innũerabilẽ ſctõꝝ numeꝝ fuiſſe,q & pro ſe, & pro uniuerſa dei eccl'ia,precibus haud ſomnolẽter diuinã clemẽtiã pulſarũt, q̃tenus p̃ſeruarent̃ a pniciosis prauiſq; errorib⁹. At ne un⁹ qdẽ hoꝝ inuẽtus ẽ,q ſctõꝝ inuocationẽ aſpnat⁹ fuerit. Iã cũ iuxta ſaluatoris uocẽ, Nemo accẽdit lucernã, & ponit eã ſub modio, ſed ſup candelabrũ,ut luceat oĩb⁹ q in domo ſunt,qd credis? nũ Chr̃s tanto tpe ſpõſam ſuã p̃dilectã eccl'iam, tã putido errore inqnatã,tot hęreſum labyrinthis implicitã reliqſſet,ſi ſcti inuocãdi nõ eſſent? An eã luſcã malebat?

Matthæi.v.

doctrinãq; ſuã q̃ nũc in oẽs mortales ꝓpagata ẽ, oĩ caligi-
ne, oĩb⁹ tenebris optã legi malebat, q̃ his erroꝝ nebul' uin-
dicare? Vide cãdide lector, q̃ inſignit' hallucinãt' boni illi
Lutherani, Chrs hãc ṽitatẽ tot annoꝝ millib⁹ occultã &
obſtruſam eẽ uoluit, & nũc ſolos Lutheranos ad unguem
certiores fecit ac docuit. Cæteꝝ doctores ſctĩ oẽs loquuti
ſunt ut hoĩes, ſcripſerũt ut hoĩes, nẽpe q tm̃ hoĩes erãt, Hi
aũt ebrij Lutherani, ſupnis penetralib⁹ digni habiti ſunt,
his ſolũ myſterioꝝ religionẽ pollicit⁹ ẽ de⁹, hi nulla ex p-
te titubãt, qcqd ſcribũt, qcqd dicũt, id ſpũ ſctõ authore &
ſcribũt et dicũt, Soli in carne cœleſtia intueri & cognoſce
re pñt. Quicqd ꝓferũt Sibyllę oraculũ ẽ. Et ut ſemel dicã
Chrs ſctis ſuis oĩb⁹ uſq; hodie ṽitatẽ hãc occultauit, & ſo-
lis Lutheranis oĩa ſacra calcãtib⁹, oĩs caſtimoniæ cõſpur-
catorib⁹. Inſup & Veneris & dei Priapi in ſynagoga pria
piſtica ſacrificulis & cultoribus, eã reſerãdã ſeruauit. Præ
terea ut te euãgelicũ nugatorẽ accurati⁹ attingam⁹, pius in
qs error fuit, quẽ fides erga deũ extinxit &c̃. Dicas q̃ſo, ſi
potes, qd magis ĩpiũ, qd magis a pietate alienũ eẽ p̃t q̃ alio
rũ deoꝝ cultura, cũ ſit blaſphemia dñici noĩs, qñ qdẽ pie-
tas circa diuini noĩs cultũ & reuerẽtiã p̃cipue cõſiſtat. qd
ergo eos ſctõs dicis, q̃s mõ ĩpietatis inſimulaſti? qd errorẽ
piũ affirmas, ex q̃ tot ĩpietatis ſ̃bnaſcũt' uitia? qũo illũ erro
rẽ excuſabit fides, q int' cęteros errores plurimũ fidei repu
gnat? At uero ſi tã execrabilis error, q uel tua ſñia blaſphe
miã, & perfidiã ſapit, crimina adeo manifeſta excuſare p̃t
dic tu q̃ſo te, qñ illud apl'i locũ habebit, q̃d de doctiorib⁹
dicit hominib⁹. Si qs ignorauerit ignorabit'. Q; uero ſcri
bis uenerandũ doctorem Balthaſar dixiſſe ſe malle errare
cũ ſanctis patribus, ſolens tuo more facis, Quis eñ adeo
eſt ſtupidus, qui errare cõcupiſcat, quũ natura id nobis in
ditũ ſit, ut ſcire deſiderem⁹. Vide hic pie lector malignita
tis ſtudiũ, qũo oĩa inuertit. Nõ em̃ uir ille uenerabilis uo-
luit errare id q̃d hui⁹ ſycophãtę reſonat impoſtura, Nem-
pe qui nobis ſcribens, nollem (inquit) cum angelis errare.

In Lutheranos inuectio.

Retorſio argumenti in authorem.

I. Corin. xiiij.

Excuſatur paſtor Eſlingen.

Verũmaluit a pſidis iudicari errans, q̃ ab ipſa ỽitate rece
dere, & cũ Lutheranis(q a ſctis diſſentiũt pſib⁹)ſape. At
q; eo locutiõis gñe & ego libẽs errare uolo una cum illo.

LONICE cõtinuo ad p̃cedentia.

¶Deinde ut auſus es inuocationẽ ſctõꝝ ex ſpũ ſctõ or
tã pro cõcione declamare Chr̃i uerba adulterat⁹, textũ ci
tas Iohannis, Spũs ſctũs docebit uos oẽm ueritatẽ. Nõ lo
quit̃ ex ſemetipſo &c. Nõ loquit̃ nec docet ſpũs ſctũs q̃d
eſt cõtra uerbũ Chr̃i & ſcripturã qn cõfer & locũ q eſt Io
han.xiiij. Aliũ paracletũ ſpm̃ ſctm̃ mittã uobis q ad me
moriã reuocabit aut ſuggeret oĩa q̃cũq; dixi, Viden ſpm̃
ſctm̃ docturum q̃ Chrũs ante docuit &c.

THEOLO

¶Euangelicũ textũ hic ſatis corrũpis, atq; id pro cõſue
tudĩe facis. Sic em̃ hʒ text⁹. Paraclet⁹ aũt ſpũs ſctũs quẽ pſ
Iohan.xiiij. mittet ĩ noĩe meo, ille uos docebit oĩa, nã & ſuggeret uob
oĩa, q̃cũq; dixero uob. Duas ergo hic text⁹ cõplectit̃ ꝓmiſ
ſiões, nã unã q̃ d̃t, ſpũs ſctũs ille docebit uos oĩa, alterã nõ
ita abſolutã, ſed magis reſtrictã, q̃ dicit, & ſuggeret uobis
oĩa q̃cũq; dixero uobis. Tertiã aũt uenerãdus inducit theo
logus, q dicit, ſpũs ſctũs docebit uos oẽm ueritatẽ. Et hęc
Aſtus & dol⁹ Lutherani circa ſcripturam. ſane eadẽ eſt cũ prima. Tu uero ỽba Chr̃i adulterat⁹, aſtu
& dolo, primã p̃termittis, & ſecũdã q̃ illi cõtinuo cõiũgit̃
exprimis, ut aliq̃d uelamen tuis mẽdacijs p̃tendere poſſis.
Sed ſpiſſiori opus eẽt tegumẽto, pellucet em̃ atq; tã apta
res palliari haud facile p̃t. Quo circa hic immodice deli
Delirat Lutheranns. ras. Si em̃ iuxta ſcd̃ã (quã tu affers) ꝓmiſſionẽ, ſpũs ſctũs
ꝓmittat̃ oĩa q̃cũq; Chr̃s dixit ſuggeſtur⁹ apl̃is Nũq̃d huic
(id q̃d tibi uiſum eſt) repugnabit ſpõſio tertia ꝑ uenerãdũ
theologũ inducta, q̃ promittit̃ ſpũs ſctũs apl̃os oẽm do
cturus ueritatẽ ad ſalutẽ ſcilicet fideliũ neceſſariã? Mini
me, qn potius ſi oculos apias clare cõſpicies tertiã prorſus
cõfirmare ſecũdã. Cur itaq; calũniator euangelice ita im
pudẽter debaccharis, ut q̃ maxime cõſentanea ſunt, ea in
ter ſe pugnare dicas. Quin tu cõfer & locũ q ſequit̃ uerba
Iohan.xiiij. ꝑ te citata. Iã nõ m̃lta loquar uobiſcũ. & alias. Adhuc mul
ta habeo uobis dicere, ſed nõ poteſtis portare mõ, q̃bus ſa

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ne ſi adiungamꝰ ea q̃ Chr̃s dixit apl̃is, pꝰ hęc ꝟba inuenie [Iohan.xvi.]
mus admodū pauca eē talia Chr̃i ꝟba, q̃ apd̄ euangeliſtas
legūť deſcripta. Proinde his oībꝰ attētis, ꝑfecto tu (q̄tūli-
bet q̄d ſcriptū nō legiť, ex cōſuetudine reijcias) tn̄ etiā ſi ue
lis, inficiari nō poteris, ſpm̄ ſctm̄ mlťa fuiſſe apl̃os doctu-
rū, q̄ Chr̃s añ nō docuit, Chr̃m q̄q; in carne ꝑſentē, mlťas
reliqſſe ꝟitates, q̄s p ſpm̄ erat reſeraturꝰ, Nēpe q de eodē
ſpū cū dixerat docebit uos oēm ꝟitatē, cōtinuo ſubiūgit, [Ibidem.]
Nō em̄ loqueť a ſemetipſo &c̄. ille me clarificabit, qa de
meo accipiet et annūciabit uobis. Rurſus ut inſtitutū nr̃m
pingui minerua declaremꝰ & nihil amplius deſideres opę
ꝓciū duximꝰ aliq̄d ſubijcere exēplū, ut em̄ apl̃icoꝝ actuū [Spūs ſanctus multa docuit q̃ Chr̃s nō ex preſſerat.]
ſacra prodit hiſtoria ſup circūciſione aliorūq; legaliū abro
gatione aliquādiu nutauit ueritas inter fideles. Et cur hoc
niſi qa Chr̃s eā nō expreſſerat? Et ergo in Chr̃i eccl̃ia, lon
ge ſecus hic atq; ille de ea re ſentiebat uſq; ad annū ab aſcē-
ſione dn̄i ferme quartūdecimū. Nā tūc primo inito cōci-
lio, p ſpm̄ ſctm̄ certiores facti ſunt apl̄i, et qd faciendū eēt
didicerūt, cū in ſuo decreto cōuerſis ſcriberēt ex gētibꝰ, ui
ſum eſt ſpūi ſctō & nob, nihil ultra imponere uobis oneris [Actu.xv.]
(ſcilicet in legalibꝰ) q̃ ut abſtineatis uos ab īmolatis ſimu-
lachrorū & ſanguine ſuffocato & fornicatione. Hāc aūt
ueritatē poſt aſcēſionē dn̄i aliq̄n ignorauit Petrꝰ. Nā prę-
dicta pendēte altercatōe, cecidit ſup Petrū mētis exceſſus [Actu.x.]
& uidit lintheū magnū ſubmitti de cœlo in terrā, in quo
erāt oīa q̄drupedia &c. & uolatilia cœli, & facta eſt uox
ad eū, Surge Petre, occide & māduca. Petrꝰ aūt rn̄dit, Ab
ſit dn̄e, qa nūq̄ māducaui om̄e cōe & immūdū. Vides ne
mō Petrū tūc ignoraſſe, In euangelica lege nō eē turādū
delectū ciboꝝ, ſed poſteā eā ueritatē didiciſſe. Poſtremo,
ut ad nr̃m inſtitutū orō redeat. Si (ut tua eſt ſn̄ia) ſancti nō [Iohan.xvi.]
ſint inuocandi, Si ſpūs ſctūs (Chr̄o promittēte) docturus
erat apl̃os oēm ueritatē (ad ſalutē ſcilicet neceſſariā) nō ap
paret, qūo aut fieri aut credi poſſit, ꝙ in articulo inuocatio
nis ſctoꝝ, eccl̃iam (nō dico Romanā, ſed ul̃em) nō illumi-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

nauerit, ſed tetris erroꝝ tenebris implicitā ꝑ tot annoꝝ ſe
cula reliquerit, Hoc etēm pacto, infallibilis promiſſor ſuę
ſpōſioni min⁹ ſatiſfeciſſet, ꝗd utiqꝫ blaſphemū eſt, non mō
dicere, ſed & cogitare. Et hāc uenerabilis doctor, quē tu
miſer nugator aſpnaris pro concione cōtra te declamauit
ſniam, quā utiqꝫ nō mō ſanam, ueꝝ & ſanctā ęſtimamus.

LONICE continuo ad prædicta.

¶Eſto uero, ꝙ ex ſpū ſctō orta ſit inuocatio ſctōꝝ, ediſ
ſere ꝗ ſcriptū eſt bibliorū loco. Sed locū monſtrare nō po
tes, ne unū quidē, ni ad caput tuū detortū.

THEOLO

¶Vt placet hō ſibi, nā ita cōfidēter loquit̉, ꝗ̄ſi nemo ex
tra eū unꝗ̄ attigiſſet ſcripturas. Nihil tñ agit, etiā qñ maxi
me turget, ꝗd uel hoc in loco uidere licet. Nā ridicule ad
oñdendū locū ſcripturæ nos prouocat, ꝗ̄ſi poſt canonicas
ſcripturas initio ęditas, nihil noui ꝑ ſpm̄ ſctm̄, utpote oci-
oſum ecclīæ gubernatorē, ſit exortū, ꝗd antea expreſſum
nō fuerit in ſacris lr̄is, ꝗ̄s admodū modicas & ꝑbreues cun
ctis eē patet. Veꝝ his ſatis ſupqꝫ in ꝑcedētib⁹ ſatisfactū ar-

¶Lon. cōtinuo ad ꝑcedētia. Cap. XI. (bitramur

LONICE.

POſtremo fateris & recte ſctōs nō inuocādos, ut nob
qd ꝑſtent auxilij, ſed ut intercedant pro nobis. Nōne
ſynagoga Satanæ papiſtica hacten⁹ ſctōs colit, ut cu
ſtodiant a peſtilentia &c̄. Negare nō potes quū tui docto
res alios ſanctos alijs munijs, et ſuppetias nobis ferēdi, mo
dis a deo nobis donatos fingant.

THEOLO Mēdaciter cō tra eccleſiam Lutheranus latrat.

¶Ingenue fatemur ſctōs ea cōditione nō eē inuocādos
ſeu colēdos, ꝗ̄ſi ipſis liberū eēt hoibus, ſanitatis bñficia cō
ferre, a mala morte tueri, peſtē a corpe depellere, cuiꝰ er-
roris tu mēdaciter incuſas ſanctā ecclīam, ſed ea de cā eoꝝ
ſubſidiū imploram⁹, ut ipſi a deo oipotēte nobis ſalutē ob
tineant. Neqꝫ id doctores nr̄i (id ꝗd tu mētiris) fingūt, ſed
diuinæ pietatis crebro experimēto eruditi, pie ſctēqꝫ cre-
dēdū ſentiūt, deū nōnullos ſctōꝝ nūero ea ꝑ cęteris hono
rare ꝑrogatiua, ut ad eoꝝ implorationē deus certa cōferat
bñficia, Neqꝫ abſurdū cuipiā uideri debet, ſi ſctīs ꝗbus in
hac uia, alia & alia meritorū, id eſt, patiētiæ, uirginitatis,

fidelitatis, iuſticię, aliarumq; uirtutū clara fuit excellētia, etiā & illis alia & alia rn̄deat miraculorum ꝓrogatia. Proin̄ nihil mirum, ſi deus ad certorum ſuorum ſctōrum iplorationē, certa largiat̄ hoib⁹ bn̄ficia At uero cū hoc diuio ſp atq; occulto ſubiaceat iudicio, nihil certū de hoc in pticulari definiendum eſt

¶ Sin Adagionē mēdacē, memorē eē optere, eccl'iam n̄ erraſſe in ſctōrum inuocatōe, ꝓtuliſti publice. Preterea dicis ſctōs nō iuocādos, ut nob aliqd cōferāt opitulatōis uł grę In hūc modū inuocati ſunt, ut pſtent tanq̄ poſſint, ergo te ipſo iudice, & tuis ex uerbis, eccl'ia non dico catholica, ſed quā tu eccl'iam cēſes. ſ. Papiſtica, id q̄d tu rēnuiſti, errore fuit implicita. En q̄ digne & pro decoro tuū defendis ſentimentū, inſup teipm mendacē cōſtituendo nugatorem. LONICE.

¶ O ipudētē mētiēdi artificē. Nā etiā repetit mēdatiū impudētiſſimū in ſctām eccl'iam, q̄ſi ſatis i eā debacchatū nō eēt. Nō em̄ ignoram⁹ et ipe exploratiſſimū habes in letanijs & in alijs q̄q; ꝓculis ſeu collectis, q̄s ad ſctōs dirigit eccl'ia, nos ſctōs ſic inuocare, ut orēt ꝑ nob, ut nobis eorū interceſſione aliqd donet, qn̄ uero deū aut Chr̄m eius inuocamus, dicim⁹, miſerere nobis, Omnipotētiā q̄q; Chriſti ei⁹, plerūq; orantes profitemur. Tui ergo fuerit officij, ſceleſtiſſime ſycophāta, on̄dere, ubi nā eccl'ia ſctōs inuocet aut inuocandos doceat, ut grām aliquā ſiue ſalutē nob pſtent, tanq̄ eā ipſi pſtare poſſint. Nō aduertis hoīm miſerrime, q̄ inepte hic gloriaris, & quātis nugis te illigas, q̄ denicq; ſtulte te totū nobis deridendū propinas. Si ſanctis in manu eſſet, hoibus ſalutē præſtare, nōne fruſtra deū pro n̄ra ſalute orarent, cū ipſi eā ſuis uiribus præſtare poſſent? Fruſtra em̄ (id iterū atq; iterū diuus Auguſtinus repetit) pro eo obtinendo, quis orat, quod iam in ſua poteſtate habet. Quare ſi eiuſmodi poteſtatē ſanctis tribueret eccl'ia, profecto deriſibilis eſſet inuocatio eccleſię, quę ſanctos interpellaret, ut ipſi deum pro noſtra ſalute orarent, quā tamen ipſi ſic in poteſtate ſua haberent, ut nobis eam ipſi cōferre libere poſſent.

THEOLO Refellit mendaciū Lutherani cōtra eccleſiam.

Ep'la. cv ad Sixtum.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

LONICE, continuo ad præcedentia. ¶Sed uideam⁹ porro uerba tua, Sancti inq̃s inuocandi ſunt ut pro nob̄ orēt, nō nos uel iuuent uel ſalutē cōferāt. Ignoras profecto tua ipius ṽba Chorebe, nec rē ipſam intelligis, da obſecro, nōne cū ſancti (ut tua eſt ſnīa) pro nob̄ interpellāt, auxiliant̄ nob̄, & eoꝝ medio ſalus dimittit̄?

THEOLO. ¶Eandē cantilenā ſp canis, atq̃ tua ipius uerba nō ſatis intelligis, una nāq̃ eſt et cōis oīm Chrifideliū ueritas, ipm ſolū deū nob̄ auxiliari & ſalutē p̄ſtare, eāq̃ in nobis efficere, citra cooperationē actīa ſctōꝝ in Chr̄o dormiētiū. Altera uero eſt (quā defenſandā ſuſcepim⁹) ṽitas ſctōs in hoc nobis auxiliari, eorūq̃ medio ſalutē nobis demitti, qa ſuis meritis ſeu p̄cibus impetrāt, ut de⁹ optim⁹ imēſa ſua ptāte nob̄ ſalutē cōferat, ad quā tn̄ ſcti nihil actie operāt̄. Ex his duab⁹ ueritatib⁹, quēadmodū aranea ex florib⁹ uenenū, ita tu q̊q̃ ſophiſtaꝝ more, apparētis cōtra dictionis (ubi nulla eſt) uenenū colligis, q̊d uiro bono fraudulēter in faciē ꝓijcias. Eqdē pro certo ſcio, facile te hęc q̃ cōmemorauim⁹ probaturꝝ, ſi malignitas ac ptinacia tua id nō ꝓhiberet, qn̄ ueritatib⁹ his etiā cōſentaneū eſt, q̊d in apl'oꝝ actis dt Petrus, Viri Iſrahelitę, qd miramini aut nos qd intuemini, q̃ ſi nr̄a uirtute fecerim⁹ hūc ambulare, deus Abraham &c̄. glorificauit filium ſuum Ieſum &c̄.

Lutheranus morē induit araneæ.

Actuum. iij.

LONICE. continuo ad præcedentia. ¶Si aſſeris ſctōs non iuuare nos, ergo nec Chr̄s nos iuuat, q indies īterpellat pro nobis, q̊d idē utrimq̃ ſit officiū cæteris parib⁹. Sequit̄ ergo ex tuo argumēto eccliam erraſſe, ſctōs inuocandos & nō inuocādos, Poſtremo Chr̄i interceſſionē nō ꝓdeſſe. Quid ita inſanis? Sic probas inuocationē tuā? Labāt̄ hoc more oēs ueritatis impugnatores, atq̃ tu ſycophanta Balthaſar, & a dn̄o ruſus tangātur & accingantur itineri recto.

THEOLO. ¶Eaſdē ſp iteras ineptias ac nihil noui affers. Attn̄ neſcius eē nō debes eius q̊d ab initio oñdimus, Chr̄m nō mō eē interpellatorē, uerūetiā parit̄ cū deo p̄re gr̄æ & ſalutis actiuū collatorē, q̊d a ſctīs alieniſſimū ē. Proinde blaſphema eſt Chr̄i ad ſctōs cōparatio, quā hic ponis. Hæc ut po

Blaſphema ē Lutherani cōparario.

tius capias(mō ueritatis capax ſis)accipe rude exēplū. Petrus mltū armis ac pugnis ualēs, amici mei Ioānis induct⁹ ꝑcibus, hostē pulſat, meq; manib⁹ eius eripit ac defenſum dimittit, q̄d tn̄ niſi ob Ioānis grām & ꝑces nō feciſſet, Dic q̄ſo, nunqd hic pinde pro me pugnat Ioānes atq; Petrus? nunqd eodē mō opē ferūt, quū alter uerbis ac ꝑcib⁹, alter opa ac ui iuuet? Nequaq̄. Quēadmodū igit̄ hic ſe res habet, ita etiā ſcti ſuffragiis ac ꝑcib⁹ nob adminiculant̄, Chrs uero ꝑter interceſſionē, etiā reali actione opitulat̄, Nēpe q ait. Q̄dcūq; petieritis prēm in noīe meo hoc faciam &c̄. ſi qd petieritis in noīe meo hoc faciā. Neq; etiā iſanit (ut tu garris) doctor ille egregi⁹, ſed cū Paulo ſobrietatis uerba loquit̄ parit̄ & ueritatis, tu ꝟo ſycophantā agēs plane inſanis, ſi qs unq̄ inſanire uiſus eſt, ſiqdē ignoras qd ſit cōtradictio, & tn̄ alios hoc uitio laborare, ut ſibi ipis cēſeant̄ cōtradicere, totis neruis adniteris. Hæc nāq; inter ſeſe pugnare exiſtimas, ſi dixerim⁹, ſctōs inuocādos tāq̄ nr̄æ ſalutis ipetratores, ac eos nō inuocādos tāq̄ ſalutis nrę actores. Quare nihil min⁹ ꝓbare, nihil min⁹ ex illi⁹ eximii doctoris argumēto inferre potes, q̄ id q̄d tu inferre niteris eccliam erraſſe, aut Chri interceſſionē nō prodeſſe.

Exemplum clariſſimum.
Iohan. xiiii.
Paſtor Eſlingenſis.
Actuum. xvi.

¶Quod adducis Iob. v. ad aliquē ſanctoꝝ cōuertere facis pro tuo more citra iudiciū &c̄. Corripuit ꝑcedēti capite Elephas Themanites Iobū uirū ſctm̄ &c̄. deinde poſt mlta adiicit &c. ad aliquē ſctoꝝ conuertere &c.

LONICE continuo ad prædicta.

¶Vt diu⁹ teſtat̄ Aug. Amici Iob oēs diuia ſnīa reprobati ſunt, ſctō āt Iob ſinglare q̄dāmodo teſtimoniū diuinitus phibet̄, q̄ nō peccauerit labiis an̄ dn̄m. Et ergo in hoc libro ubi mltæ pſonæ locutæ ſunt, nō ſolū qd dicat̄, ſed a q̄ etiā dicat̄ cōſiderandū eſt. Proinde ſup uerbo Elephę, allato operoſe nūc digladiari ſuperfluum duximus.

THEOLO
Nō oīa uerba libri Iob ſunt autentica.
Ad Oroſiū. cap. ix.
Iob. primo.
Iob. quinto.

Lonicerus poſt aliqua interpoſita. Cap. XII

LONICE.

QVod aūt cauſaris in hūc modū, Abrahā orauit uiuus, ergo & mortuus, alioq eēt minoris pfectōnis & eā ob rē ſcti ſunt inuocandi, Nego enthimema

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tis tui cõſeq̃ues. Audi rationẽ. Quicqd nõ eſt uel exẽplo uel præcepto in ſcriptura fundatũ, nõ eſt tutum aſſerere. Sanctos defunctos inuocãdos ſcriptura nõ exprimit. At ſolũ deũ & Chr̃m eius nobis ꝓponit. Nõ curo ratiũculã tuã, atq; Machabeorum apochreſam.

THEOLO ¶ Hoc in loco ita gannis, ut nec pes nec caput usq̃ ap-

Sancti orant pro nobis. pareat. Nã ſic ſcriptũ eſt. Nũc, hoc eſt in hac uita, manẽt

I. Corin. xiij. fides, ſpes &c̃. ſed tñ euacuabunt in patria. Nam q̃d uidet

Roma. viij. qs, qd ſperat? De charitate uero ſcribit, ꝙ nunq̃ excidet,

I. Corin. xiij. ſiquidẽ in hac uita manẽs, in patria augebit. Hæc ſane in uia ſanctos ad ſalutis proximorũ feruens deſideriũ inclinabat, ſola fide tenẽtes, proximũ ob deũ amore eẽ proſequẽdũ. Cũ ergo contẽplent, q̃ placeat, q̃ grata ſit dilectio deo

Iohan. iij. Roma, v. proximi, q(aplo teſte) quũ inimici eſſem⁹, uſq; adeo dilexit nos, ut filiũ ſuũ unigenitum daret pro nobis, Quid dicis? Nũ ſancti illi⁹ amoris q̃ erga proximũ in hac uita cõſtituti flagrabãt, in pr̃ia penit⁹ immemores cẽſendi ſunt, qñ pl⁹ nos diligũt in cęlo q̃ in terra diligebãt? Pręterea cũ ſancti

Roma, viij. uideãt in cœlis Chr̃m, iugiter ꝓ nob interpellantẽ ſcd̃m ſuã humanitatẽ, nõne & ipſi eius exẽplo inuitati, redemptorẽ ſuũ imitabũt? An iccirco min⁹ erũt fœlices, aut ſtatui fœlicitatis eoꝝ aliq̃ mõ officiat, ſi ꝓ cõfratrib⁹ ſuis orauerint? quũ tñ ipſe Chr̃s, qui fœliciſſimã uitã agit, cõtinue pro nobis patrẽ interpellet. Præterea ſaluator nr̃ ex ſpecia

Marci. xij. Lucæ. xx. Lucæ. xv. li cauſa occaſionẽ ſumẽs de ſtatu ac gloria beatoꝝ, generalẽ doctrinam ac notitiã tradere uoluit qñ non mõ dixerit, Erũt ſicut angeli in cœlis, uerũ ait. Aequales angelis ſunt & filij dei ſunt. De angelis aũt teſtimoniũ ꝑhibẽs, inquit, Dico uobis, q̃ñ gaudiũ erit ſup uno pctõre pœnitentiam agente. Et iterũ. Dico aũt uobis, ꝙ ita gaudiũ erit in cœlo ſup uno pctõre. Nõne uides quãtũ erga nos amorẽ cœleſtis illa ac btã ſocietas p̃ ſe ferat? quantã noſtrã ſitiant ſalutẽ? q̃ bñ ex aĩo nobis uelint? Porro, ſi gaudeant ꝙ pctõr

Matthæi. xi. iã reſipiſcat, & delictorũ ſarcina abiecta, ad Chr̃i leue iugũ ſeſe cõuerterit, ꝓcul dubio eã cõuerſionẽ, anteq̃ facta erat

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

uehemēter uidere geſtiebāt, ꝙ ſi hoc dederis, ipſa te cōpel
lit neccĕitas fateri, ꝙ orauerit ad pc̄toris cōuerſionē. Quid
em̄ aliud eſt orō q̄ mente fit, q̄ deſideriū deo oblatū ut ipſe
largiať donū cupitū? Quid nunc habes q̄d ad hæc reſpon
deas? Oſtendimus em̄ ex ſcripturis ſanctos in cœlo, ean‐
dē charitatē retinuiſſe, quam dū uiuerent in terra, habue‐
runt. Dicis aūt (& recte quidē) ſanctos homines qui e uita
nondū emigrarunt, ex diuina ordinatione orare pro pec‐
catoribus. Tuū ergo fuerit, e ſcripturis aperire, ſanctos, q
mortē obierunt, ac cœleſtis præmij iā participes, dei maie
ſtatē cōtemplanť ad orandū non eſſe idoneos, quod reue‐
ra nunq̄ efficies. Nā ab omni impedimento cū intercipi‐
ente, tū retardante, iā liberati, quocūq; tendūt (id quod ad
orationis ualorē maxime attinet) toto ſpiritu pſeueranter
ferūtur, quod profecto lōge eis deerat in hac uita, qn̄ cor‐
pus q̄d corrumpiť grauabat animā. Si uero cœlites ſancti
tuo iudicio ad orādū nō ſint idonei, Iterū reſtabit oñdere,
deum eos nolle exaudire ſi orauerint. Et quidem id ſi de‐
deris, quo igiť modo in cœlis uerificabiť illud prophetæ,
Nimis honorati ſunt amici tui de⁹, ſi ſanctos quos audiuit
orantes in terris, exaudire rennuat interpellantes in cœlis
Et quia hoc abſurdum eſt, reliquum tibi oſtendere erit, ꝙ
nō deceat eoꝝ beatā uitā, ut ſaluatorē ſuū emulenť, aut eo
rū charitas nobis in aliq̄d interpellationis obſequiū ꝓdeat
Et cū horū nihil (etiā ſi te rūperes) probare poſſis, mitte tā
dē nugas, atq; ad te redi. Cogita q̄d dicas, noli tā audacter
dānare, q̄d reprobare nequis. Ratiunculā nō curas, cuius
certe nodū neq; pſpicere neq; diſſoluere uales. At uero li‐
cet hæc cādide lector q̄ iā audiſti, ſint grauiſſima & a fidei
pietate nimis aliena, audies tn̄ grauiora, Machabeorū li‐
bros hic bellus hō contēnit. Vide q̄ſo, q̄ placet homo ſi‐ Libri Macha‐
bi. Sed quis hunc cōſtituit ſcripturarū cenſorē? An huic beorum ſunt
in manu eſt reijcere libros, quos mater nr̄a ſuſcepit eccl'ia? autentici.
At ſcio quā rem agit, Nā idip̄m & Lutherus nō ſemel fa‐
cit, nēpe ut dorſum ſuum a ſcripturarum oneribꝰ diuertat

Diuus aũt Hiero. in. ij. prologo librorum Machabeorum dicit hos libros inter diuinorum luminũ annotari hiſtorias, licet in canone Hebræorum nõ habeant. Itẽ diu' Aug. libro xviij. de ciuitate dei, lib. quoque. ij. cõtra epľam Gaudẽtij affirmat hos libros ab ecclia acceptatos, utit quoque eiuſdẽ ſcripturæ teſtimonijs in libro de cura pro mortuis agẽda, & ſermone, xliiij. ad fratres in eremo. Proinde iã ſpectare licet, quam inique in ſolutione qnti argumẽti uenerando theologo inſultaueris.

Ca.xxx. Ca.xxiij. Ca.primo.

LONICE. cõtinuo ad pcedentia. ¶Cur nõ cũ fiducia accedim' illũ q nos hortat & inuitat, ut ſeſe cõueniam' &c. nõ rẽnuit petitionẽ tuã, q dixit, Petite & dabit uobis. Et iterum. Quicquid petieritis in nomine meo dabit uobis.

THEOLO ¶Idẽ repetis, & alijs atque alijs uerbis inſcitiã tuã magis prodis. Ecclia nãque ſic ſctõs implorat, ut deũ & Chrm ei' nobis facilẽ reddãt, ĩſup ecclia pculas (quas collectas uocas) ad ſctõs dirigẽs, ſp Chrm tanquam toti' ſalutis caput, & autorẽ cognoſcit, quod & apľs nos docet facere qñ dt. Per ipm ſp offeram' hoſtiã laudis. i. fructũ labiorum cõfitentiũ nomini eius. Et tu miſer tibi pſuades, nos deum excludere, ut nec Chrm eius cõueniamus, qñ ſanctos accedimus.

Hebræ. xiij.

LONICE. continuo ad prædicta. ¶Nõ eſt quod cauſemur, Sancti ſunt iã ſalui, euaſerũt huius picula mũdi, ſunt iã ſine pctõ immaculati, nos in medio mari adhuc fluctuamus omnigenis polluti uitijs, ideo pias eorum pces lubẽtius audiet &c. ſctõs euaſiſſe mũdi malignitates nemini nõ cõpertũ eſt, eos oĩno ſaluos, nõ eſt certũ, cũ nondũ ſint ſuſcitati, necdũ receperit quiſque ſecundũ opus fidele mercedem.

THEOLO ¶Si de ſctis q adhuc in purgatorio forte detinẽt ſermo tibi eſt, facile tuæ ſnĩæ accedim'. Si uero ſctõs oĩno a culpa alienos, & iã purgatos, dicis nõ oĩni ex pte ſaluos & beatos, eo potiſſimũ noĩe, quod ob corpis abſentiã, nondũ ſcdm fidele opus (ut tuis uerbis utamur) receperũt mercedẽ, eadẽ rõne dixeris, dãnatos in inferno, nõ oĩno pditos, cũ & ipſi in ſuo corpe, infidelis opis nõdũ acceperũt mercedẽ.

Sin aūt Lutheranorū more, aliā moliaris excitare hęreſim Sancti āge-
ut mētiatis aīas beatorꝶ añ generalē reſurrectionē, nō intu neralē reſurre-
eri faciē dei, addas ergo his etiā, nec angelos diuinā maie- xionē uident
ſtatē intueri, & q̄ magis hāc hæreſim cōfirmes, uide quod deum.
ſcriptū legimus. In quē angeli deſiderant proſpicere. De- I. Petri. I.
ſideriū uero rei nōdū habitæ eſt. Sed ut te hac inſania libe
remus, recolere debes, a morte angelis nō inferiores, ſed
æquales (teſte ipſo ſaluatore) nos futuros. De angelis aūt
ſic ipſa ueritas loquit. Dico aūt uobis qm̄ angeli eorꝶ ī cœ Matth. xviij.
lis ſp uident faciē pr̄is mei, q in cœlis eſt. Q̄uo igit angelis
in cœlis uultū dei uidentibus, diua uirgo, q̄uo ſancti toti⁹
eccl'ię, principes ap̄li, primicias ſpūs hn̄tes, uſq; ad finē mū Roma. viij.
di beata illa ac iucūda uiſione priuabunt? Præterea nimis
deſipuit apl'us, q tanto deſiderio flagrabat ut diceret, Cu- Philip. I.
pio diſſolui & eē cū Chr̄o, ſi beatā dei uiſionē ad finē uſq;
mūdi putauerit differendā. Ampli⁹ ad Corin. ſcribit. Au
demus aūt & bonā uoluntatē habemus peregrinari a cor ij. Corin. v.
pore, & p̄ſentes eē ad dn̄m. Et ideo cōtendim⁹, ſiue abſen
tes ſiue præſentes, placere illi. Q̄uo aūt auderet apl'us, q̄uo
uolūtatē nr̄am bonā eſſe affirmaret, q̄ deſideramus p̄ſen-
tes eē dn̄o, niſi tale deſideriū, diuinæ ordinationi cōſenta-
neū eē cognoſceret. Et q̄uo quæſo apud Iohannē diceret
Chr̄s. Qui uerbū meū audit &c̄. in iudicium nō uenit, ſed Iohan. v.
tranſiet a morte in uitā? His accedit q̄d alias dicit. Nō em̄
tm̄ dicit. Vbi ego ſum, illic & miniſter meus erit, ſed etiā Iohan. xij.
dicit. Vbi ego ſum, illic & uos ſitis. Pater q̄s dediſti mihi, Iohan. xiiij.
uolo ut ubi ſum ego, & illi ſint mecū, ut uideant claritatē Iohan. xvij.
meā quā dediſti mihi, q̄ dilexiſti me añ mūdi cōſtitutionē
Si ergo ſancti uideant claritatē Chr̄i, utiq; ſunt beati in ui
ta æterna. Hæc etem̄ Chr̄o teſtante eſt uita æterna, ut co- Ibidem.
gnoſcant te ſolū deū uerū, & quē miſiſti Ieſum Chr̄m &c̄.
& nūc clarifica me &c̄. claritate quā habui priusq̄ mūdus
fieret apud te. Huius gn̄is eſt, q̄d de diuite epulone ſcribit Lucæ. xvi.
q mox defunctus, in inferno ſepultus eſt, Huic etiā alludit
illud q̄d dn̄s cruci affixus dixiſſe latroni legit, Amen dico

Lucæ.xiii. Lucæ.xvi.

tibi, hodie mecũ eris in paradiſo. De Lazaro q̃q; ſcribit, ꝙ
fuerit recept⁹ in ſinu Abrahæ. Atq; plurima e ſcripturis
loca cõmemorare poſſem, ſi ſuppeteret otiũ. Quare ſi cœ
leſtis gl̃iæ nemo ꝑticeps erit an̄ extremũ iudicij diẽ, ſed oĩ-
bus ſubtrahit. q̃d igit frugis & q̃d gl̃iæ tandẽ attulit Laza
ro, alijſq; ſc̄tis patriarchis & prophetis iucũda ac optata il-
la Chr̄i reſurrectio, atq; ad tartara deſcẽſus? Rurſus quid
ſanctis patriarchis (ſi nõ eos ſecũ introduxiſſet) Chriſti in

Ephe.iiij.

cœlũ profuiſſet aſcẽſio, de q̃ inq̃t apl̃s, Aſcẽdens Chr̃s in
altũ, captiuã duxit captiuitatẽ. Tota igit uia erras nuga-
tor euãgelice, monſtraq; producis.

¶Lonice. paulo poſt præcedentia. Cap. XIII.

LONICE.

CHriſt⁹ cũ pr̃e ſuo, anteq̃ orem⁹ intuet corda nr̃a, nõ
habet opus alijs q̃ ꝓces nr̃as ad eũ deferãt, ꝑinde ut ẽ
in hũano principũ & ſummatiũ aulico regimine &
adminiſtratiõe, ſinam⁹ ſc̄tõs ſua quiete perfrui &c̃.

THEOLO

¶Non cernis ꝑ inſania q̃ te furor exagitat miſer. Quis
em̃ adeo inſcitiã ſuã unq̃ ꝓdidit in ſacris ſcripturis, atq; tu
hoc in loco facis. Nõ em̃ nos fugit, ꝙ deus intuitus fuerat

Tobiæ.xij. Q̃uo angeli offerunt deo orationes. Retorſio argumenti in authorem.

cor ipſius Tobiæ, ad quẽ tñ angelũ dixiſſe cõſtat. Qñ ora-
bas cũ lachrymis &c̃. ego obtuli or̃onẽ tuã dño. Dicunt
aũt angeli uota nr̃a offerre deo, nõ q̃a eũ doceant, ſed quia
eius uoluntatẽ ſup eis cõſulũt. Ad oĩa quidẽ ſciẽda, diu⁹ in
quit Aug. ſufficit deo ſua ꝑfectio, habet tñ nũcios, id eſt,
angelos, nõ q̃ ei q̃ neſcit annũciẽt &c̃. ſed bonũ eoꝝ eſt de
opibus ſuis, eius cõſulere uolũtatẽ, cũ cæteris eius ſentẽtijs
uide eũ in libro de orãdo deũ, & lib. de gr̃a noui teſtamẽti,
ubi materiã diligẽter expẽdit, uerꝫ ut ad inſtitutũ reuerta-
mur, nonne cõſiderabis te proprio nũc mucrone cõficiẽ-
dũ? Deus pr̃ anteq̃ oram⁹ intuet corda nr̃a, nõ alijs opus
habet, q̃ ad eũ ꝓces deferant, q̃d ergo opus eſt, aut q̃d pro-
deſt Chr̃m apd̃ deũ patrẽ ĩterpellatorẽ habere? Sinam⁹ er
go (ut tuis ṽbis utar) Chr̃m ſua quiete ꝑfrui, Deus pr̃ nos,
etiã Chr̃o non ĩterpellãte, audiet, quẽadmodũ olim Abra
hã, Iſaac, alioſq; ueteris teſtamẽti pr̃es Chriſto nondũ in-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

terpellatore exiſtente exaudiuit.

LONICE continuo ad prædicta.

¶Qui em̄ orēt cū ſuſcitati nō ſunt, atq; Chr̄s, ꝙ ſi maxime intercedant, inuocationis p̄ceptum uolo exhibeas.

THEOLO

Retorſio argumenti in authorem.

¶ Hoc itē dicis, quaſi cineres nōdū recollecti, ſint beatis animabus ad orandū neceſſarij. Nec aduertis hominū miſertime, orationē & gratiarū actionem nō corporis, ſed ſpirituales, hoc eſt animi eſſe ōpationes. Quocirca ſi ob ſolā corporis nondū ſuſcitati abſentiā animæ beatæ & intellectu & uoluntate orare nō poſſint, eadē nimirū rōne deo gratias agere non poſſunt, imo nec intellectu deū uidere, nec uoluntate eo frui. Inſtar ergo trunci iacent oīno mortuæ, & omni operatione deſtitutæ. Præterea dic nobis de anima Epulonis qd ſentis, An & ipſa ob abſentiā nondū ſuſcitati carporis p̄pediebaṫ, quo minus precareṫ, & diceret, Parer Abrahā miſerere mei. Et iterū. Rogo te pr̄ mitte Lazarū &c̄. Et hoc eſt quod poſtea q̄ hæc ſcripſerā, accepi, tibi a uenerando doctore obiectū eſſe in his uerbis. Ecce ſi mortuꝰ damnatus potuit orare Abraham pro aliis qui erant ſuper terrā, ut gratiā pœnitentię conſequerētur, mlto magis id facere poſſunt mortui ſaluati. Rurſum, Nonne etiā in Apocalypſi animæ defunctorū deum exorabant, pro effuſi ſanguinis ultione. Poſtremo ut te proprio telo iugulemus, nos legimus ſuperiuſq; oſtendimus, id quod neq; tu inficias ire potes, nonnullos in ſuis neceſſitatibus, ſanctoꝝ uiuorū recte imploraſſe ſubſidia. Et quomodo mutuo alter pro altero orare debet, præceptum habemus, præceptū ergo inuocandi uiuos uolo exhibeas, & cum illud afferre nequiueris, eo ꝙ ſola nobis diuinæ maieſtatis præcipiaṫ ſufficiatq; inuocatio, quid ergo inuocationis mortuorum præceptum requiris? Quis iam non uidet, quam aniliter hic homo deſipiat, & quantas nugas commemoret?

Lucæ.xvi.

Apoca.vi.

Retorſio argumenti in authorem.

LONICE. continuo ad præcedentia.

¶Nec mirū eſt eccleſiā errare papiſticā (q̄uis pijs non offecerit ille error) q̄ tot ſæculis (horrendū dictu) torſit miſeras conſcientias, coacta confeſſione, ſatisfactione, ſtatis,

ieiunijs, ceremonijs nō chriſtianis &c̄. blaſphemat̃ deꝰ hodie, & nomen eius in cultura & adoratione ſanctoꝝ ſuoꝝ. Tot ſunt hodie alieni dij, q̄t Romana ſynagoga ſanctos habet in ſuo Cathalogo.

THEOLO ¶ Minus obſcurū eſt tuū mēdaciū, q̄ q̄d refelli mereat̃, aut rñſione dignū ſit. Quis em̄ o iſanū caput (ut diui Hierony. uerbis utar) ſanctos tanq̄ deos adorauit? quis hoīes deos eſſe putauit? Sub hæc ex imploratione ſanctoꝝ, mō idolatriæ, mō blaſphemiæ eccl'iam Romanā ſuggillas, atq; ſuſpectā facis, quaſi ipſa ſit quædā ſpecialis eccl'ia, q̄ ſola ſanctos inuocet, q̄s uniuerſalis eccl'ia nō inuocet; queſo te q̄tus quiſq; chriſtianoꝝ hoīm, unq̄ docuerit ſanctos nō inuocandos extra Baſilidē, Eunomiū, & Vigilantiū antiq̄s hæreticos, oīm olim calculis uictos & dānatos; & p̄ter perditorū Lutheranoꝝ colluuiē? atq; quū pręter hos, ne unū quidē nominare poteris, & eccl'iam dei ex hęreticis, impiiſq; hoībus nō poſſe cōſtitui, reliquū fuerit, ex tribus duntaxat antiquis & ijs dānatis pariter & ex Lutheranis hæreticis cōfici eccl'iam. Porro a morte Vigilantij q alijs duobus ſuperſtes fuit, & in cuius erroribus cōfutandis, abijciendiſq; uehementer ſudauit, & ſummo nixu diuus obſtitit Hierony. uſq; ad Lutheranā peſtē, q̄ hac tēpeſtate dominicū gregē ubiq; terrarū inficit, ferme mille centū quinq̄ginta anni abierunt, quibus a minimo uſq; ad maximum chriſtianus ppl's admirando quodā deuotiōis affectu, ſanctorū uenerationi implorationiq; deditus fuit. Hæc quū ita ſint, cōſequens profecto eſt aut nullā inter hoīes, tot ſeculis eccl'iam Chr̄i fuiſſe ſup terrā, aut certe ſi quā fuiſſe cōtendere uoles, eā totā hæreſum errorūq; turbis ac blaſphemijs inuolutā ac infectā, neceſſum eſſe dicas. Cernis ne ſycophanta miſer, etiā ſanctā & catholicam, id eſt uniuerſalem te fœdare ac conſpurcare eccl'iam, quando in articulo inuocationis ſanctorū Romanam eccleſiam blaſphemiæ inſimulas.

Soli tres heretici quōdam dānarūt ſanctorum uenerationem.

Lutherani in maximum cadūt incōueniens.

¶ Lonic. poſt uaria blaſphemiaꝝ exēpla. Ca. XIIII.

LONICE

ET tu quoqȝ Balthaſar Satler Eſlingenſis &c̄. nonne adhuc diſtinguis cū tuo monacho iſto. Sācti nō ſunt (ne uirgo quidē deipara)inuocandi, ut nobis qd pręſtent adminiculi, ut nos iuuent cū nō poſſint, ſed orēt &c̄ Sed ꝙ adhuc ſanctos inuocandos eſſe clamas, ut pro nob̄ orent, uideris mihi exorbitare id q̊d &c. ex tuiſipſius uerbis clarū eſt, cū & orare ꝑ nobis etiā ſit auxiliū. Si em̄ ſancti orant, certe orōne ſua nos iuuant &c.

THEOLO

¶Pertædet hic meras & pudendas nugas refellere, quibus tñ antea, iterū atqȝ iterū ſatisfecimus, non em̄ noui qd affers, ſed cuculi more, eādē cantilenā recātas. Quare ſuggillatione tua ꝑtermiſſa ad alia redeamus.

LONICE in ſolutione quarti argumenti.

¶Non ſoli Iſaaco, ſed toti mundo aduſqȝ ſæculi conſummationē de⁹ bñ uult propter Abrahamū, quā ob cauſam: ut cōpleat iuramentū q̊d præſtitit Abrahæ, & q̊d obaudierit uoci ſuæ. Quęſo te q̄ eſt ſequela: propter Abrahamū deus bñfecit Iſaaco & ſemini eius, igit̄ inuocandus eſt Abrahamus, nēpe mortuus tū erat, adeo truncus es, ut nihil intelligas, & doctorē agis eccl'iæ dei, illū inuocari neceſſum eſt, q nos iuuare pt, & q datus eſt nobis quondam promiſſus auxiliator. Non em̄ Abrahamus promiſſus & datus eſt nobis adiutor, ſed quid dicit ſcriptura: In ſemine tuo benedicent̄ &c̄. quēadmodū Paulus, In ſemine tuo inquit q eſt Chrūs &c. Chrūs dei filius eſt, propter quē de⁹ Abrahæ iuramentū præſtitit, hac rōne ſeminis, filij Abrahę ſumus, In hoc ſemine omnes benedicimur, hoc ſemen datū eſt nobis in certiſſimū auxiliū, dein in mediū redemptionē &c. non Abrahā. Ergo illud ſemen inuocari mō, non Abrahā prorſus debet &c. Quis em̄ unq̄ dialecticorū ita intulit, Deus Iſaaco propter Abrahā benefecit, ergo Abrahā eſt inuocandus, imo Abrahami ſemini bñ uoluit propter iuramentū ſuū, nō propter ipſum tātū, Abraham nihil eſſet, niſi deus optimus, maxim⁹ illū reſpexiſſet, non tā ipſum, q̄ iuramentū ſuū, Non eſt dubiū qn & hodie propter ſanctos ſuos prophetas, ap'ſos, martyres, deus

bñ uult chriſtianis oībus, nõ propter eos tm̃, ſed ꝙ credi-
derũt uerbo eius, uixerunt in Chr̃i mandato, imo ꝙ filiũ
& ueritatẽ cõfeſſi ſunt, quanq̃ plus deus uerbũ ſuũ reſpi-
cit & promiſſionẽ, q̃ ullã creaturã, certũ eſt ꝙ ſuos diligat
&c̃. itaqꝫ & propter ſc̃tõs ſuos q eũ in hac uita cõfeſſi ſunt
nõ parꝫ bñficẽtię exhibet mortalibꝰ donec cõpleať nume
rus eorꝫ, ſꝫ nõdũ ſeqť, deꝰ bñfecit eccl̃ię primũ ꝓpť Chr̃m
deinde propter mẽbra Chr̃i, ergo mẽbra ſunt inuocanda.

THEOLO ¶Qũo ſolus Chr̃s, qũo etiã & Abrahamus ſit inuocã-
dus, ſatis paulo ſupius expreſſimꝰ. Deinde licet Abraha-
mus nihil eẽt (q̃d & nos dicimꝰ) niſi deꝰ gratuito eũ intui-
tu reſpexiſſet, grãmqꝫ iuſtificantem cõtuliſſet, nẽpe q ali-
as & ꝑditionis filiꝰ, & ꝑdẽdorꝫ filiorꝫ pr̃ mãſiſſet. Ad hęc
licet etiã ipſe nõ ex opibus, ſed ꝑ ſolã fidẽ charitate forma-
tã ſit iuſtificatus, tñ ꝑ fidẽ iã iuſtificatus, deo auxiliante, bo
na opa fecit, quorꝫ certe contemplatione, deus poſteris eiꝰ
benefecit, quã ob cauſam & dñs Iſaaco dixit. Ego tecum

Gene. xxvi. ſum, benedicã tibi, multiplicabo ſemen tuũ propter ſeruũ
meũ Abrahã. Fecit etiã deus eius poſteritati bene, ut ſpõ-
ſionẽ ſuam adimpleret, & uerbis facta reſponderent quan

Ibidem. do dixit. Tibi & ſemini tuo dabo uniuerſas tegiones has,

Deꝰ propter bona opa Abrahæ iurauit Gene. xxij.

cõplens iuramentũ q̃d ſpopondi Abrahã &c̃. & benedi-
ceně in ſemine tuo oẽs gentes, eo ꝙ obedierit Abrahã uo
ci meę. Hæc nõ ſatis eſt recẽſuiſſe, ſed oĩno etiã optet non
ſomnolẽter (q̃d tibi curę nõ eſt) cõſiderare deũ iuramentũ
promiſſiõis Abrahę, ob eiꝰ bona merita ſpopõdiſſe. Scri-
ptũ eſt em̃, Per memetipm̃ iuraui dicit dñs, qa feciſti rem
hãc & nõ pepciſti unigenito filio tuo bñdicã tibi &c̃. &
bñdiceně in ſemine tuo oẽs gentes terræ, qa obediſti uoci
meę. Hęc tui Lutherani diligenter aduertant, qui oĩa ſoli
deo aſſcribentes, nihil bonis opibus tribuunt.

LONICE. in ſolutione ſexti argumenti. ¶De mãmona iniqtatis &c̃. Quis ergo ſenſus eſt? opa
nr̃a ſunt fidei fructus. Fides aũt in cã eſt ſola, ꝙ dñs nos ag
noſcat, Chr̃s ille ſolꝰ eſt dñs oĩm, q nos recipit. Sed qa q̃d
minimo chr̃iano impartiť, & Chr̃o fit, ſuo ipſius teſtimo-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

nio nihil aliud uult, q̃ ꝙ in ęterna rabernacula nos recipi⸗
at ipe q fidē inſpicit, q̃ charitatē opata eſt, q ſunt ueri & ui
ui ſcti, q̊s Chr̃s ſibi uendicat ac ea q̃ ipis cōtingūt nō ſecus
acceptat atq; ſibi fierent, ideoq; recipiunt iſti amici, id eſt,
ſunt in cā ꝙ Chrūs deficientes recipiat.

¶Calumniā quā hactenus latentē ſp aīo ſpirabas, nunc THEOLO.
oībus palā cernendā profers, atq; in lucē prodis. Nunc de
mū uirus illud euomis, q̊d huc uſq; non ſatis cognitū fuit.
Etenī inſcitiā tuā hactenus in cauſa eſſe credideram ꝙ do
ctorē illū eximiū contradictionis incuſaris, ubi nulla con⸗
tradictio, nihil repugnans erat, ſed mera, ſicut ſupra oñdi
mus (ut dialecticoꝝ uerbo utar) æquiuocatio, quā cōtradi
ctio ſecū minime patit. Nūc uero luce clarius cōſpicio ag
nitā ueritatē p̄ malitia (ut eſt fere hęreticoꝝ ingeniū) te op
pugnaſſe. Quēadmodū nāq; hic dicis Chriſtū ſolū eſſe do Aperit Lu⸗
minū oim̄, q nos in æterna recipit tabernacula, ita & do⸗ therani mali⸗
ctor ille nō uulgaris eruditiōis hō aſſeruit Chr̄m eē ſolum gna calūnia.
oīm dn̄m, q in nobis grām opat ſanitatū. Silr ut dicis pau⸗
peres Chr̄i nos in ęterna tabernacula recipe, id eſt eos eſſe
in cā, ꝙ Chr̄s recipiat, ita & doctor ille uoluit ſctōs ī cā eē
ꝙ Chr̄s nobis ſanitatū uirtutē operet. Ad hęc, ſicut Chr̄i
pauperes, nihil opationis adhibēt, q̊ in ęterna recipiamur
tabernacula p̄ter orationē, ita profecto & ille uoluit ſctōs
imploratos, nihil adhibere opationis, q̊ ſanitatis aut ſancti
ficationis grām cōſequamur, extra ſolā orationē, Deniq;
ſicut eleemoſyna cōcluſa in ſinu paupis etiā nō ſupplicātis
orat & impetrat apud deū, quēadmodū ſcribit. Conclude
eleemoſynā in ſinu pauperis & ipſa orabit pro te, id ē deū Ecle. xxix.
prouocabit ad tui remunerationē, ita dicim⁹ & ſctōꝝ me⸗
rita etiā nō ſupplicantiū, eo mō q̊ declarauim⁹, cū orare tū
ipetrare nob̄ bona apd̄ deū, q̊d & tu mō de opib⁹ Abrahę
affirmaſti, O igit egregiū ſophiſtā, nōne captioſe tuę q̄ſti
ones cōcluſiōeſq; in p̄ntia tibi obſūt? Nōne te calūnię mē
daciq; arguunt? qui ad hoc doloſe inuigilaſti, ut uirum
egregiū in quo cū literis probitas morū ac uitę ſctimonia Paſtor Eſling.

exæquo certat, & ſine cõtrouerſia te meliorẽ, de cõtradi-
ctione utpote a ſeipſo diſſidentẽ notares.

Lonicerus in ſolutione ſeptimi
argumenti. Cap. XV.

LONICE. ESto ꝙ ſancti cõtemplent diuinũ uultũ, ſic reſpondeo Angeli nõ ſunt inuocãdi, ergo nec ſancti, qñquidẽ inuocatio ſolũ deũ concernit, ex q̃ om̃is ſalus nr̃a de pẽdet & iuuamen, ſpirituũq; adminiſtratoriorũ erga nos cura. Poſtremo ſi uelis ſanctos iuxtaq; angelos inuocãdos oſtende ſcripturã, ſcripturã a te poſco &c. quã dũ produ-
cere nõ potes, claret quæ ſit tua inſania.

THEOLO. ¶ Non mõ donamus, uerũetiã docemus, ſolũ deũ, tan-
q̃ oĩs nr̃æ ſalutis tũ aiæ, tũ corpis authorẽ. Porro quũ fide
les diſcipuli Petrũ apl'm inuocarent, quatenus a Chr̃o ob-
Act.ix. tineret ſuſcitationẽ Tabitę uiduæ defunctæ, nõne illa ipa
inuocatione diuinã recognoſcebant uirtutẽ? Nihil itaque
mirũ ſi circa ſanctoꝝ angelorũ inuocationẽ, ſimile qddam
cõtingat. Etenim angeli hoĩbus opitulant, dicente pro-
Danie.x. pheta. Non eſt q adiuuet me, niſi Michael princeps ue-
Ibidem. ſter. Præterea apud eundẽ prophetã princeps (id eſt ange
lus) Perſaꝝ reſtitit angelo Gabrieli, ſpatio uiginti dierum
Atq; ob hanc cauſam angeli, etſi propria locutiõe ſint dei
miniſtri, in ſcripturis tñ dicunt nr̃i, & nobis cõtra aduer-
ſas tenebrarũ ptãtes in cuſtodes a deo dati. Nã iuxta ſalua
toris uocẽ, Angeli eorũ in cœlis ſp uident faciẽ pr̃is mei,
Matth. xviij. qui in cęlis eſt, ubi gloſſã, magna dignitas animaꝝ, ut una
quæq; habeat ab ortu natiuitatis in cuſtodiã ſui, angelum
Actuum.xij. delegatũ. Vñ & in aploꝝ actis dicebant, Angelus eius ẽ,
uidelicet Petri apl'i. Cur ergo angelos tãq̃ dei miniſtros,
nr̃os uero infra deũ patronos inuocare nefas fuerit, ut no-
bis apud deũ bona obtineant, qbus diuino iuſſu nr̃i cuſto-
dia demandata eſt, ut ſic deus in ipſis, ut in ſuis miniſtris
honoret? Tu uero Germaniæ peſtis & bonoꝝ hoĩm cor-
ruptela, apto Marte in dei ſanctos debacchans atq; ſæuiẽs
ſcripturas requiris, q huic rei ſuffragent, q̃ doceant ſctõs

inuocandos, q̄bus liquido huius rei innoteſcat ueritas, bene eſt & tuo more facis, at nos contra abs te ſcripturas poſtulamus, q̄bus ſanctorꝫ inuocationē hoībus interdictā eē tueri poſſis, quas cū afferre, niſi adeo ꝑ te adulteratas penitus ac corruptas nequeas, illud ſaluatoris clypei loco aſſumendū ſtatui. Qui nō eſt contra uos pro uobis eſt, imprimis quū ueritas nr̄a tot ſcripturis ſit cōſentanea, ſignis q̊q; q̄ plurimis atq; prodigijs ꝑ ſpm̄ ſanctū cōprobata. Et quidē miranda eſt Lutheranorꝫ temeritas, q in eo reprobant eccl̄iam, ſanctoſq; doctores, q̊d ſacra nō ĩprobat ſcriptura

LONICE.

¶ Ais, ſi caput Chr̄s intercedat & mēbra, in tertio argumento diuulſum eſt, Primū caput nr̄m excitatū, & ſic intercedit, mēbra ſi excitata, adhuc Chr̄i inuocationē & interceſſionē ſcriptura tota nobis cōmendat, ſanctorū nullo quod equidem ſciam loco.

THEOLO

¶ Fuga quā ſuꝑ Chr̄i reſurrectionē ſtruere conaris, q̄ ſit a fide aliena, & q̄ ſapiat hæreſim, dein q̄ ſit ridicula ex ijs ſatis liquet q̄ antea diximus, p̄cipue quū om̄e id q̊d merito & pie credi debeat, in ſacris lr̄is manifeſte expreſſum uis habere, quaſi nō ex his q̄ legimus, aliqua etiā q̄ nō legimus, intelligamus. Quocirca tuæ partes fuerint, oſtēdere ubi in ſacris lr̄is nomē habeat, Homouſion, q̊ pr̄ & filius cōſubſtantiales deſcribunt, Vbi pr̄em ingenitū, ubi Chriſtū in corꝑe, aīa, & deitate, ſub utraq; ſpecie ſacramēti cōtineri, ubi diē dn̄icā, prima hebdomadarꝫ die, & nō ultima (ut in ueteri lege) celebrandā legeris, Et ut ſemel dicā oñde tu q̄ſo, q̊ in loco ſacræ ſcripturæ proditū ſit, euangeliū illud eē Matth. apl̄i, q̊d cōi oīm ſn̄ia eius eſſe ꝑhibet. Itidē de cæteris euangeliſtis requiro, Et quū iſtud ex canonica ſcriptura nō habeat, ſed ex ſola eccl̄iæ traditiōe firmit̄ credit. Neq; p̄terea aliq̄d p̄miſſorꝫ in ſacris lr̄is exp̄ſſum oſtēdere poſſis. Reſipiſce obſecro, & anatematiza totiꝰ Lutheranæ cæcitatis p̄cipuū fundamētū, atq; tibi ꝑſuade eccl̄iæ atteſtationē, approbationēq; ualidā eſſe, etiā in his q̄ in ſacris lr̄is nō exprimunt. Alioqui ꝑleue fuerit, eodē tuo ar-

gumento quempiã probare euangelia nõ eſſe deſcripta in ſtinctu ſpũs ſancti, neq; eo ipſo authore, ſed ab his qui homines erant, & præterea nihil. Nullius itaq; prætij, nulliuſq; authoritatis ea eſſent q̃ in illis cõſcripta cõtinent.

LONICE ¶ Hic quoq; quũ non haberes q̊ te uerteres, recurris ad Apocalypſim quæ ad pugnã ualere nequit. Tu argumentaris, ſancti ſunt fratres nr̃i, ergo ſunt inuocandi &c̃. nunq̃ nõ infers, q̊d ex textu quẽ adducis colligi nulla rõne põt adeo ne mica quidẽ ſalis in te trunco dilitеſcit.

THEOLO ¶ Audi qd uenerandus doctor Iacobo ſcripſerit postri die q̃ Hoochſtrat⁹ calamũ huic articulo admouiſſet. Nõ inqt ſicut futilis ille Lonicerus calũniat, intuli. Sancti ſũt fratres nr̃i, ergo ſunt inuocandi, ſed ſic inter cõcionãdum argumẽtabar. Sancti in cœlis apud pr̃em uiuẽtes, probantur in Apocalypſi fr̃es nr̃i, ergo nos ut fr̃es ſuos diligunt. Si nos diligũt, ergo actus dilectiõis exhibẽt, q̊ꝝ, interpellare pro fratrib⁹, nõ eſt utiq; poſtrem⁹ &c̃. Hinc ſatis perſpicuũ eſt apoſtatã illũ, infidelr̃ meũ recitaſſe argumẽtum ſed optuit ſolutioni ſuę uiã parare. Vides ne mõ nugator euãgelice malignitatis tuæ p̃ſtigias iã interceptas, quũ ille nõ ſctõs inuocãdos, ſed eos pro nobis orare nõ pœnitẽdo cõcluſerit argumẽto. At hęc nõ paꝝ roboris p̃fati doctoris cõcluſioni affert id q̊d in eodẽ libro ſcribit Ioãnes. Data ſunt ingens angelo incẽſa mlta, ut daret de or̃onib⁹ ſanctoꝝ oim, ſup aureũ altare, q̊d ẽ añ thronũ dei. Si oim ſanctoꝝ obtulit or̃ones (neq; inducere aim poſſum, ut credã eũ excluſiſſe ſctõs in Chr̃o dormiẽtes) Obtulit ergo angelus & hoꝝ or̃ones. Hi aũt (cũ oib⁹ bonis pleni ſint nulliuſq; indigeãt) pro ſe nõ orant, orãt itaq; pro nob̃ cõfratrib⁹ ſuis. Et ne hoc nimiũ abſurdũ tibi uideat, tali cõfirmamus

Corin. xij. argumẽto. Apud Paulũ legim⁹. Pro inuicẽ ſollicita ſunt mẽbra & ſi qd patit unũ mẽbrũ, cõpatiunt oia mẽbra, ſiue gloriat unũ mẽbrũ, cõgaudẽt oia. Vos ãt eſtis corp⁹ Chr̃i ſcilicet myſticũ. Hoc ãt corp⁹ cõſtituit ex mẽbris int⁹ inter ſe charitate ordinatis. Ordo ãt ille cõſurgit ex ea mem

brorum unione, q̃ eſt ad caput ipſi⁹ corpis, q̃d ē Chrs. Porro Apoca.vi.
ſcti cœlũ incolẽtes Chro capiti maxīe ſunt uniti. Sũt etiã
iuxta ſcripturã, iuxta corp⁹ Chri, pcipuo cõfrẽs nri. Frater
num aũt charitatis ē ſe mutuo onerib⁹ leuare q̃tũ ipa iuſtitia
pmittit. Quo circa reliquũ eē uidet eos pro nra ſalute apd
deũ ſuis oronib⁹ laborare, q̃d ſatis ex Apocalypſi nos oñ-
diſſe reor apud quẽuis, mõ rõnis exps nõ ſit. Poſtremo quod
hac de cã dicis Aapocalypſim Ioãnis nihil ad pugnã uale Pſalm̃.lxxx.
re, nihil mirũ facis. Nã ita eſt fere hereticorum ingeniũ, ut iu
xta pphete uocẽ ab onerib⁹ dorſũ diuertãt. Nã piñ argu-
mẽtaris ac ſi diceres, Aduerſarij gladi⁹ eo nõ ualet ad pug
nã, quod ictũ ei⁹ neq; ferre, neq; declinare ualeã. Ceterum Hie- Lib.i.ca.xiij
ronym⁹ cuius doctrinã nemo nõ mirat, in prologo Apo
calypſis, eã aſſcribit Iohãni aplo & euangeliſtæ. Et cõrta
Iouinianũ ad probandũ eũdẽ euãgeliſtã etiã fuiſſe pphe-
tã, ſic de eo ſcribit. Vidit eñ in Pathmos inſula &c̃. rele-
gatus, Apocalypſim infinita futurorum myſteria cõtinentẽ
Preterea diuus Aug. li.i. de ſctã uirg. cap. xxvij. & lib. de
pctõrum meritis & remiſſiõe, ca. vij. Itẽ cõtra eplam Gaudẽ
tij, li. ij. ca. xix. nõ ſolum aſſerit Apocalypſim eẽ Iohãnis
apli, uerũetiã ex eo libro cõfutat hæreticos. Poſtremo di-
uinus ille Dionyſius eidem aplo cõtemporaneus in ſua ec
cleſiaſtica Hierarcha, de pontifice miſſam celebrante tra- Cap.iij.
ctans, ſiue arcanã illã inquit ac myſticã oĩno uiſionẽ dile-
cti diſcipuli &c̃. exponit, ſup q̃ Stapulẽſis. Apte inquit te-
ſtat btũs pr, ſctãm Apocalypſim eẽ Ioãnis euãgeliſte, nec
res in primitiua ecclia erat cõtrouerſa. Quid ergo adeo in
ſanis euãgelice nugator ut dicere nõ uerearis Apocalyp-
ſim Iohannis euangeliſtæ ad pugnã nõ ualere, qñ ex eo li
bro omnes ferme eccleſiæ doctores diſputauere, an nihil
apud leuẽ grammatiſtã ualabit eccleſiæ authoritas, q̃ in ſa
cratiſſimo miſſæ officio huic libro Iohannis apoſtoli ti-
tulum dat. Cæterum quam indeuiabilis ſit militans ſit ecclia
a chriſtiana ueritate, nuper in quodam opuſculo, auxilian
te deo optimo, maximo, clare oſtendimus.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ACTOR. Cap. XVI.

QVia autem auxiliante deo, cuncta quæ reſponſione digna, noſter Lonicerus aduexit, euacuauimꝰ. Nunc reliquum eſt ut inquiramus, an cœligenæ cognoſcant orationes noſtras ad ſe fuſas, deinde an ſancti pro nobis precantes præſciant, quid circa rem petitam diuina maieſtas facere diſpoſuerit. Poſtremo an ſemper eorũ oratõnes exaudiantur. Ad hæc ergo ſuo ordine reſpõdemus, Tametſi ſanctis in cœlis naturali cognitõne orationes ſeu inuocatiões noſtræ nõ innoteſcant, tamẽ icredibile nõ eſt, animas ſanctorũ (ut magiſter dicit) quę in abſcondito faciei dei, ueri luminis illuſtratõne lætantur, in illius contemplatione, ea quæ foris agunt intelligere, quantum illis ad gaudium, uel nobis ad auxiliũ pertinet. Sicut enim angelis, ita & ſanctis qui domino aſſiſtũt, petitiones noſtræ innoteſcunt in uerbo dei, quod contemplantur. Nec mirum, beatus nanqꝫ eſt, qui habet quicquid uult, & nihil inordinate uult. Ad rectitudinem autem uoluntatis (q̃ utiqꝫ ſanctis non deeſt) pertinet, ut ea cognoſcant quæ ad ſe pertinent, Porro ad gloriam eorum utiqꝫ pertinet ſi inuocentur, præſtentqꝫ petentibus auxilium ad ſalutem, Hoc eñi pacto cooperatores dei ſunt in his quæ ad æternam ducunt ſalutem. Quod ſane non in modicam eorum cedit gloriam. Nam ut diuinꝰ ille inquit Dionyſius. Pręſtantius igit & diuinius eſt (ut ſacra teſtantur eloquia) dei eſſe cooperatorem. Innoteſcunt igitur cœlitibus oratiões ad eos fuſæ, quod tamen non de quibuſlibet futilibus, ſed de pijs orationibus intelligendum arbitror. Quũ hæc igitur ita ſe habeant, etiam ad id quod ſecũdo propoſitum eſt magiſter reſpondens, cur non credamus (inquit) animas ſanctorum, dei faciem contemplantium, in eius ueritate intelligere preces hominum, & quæ implendæ ſint uel nõ. Quo ſane uerbo (ſi attente cõſideremus) cauſam tacite ſubſignat, Cur in ueteri teſtamento ſancti ut pro uiuentibus

Diſt. xlv. q̃rti

S. Tho. diſtin. quarti.

Cœleſtis Hierarchiæ. ca. iij

Diſtinctione. xlv. quarti.

intercederent non inuocabantur; neq; enim eis innoteſce
bant preces inuocantium, in tenebris quippe ſedebant, di-
uinam maieſtatem nondum cõtemplantes, iuxta id quod Eſaiæ lxiij.
ſcriptum eſt, Abraham neſciuit nos, Iſrael ignorauit nos,
At uero quum ſcriptum ſit, Nunc ergo audi orõnes mor Baruch. iij.
tuorum Iſrael, & filiorum ſuorum, quanquam eis ob cau-
ſam iam dictam non innoteſcerent preces ſuorum, ueriſi-
mile tamen eſt, patres in lymbo ſedentes pro filiorum ſa-
lute oraſſe, niſi forte quiſpiam ſcripturam hanc contorque
re contenderit, ad orationes, quas ipſi adhuc uiuentes pro
ſalute filiorum, ſucceſſorumq; fuderant, Vt ergo reuerta-
mur ad id unde digreſſi ſumus, opinio ac ſententia magi-
ſtri eſt, beatos ante intelligere dum orant, an orationes eo
rum implendæ ſint. Et reuera id neceſſarium eſt, quando
uoluntate completa (quam conſequentem dicimus) aliqd
petituri ſunt. Adeo enim (inquit magiſter) ſupernę uolũ-
tati addicti ſunt, ut nihil præter eius uoluntatẽ uelle que-
ant. Neq; tamen ob hoc fruſtra orare cenſendi ſunt, ſicut
hæretici autumant, Nam quemadmodum deus prædiſ-
poſuit inuocantem ſaluari, ita & eius ſalutem, certis medi-
is prouẽturam decreuit, ſine quibus reuera is qui inuocat
ſalutẽ non aſſeqtur. Quare ſancti uidentes deũ ad ſuas p̃
ces, ſalutem uelle conferre inuocãtibus, ne amicis deſint,
omni poſthabita mora, feruentiſſime orationi inſiſtunt.
Quemadmodum etiam in aulis principum feri ſolet, nam
ſi ibi quiſpiam, cui uel neceſſitudo uel familiaritas cum re
ge intercedit pro ſalute amici aut beneuolentis orauerit,
qui tamen ante ſciat q̃ orauerit, ſe exauditum iri eius in-
terpellatio ſuperuacanea non erit, imo eo celerius feruen
tiuſq; inſtabit, quo magis cupiat indigenti aut amico pro-
deſſe. Si uero ſancto reuelatum fuerit, inuocantem nõ eſſe
exaudiendum, non interpellabit, quia a uoluntate diuina,
neq; uult, neq; poteſt diſcordare. Porro ſi quiſpiam curio-
ſius inquirere uelit, ut ſancto cui inuocatio ad ſe facta, iam
deo reuelante innotuit, prędictorum (id quod impoſſibile

non eſt)neutrum reueletur hoc caſu, Sanctus quidem (ſi Scoto credamus)orat, expectans ut orationem ſuã ſequatur determinata reuelatio exauditionis, uel ſaltem effect⁹ exauditionis, quantum ad ipſum petentem. Et quidem in hac parte(quantũ cõijcere licet)non orant ſancti ſecundũ uoluntatem completam, id eſt conſequentem, ſed quaſi diuinam conſulentes uoluntatem, orant ſecuudum uoluntatem antecedentem, ſecundum quam etiam deus uult omnes homines ſaluos fieri. Porro talis uoluntas non ſemper adimpletur, etiam ſi diuina ſit. Proinde tales nimirum ſanctorum orationes non ſemper exaudiuntur. Vnde etiam hoc modo(ut magiſter ſentit)etiam & angeli dicũtur uota noſtra & orationes offerre deo, non quod ipſum doceant, ſed quod uoluntatem eius ſuper his conſulant. Ex his quæ iam dicta ſunt facile colliget prudens lector quid reſpõendũ ſit ad id, qđ ultimo de ſanctorum exauditione proponebatur. Vnde laus & gloria Chriſto Ieſu & benedictiſſimæ matri eius, qui uiuit & regnat deus in ſecula benedictus, Amen.

Vbi ſupra.

ERRATA.

B. primo. facie ſecunda, linea nona, lege, liberalitatem. Folio ij. facie. ij. linea. vi lege, hæc oĩa. Itẽ linea. xiiii. lege, idem apſus. Folio quarto, facie ſecũda, linea quarta, lege, qui ſi.

C. folio primo, fa. pri. linea. xi. a fine. lege, ſumus militantes. Facie. ij. li. viij. a fine, lege, eiſdem cõminatur. Folio. ij. fa. ij. li. ij. lege, mundi mortis. Fo. iij. fa. i. lin. i. lege, poſſit immutari. Fo. iiij. fa. ij. linea ultima, lege, quod in idolio.

D. fo. i. fa. i. lin. xij. lege, habes apud te ipſum. Item linea, xiiii, lege, q̃ ædificationis ſunt. Linea. xvii lege, ab his qui ueram.

E. fo. ij. fa. ij. linea. vij. a fine lege, uirgo minus digna. Fo. iiij. fa. prima. lina. vij a fine, lege, Lutheranorum omnium.

G. fo pri. fa. pri. linea xiij. lege. circũciſionis, Fa. ij. linca, iiij a fine, lege, ex ſctõꝵ numero. Fo. ij. fa. ij. linea. ix. lege, cooperatione actiuam. Fo, iiij. fa. ij. linca. xvi, lege, collectas uocant.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

J Roffen
Epist

Th
1505